

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflijeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Sirosmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Sporazum

Sredi razburkanega časa, ko Evropa koraka ob robu propada in se uro za uro množijo vznemirljive vesti in novice, je kakor svetel žarek skozi oblake došlo sporočilo: Sporazum je potrjen. Službeni komuniké, objavljen v četrtek zvečer na Brdu, javlja, da je knez namestnik sprejel v skupno avdienco predsednika vlade g. Cvetkovića in predsednika HSS ter KDK dr. Mačka, ki sta mu razložila svoje predloge za ureditev hrvatskega vprašanja. Knez namestnik je v soglasnosti z obema drugima kr. namestnikoma predložene mu predloge sprejel. To sporočilo je globoko odjeknilo po vsej Jugoslaviji. Dolgo pričakovano, je vzbudilo v vseh delih našega naroda občutek iskrenega zadovoljstva in olajšanja.

Vsebine odobrenih predlogov za ureditev hrvatskega vprašanja v trenutku še ne poznamo. Prilike bo dovolj, da jih bomo ocenili in razpravljali o njihovi dalekosežnosti in o njihovem pomenu za praktično preureditev naših notranjih odnosov. Danes zastopuje, da ocenimo samo dejstvo sporazuma. Z njim je zaključena dolga težka doba globokega spora, ki je tvoril glavno oviro naše narodne in državne konsolidacije. Kakršne koli so posamezne odredbe sporazuma, dvoje moramo smatrati za gotovo: prvo, da odgovarja glavnim željam in zahtevam hrvatskega narodnega programa, saj ga je sklenil edini pozvani predstavnik tega programa dr. Maček, drugo, da čuva istočasno tudi bitne interese naše narodne in državne skupnosti, saj je odobren od najbolj poklicanega čuvarja teh interesov, kneza namestnika in celokupnega kraljevskega namestništva.

Največji in najpomembnejši dobiček iz sporazuma je za državo pridobitev pozitivnega in konstruktivnega sodelovanja Hrvatov v njenem bodočem vodstvu. Hrvatski narod, po svoji ogromni večini, da ne rečemo v svoji celoti, prevzema sodelovanje in soodgovornost za usodo Jugoslavije. Nerazrušena zajednica Slovencev, Hrvatov in Srbov se znova potrjuje in dobiva v duhu njihove polne enakopravnosti, a tudi v občutku polne enakosti pravic in dolžnosti, močnejše osnove. To je v trenutku, ko padajo kocke o bodoči usodi Evrope in njenih narodov, še posebej zgodovinskega pomena. V preizkušnjah, ki utegnejo nastati, bodo očuvali svojo svobodo in neodvisnost samo tisti narodi, ki morejo svojo materialno obrambno silo nasloniti na neporušno fronto svoje nacionalne solidarnosti in notranje povezanosti.

Že nekaj let sem je dobilo hrvatsko vprašanje značaj življenjskega problema Jugoslavije. Pravilno razumevana jugoslovenska ideologija, sme danes reči, da je pravočasno spoznala potrebo zdravega kompromisa med zgodovinskimi in posebno narodnimi tradicijami in pravicami posrednih delov ter cilji in zahtevami njihovega narodnega in državnega zedinjenja. Od trenutka, ko se je jugoslovenska misel iskreno in dosledno izrekla za revizijo zgrešenih, v njenem imenu izvrševanih postopkov in praktik, ki so jo toliko, brez njene krivice kompromitirali, je postajala pot h kompromisu prehodna in je bilo omogočeno, da je baš ona dala močno moralno in politično podporo pokretu, ki je sicer z drugo ideologijo, ali v mnogočem z istim ciljem stremel za zlomom hegemonizma in praktično izvajane neenakopravnosti v našem skupnem državnem življenju. V svojem zdajnem naporu, v težki volilni borbi proti poskusu dr. Stojadinovičevega režima, postaviti hegemonistično misel kot državni program in jo oboževati s silo avtoritativnega režima, pri tem pa jo maskirali s frazo nekega novega jugoslovenstva, so pravi jugoslovenski nacionalisti zavzeli svoje mesto ob strani dr. Mačka in so po svojih močeh ne malo pripomogli, da je 11. decembra ideja sporazuma politično zmagača med Srbi, Hrvati in Slovenci. Posledice niso izostale, in hrvatsko vprašanje je bilo postavljeno kot prva in najvažnejša točka na dnevnem red našega državnega programa.

V petmesčnih razgovorih in pogajanjih je bilo mnogo težkoč, predno so se pogledi uravnotežili in se je našla kompromisna pot. Razgovori so se vršili med krono in voditeljem hrvatskega naroda. Predsednik vlade g. Cvetković se je izkazal za večjega pooblaščenca, a dr. Maček je z državniško modrostjo znal razločiti dosegljivosti in nujnosti ter oceniti realnosti. Vodi la ga je pri tem ravno tako njegova globoka in tvorna ljubezen do lastnega rodu, kakor tudi spoznanje, da je življenje in bodočnost Hrvatov nerazdružno povezano z državno zajednico Slovencev in Srbov.

V toku teh razgovorov in pogajanj so se pota dr. Mačka in njegovih bojnih zaveznikov iz ostale opozicije na zunaj ločila in se formalno tudi sedaj

Po sporazumu – nova vlada

Kraljevo namestništvo je sprejelo demisijsko vlado in poverilo sestavo nove vlade zopet g. Cvetkoviću — Nova vlada bo sestavljena najbrž že danes

Brdo, 25. avgusta. AA. Kraljevo namestništvo je blagovolilo sprejeti ostavko, ki jo je podal predsednik vlade Dragiša Cvetković. Nj. Vis. kr. namestnik je sprejel danes v avdienco Dragišo Cvetkovića in mu poveril mandat za sestavo nove vlade.

Beograd, 25. avgusta. a. Danes popoldne je na beograjsko letališče prispel z letalom na svoji poti z Bleda predsednik vlade in notranji minister Dragiša Cvetković. Na letališču se je zbralo večje število prijateljev predsednika vlade ter narodnih poslancev in senatorjev. Prišli so tudi vojni minister general Nedić in drugi v Beogradu navzočni ministri ter vodilni uradniki ministrskega predsedstva in notranjega ministrstva. Na letališču je bilo tudi večje število višjih letalskih oficirjev s poveljnikom letalstva generalom Jankovićem in polkovnikom Naumovićem na čelu. Ob 11.30 se je spustilo letalo, s katerim se je pripeljal predsednik vlade Cvetković v družbi z ministroma Altiparmakovićem in Tomićem. Ko je predsednik vlade stopil z letala, se je pozdravil z ministri in ostalimi navzočnimi. Po pozdravih z novinarji se je predsednik vlade odpravil v spremstvu ministrov, navzočni pa so mu priredili tople ovacije.

Demisijsko pismo

Ob 13. je bila seja ministrskega sveta, na kateri je predsednik vlade Dragiša Cvetković obvestil člane vlade, da je z ozirom na novi položaj podal ostavko svoje vlade. Ministrski predsednik Dragiša Cvetković je seznanil člane vlade z motivacijo, ki jo je 24. avgusta t. l. v pismu poslal Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu. Ta ostavka se glasi:

»Vaše kraljevo Visočanstvo! Z visokim zaupanjem kraljevskega namestništva sem sestavil 6. II. t. l. vlado s posebno nalogo, da začnem iskati podlago za rešitev enega najvažnejših vprašanj naše notranje politike, vprašanje sporazuma s Hrvati. To svojo nalogo sem v celoti izvršil in kr. namestništvo je blagovolilo sprejeti moje predloge za rešitev tega vprašanja. Ker smatram, da je moje poslanstvo s tem končano in da novo nastali položaj zahteva širšo podlago v pogledu osebne in politične sestave vlade, mi je čast podati ostavko vladi in zaprositi, da jo kraljevsko namestništvo izvoli sprejeti. Prosim Vaše Visočanstvo, da blagovolijo sprejeti izraze moje globoke vdanosti. Predsednik ministrskega sveta in notranji minister Dragiša Cvetković s. r. — Bled, 24. avgusta 1939.»

Izjave predsednika vlade novinarjem

Beograd, 25. avg. p. Danes popoldne ob 14.30 je ministrski predsednik Dragiša Cvetković sprejel v predsedništvu vlade zastopnike domačega in tujega tiska. Bil je zelo dobro razpoložen. Izjavil je, in pri tem pokazal na komuniké, ki je bil kmalu na tisk izdan: »Evo, gospodje, tu imate vse, tu imate i ostavko vlade i vest o mandatarni krone.« Na vprašanje, ali bo odpotoval na Bled, je ministrski predsednik izjavil: »Potoval bom.«

Ko so ga novinarji vprašali, kako se bo, do dogodka nadalje razvijal, je dejal: »Danes popoldne se prične razgovor. Odpotoval bom na Bled in predložil kraljevskemu namestništvu listo nove vlade.«

Na vprašanje, kdaj je pričakovati imenovanje nove vlade, je dejal: »Morda že jutri.«

Nato so ga novinarji še vprašali, ali jim more kaj reči o sporazumu samem. Ministrski predsednik je dejal: »Mislim, da vam je to za danes dovolj.«

še niso zopet strnila. Marsikateri kamen spotike je napravil težkoče. Toda bojno tovarištvo se ne da izbrisati in program, za katerega je šlo v veliki borbi, ostane, kakor smo prepričani, tako za opozicijo, kakor za dr. Mačka osnova vse bodoče politike. Kar se posebej še Jugoslovenske nacionalne stranke tiče, so njeni prijateljski odnosi napram Kmetko-demokratski koaliciji in njenemu voditelju ves čas ostali neizpremenjeni in baš JNS si je s svojo lojalnostjo in iskrenostjo v celokupnem bloku, ki ga je vodil dr. Maček, osigurala mesto upoštevane in spoštovanega zaveznika. Akoravno pri pogajanjih zadnjih mesecev tudi ona ni neposredno sodelovala, jim je vendar nudila politično pomoč, dosledno vztrajala na svojem stališču, da je takojšnja sklenitev sporazuma zahteva državne in narodne nučnosti, pred katero se morajo ukloniti mnogi subjektivni pogledi in marsikateri programski pomisleki. Skupaj z voditelji hrvatskega narodnega pokreta je JNS ves čas neodstopno vztrajala v spoznanju, da je odbila zadnja ura za porušenje

O besedilu sporazuma in kdaj bo objavljen, je še dodal: »Sporazum boste imeli najbrž jutri.«

Ministrski predsednik se je nato še nekaj časa nevezano razgovarjal, nato pa se je spet umaknil v svoj kabinet.

Seja KDK pri dr. Mačku

Zagreb, 25. avgusta. d. Danes popoldne se je vršila pri dr. Mačku seja predsedništva Kmetko-demokratske koalicije, na kateri so bili med drugimi navzoči gg. inž. Košutić, dr. Šutej, Većeslav Vilder, dr. Srdjan Budisavljević, dr. Šubašić in Sava Kosanović. Dr. Maček je obirno poročal o svoji avdienci in o svojih zaključnih razgovorih na Bledu. Sledila je obširna diskusija in so bili storjeni gotovi sklepi. Dr. Maček odide jutri zopet na Bled in je v toku jutrišnjega dne pričakovati nadaljnjih dogodkov.

Sklicanje hrvatskih poslancev

Zagreb, 25. avg. o. Dr. Maček je sklical sejo hrvatskega narodnega zastopstva za 29. t. m., ko bo podal poročilo o poteku pogajanj za sporazum.

Dr. Krnjević se vrne iz inozemstva

Zagreb, 25. avg. o. Po podpisu sporazuma med dr. Mačkom in Dragišo Cvetkovićem se pričena skorajši povratek dr. Jurija Krnjevića iz inozemstva, ki bo prevzel glavno tajništvo HSS. Ni izključeno,

da bo dr. Maček poveril dr. Krnjeviću tudi kako drugo važno funkcijo v javnem življenju.

„Hrvatski dnevnik“ o novi fazi političnega življenja

Zagreb, 25. avg. o. Nocojšnji »Hrvatski dnevnik« piše v političnem uvodniku:

Po sprejemu predlogov o rešitvi hrvatskega vprašanja je vsakomur jasno, da mora nastopiti nova faza političnega življenja. Zlasti je vsakomur jasno, da se morajo odstraniti vse ovire za sodelovanje, do katerega mora priti na podlagi tega sporazuma. Med te ovire spada tudi navidežno narodno predstavništvo, formirano brez volje hrvatskega naroda. Stojadinovičeva skupščina, ki ni imela nikdar pravice predstavljati niti srbskega, a kaj šele hrvatskega naroda, se ne bo mogla več vzdržati. Njena usoda je zapečatena. Njen razpust, do katerega mora neizogibno priti, bo z zadovoljstvom sprejela vsa javnost. Z njim bo likvidiran žalostni spomin na one čase, ko se je s silo, falzifikati in podkupovanjem ustvarjala doždevna večina na podlagi nazadnjaškega in nepravilnega volilnega zakona. Ostali bodo brez svojih mandatov razni pustolovci, ki so se kot žonglerji vsiljevali v politično življenje. Njihova kariera bo končana in volici bodo dobili priliko, da svobodno povedo svojo voljo in da si izvolijo zastopnike svojega zaupanja. S tem bo zadosteno tudi srbskim opozicijskim silam, ki so prav tako zahtevale razpust te narod-

ne skupščine. Čeprav udružena opozicija ni sodelovala pri tem sporazumu, bo prav tako čutila njegove posledice. Hrvati so torej s svojo borbo omogočili tudi srbskemu narodu, da pride do besede. Vsi objektivni faktorji v srbski opoziciji bodo to brez dvoma pozdravili. Beograjska skupščina, kakršna je sedaj in kakršna je bila izvoljena, ni imela nobene avtoritete. Ta anomalija se ne more več trpeti. Dr. Maček in ostali hrvatski praviki niso hoteli in niti niso mogli sodelovati s tako skupščino.

Ta skupščina je bila poslednjič zastopana na mednarodni konferenci v Oslu. Ni si težko misliti, kakšno sliko je dajala ta država, ki je morala nastopiti s takim predstavništvom. V Oslu so konferirali narodni predstavniki drugih držav, a ne naša.

Kot naravna posledica sporazuma je prišla ostavka Cvetkovičeve vlade ter je bil mandat za sestavo nove vlade poverjen Cvetkoviću, ki se je zares trudil, da bi prišlo do sporazuma. V vlado Dragiša Cvetkovića bodo vstopili tudi legitimni predstavniki hrvatskega naroda. Jutri bo podpisan ukaz o imenovanju nove vlade, obenem pa bodo na predlog te vlade proglašene zgodovinske odločitve ter bo javnost zvedela, v čem obstoja sporazum med dr. Mačkom in Dragišo Cvetkovićem. Imenovan bo tudi ban hrvatske banovine iz hrvatskih narodnih vrst. Jutri se bo prav tako vedelo za obseg in kompetenco banovine hrvatske, pa se bo videlo, kolik napredek je bil dosežen v tem pogledu.

ODLOČILNI POSVETI V BERLINU

Hitlerjevi razgovori z vodilnimi civilnimi in vojaškimi osebnostmi Sestanki s tujimi poslaniki — Hess na naslov Angležev in Poljakov

Berlin, 25. avg. c. Kancelar Hitler je imel snoči od 19. do 24. ure konferenco s svojimi vodilnimi civilnimi in vojaškimi delavci. Prevladuje mnenje, da je nemški sklep glede Poljske še storjen in da je morda že na poti uresničenja.

Danes je imel kancelar Hitler ponovno dolgo konferenco z vrhovnim poveljnikom vojske generalom Brauchitschem in vrhovnim poveljnikom mornarice admiralom Raederjem.

O posvetovanjih niso nemški listi, niti nemški radio ničesar objavili. Poučeni smatrajo, da pred govorom kancelarja Hitlerja v Tannenbergu ni pričakovati nobenih važnih dogodkov, ker bo Hitler šele v tem govoru napovedal bodoči postopek in zadržanje Nemčije.

London, 25. avg. c. Danes zgodaj popoldne je povabil kancelar Hitler k sebi angleškega poslanika Hendersona na razgovor. Razgovor je trajal pol ure.

London, 25. avg. c. Uradno poročajo, da pride jutri dopoldne berlinski angleški poslanik Henderson s posebnim letalom v London, da poroča zunanjemu ministru lordu Halifaxu o svojem današnjem razgovoru s kancelarjem Hitlerjem. Poslanik Henderson bo predvidoma ostal v Londonu samo malo časa in se potem zopet vrnil v Berlin.

Berlin, 25. avg. c. DNB je objavil ob 19. sledeči komuniké:

Kakor se izve iz dobro poučenega vira. Je danes popoldne sprejel kancelar Hitler v Berlinu v avdienco italijanskega, japonskega, francoskega in angleškega veleposlanika. Pri razgovorih je bil navzoč tudi zunanji minister Ribbentrop.

London, 25. avg. AA. (Reuter) Današnji jutranjiki pišejo, da svet preživlja nekakšen somrak in da je spričo velike važnosti problemov, za katere gre, zelo težko presoditi dejanski položaj. V zvezi s tem pripisujejo kar največji pomen snočnji konferenci civilnih in vojaških voditeljev rajha pri Hitlerju. Obenem poudarjajo, da je Velika Britanija pripravljena in da bo znala braniti svojo čast. »Daily Mail«

aglaša, da je ves svet v skrbeh in da z največjo pozornostjo spremlja razvoj dogodkov in čaka sklepov, ki jih bodo izdali državni poglavarji, ki se morajo zavedati strahovitih težke odgovornosti, ker sta od teh sklepov odvisna mir ali vojna v Evropi. Velika Britanija je pripravljena za vsak primer, a vsekakor bi najrajši šla po poti miru. »News Chronicle« pravi, da še zmerom obstoji možnost za miroljubno ureditev sporov in za preprečenje največje katastrofe.

V pričakovanju tannenberškega govora

Berlin, 25. avg. br. V dobro poučenih krogih so nocoj zatrijvali, da se bo kancelar Hitler osebno udeležil tannenberške proslave ter da bo imel pri tej priliki važen govor v zvezi s sedanjim mednarodnim položajem. V tem govoru bo najbrž tudi odgovoril na poslanico prezidenta Roosevelta.

Hessove trde besede

Gradec, 25. avgusta. br. Danes je bilo tukaj zaključno zborovanje organizacije zamejskih Nemcev. Na zborovanje je prišel tudi Hitlerjev namestnik Rudolf Hess ki je imel pri tej priliki govor, v katerem se je bavil s sedanjim mednarodnim položajem. Večji del svojega govora je posvetil Angliji in Poljski. Kritiziral je z zelo ostrimi izrazi politiko Anglije, češ da je odklonila vse miroljubne predloge Hitlerja. Poprej je hujskala proti Nemčiji češkoslovaško. Ko je Hitler odstranil ta versajski nestvor, je začela Anglija hujskati proti Nemčiji Poljsko. Pripravila jo je tako daleč, da je odklonila vse Hitlerjeve predloge. Poljska naj bi tedaj z vzhoda ogrožala Nemčijo. Res je, da si Poljska na vse načine prizadeva, da bi to nalogo čim vestneje izvršila. Toda v Varšavi še ne vedo, kaj je Nemčija, še ne vedo, kaj je nova nemška vojska in še vedno ne vedo, kaj je Hitler. Zato jim sedaj pove-

vpliva nosilec jugoslovenske misli v našem državnem življenju.

Prihodnje dni bo sodelovanje Hrvatov pri vodstvu države tudi stvarno realizirano. Dr. Maček in njegovi prijatelji neso v novo ero svojega delovanja tudi drugi del našega skupnega programa: delo za demokracijo, za razširjenje državljanskih svoboščin.

V našem notranjepolitičnem razvoju je nastala prelomnica. Pričenja se nov razvoj, ki se seveda ne pokaže od početka v svojih dokončnih obrisih. Predstavlja se nov državni program in ob njem se bodo likvidirale kos za kos ostaline dosedanjih pogršk. Nihče si ne sme utvarjati, da pojde to brez trenj in brez borb. Toda sporazum je ne le stvarno, temveč morda še v večji meri psihološko pričetek nove dobe, v kateri bomo — upajmo — Slovenci, Hrvati in Srbi v občutku polne enakopravnosti, četudi včasih v borbah in težkočah, a vendar v složni volji po skupnem napredku mirneje in lažje gradili in izgrajevali dom naše nacionalne zajednice.

mo in klčemo: Ne igrajte se z ognjem, ker se boste opekli! Tu tudi vse grožnje Anglije nič ne pomagajo. Nobena grožnja ne more zadržati Hitlerja, da ne bi storil tega, kar je za Nemčijo koristno in potrebno. Nikdar še ni Hitler kapituliral pred grožnjami in tudi nikdar ne bo. Tu tudi nobena propaganda ne bo nič pomagala.

Mi dobro vemo, kam Anglija meri. Anglijo komandirajo židje, ki bi zopet radi s pomočjo prostozidarjev vkorakali v Nemčijo. Anglija je ne samo pripravljena žrtvovati za ta cilj svojo mladino, marveč pognati na bojna polja mladino vsega sveta. Če hočejo Angliji žrtvovati mladino na ljubo židom, jim mi tega ne moremo zabraniti. Toda povemo jim pa, da bo edina posledica tega početja najstrašnejši poraz Anglije in židovstva istočasno. Če bo Nemčija prisiljena seči po orožju, potem bo postopala po načelu, da je zmerom v vojni nemisel in bo udarila trdo in neizprosno. To naj vzamejo v Londonu na znanje. Nova Nemčija se ne bo spuščala v polovičarstvo. Naše utrdbe na zapadni meji so tako močne, da ne pride nihče skozi. Toda naše letalstvo lahko vsak hip poleti preko te meje na drugo stran.

Hess je nato poveljeval pakt z Rusijo in naglasil, da pomenja obnove starega prijateljstva, ki pa je sedaj postavljeno na čvrste temelje. Nemčija mirno gleda v bodočnost, ker ima svojega voditelja, ki ji ga je poslal sam bog. Zato je nemški narod prepričan, da izpolnjuje božjo voljo, če brezpogojno sledi svojemu od boga poslanemu nezmotljivemu voditelju.

Angleško-poljska pogodba podpisana

London, 25. avg. c. Danes popoldne je bila v zunanjem ministrstvu podpisana pogodba med Poljsko in Anglijo o zavezništvu in medsebojni pomoči. Za Anglijo je podpisal pogodbo zunanji minister lord Halifax, za Poljsko pa poslanik grof Racziński. Po podpisu je zunanje ministrstvo objavilo komuniké, v katerem naglašja, da je bilo z velikim zadovoljstvom sprejeto, da so se pogajanja tako hitro in tako zadovoljivo zaključila. Pogodba obsega osem členov in točno določa, kdaj mora Anglija Poljski avtomatično priskočiti na pomoč.

Položaj v Gdansk

Gdansk, 25. avgusta. AA. (DNB). Danes zjutraj je prispela nemška križarka »Schleswig Holstein« v tukajšnje pristanišče. Pozdravilo jo je na tisoče ljudi, ki so se zbrali ob pristanišču.

Kakor poroča tiskovni oddelek gdanskega senata, bodo vsi zasebni avtomobili prenehali z vožnjo, da bi se na ta način preprečila nepotrebna poraba bencina. Ta ukrep je bil izdan iz razloga, ker je Poljska zaprla mejo nasproti Gdanku, tako da se v najkrajšem času ne more računati z uvozom bencina.

Vsa nemška letala, ki opravljajo svojo službo z Gdanskom, so prejela nalogo, da ne smejo več leteti čez Pomorjansko. Zračna zveza z Gdanskom se vrši od danes naprej čez ozemlja Baltskih držav.

Poljska vlada je poslala senatu svobodnega mesta Gdanska dve noti, v katerih

Nadaljevanje na 2. strani

protestira proti najnovejšim ukrepom, ki jih je izdala gdanska vlada.

Berlin, 25. avgusta. AA. DNB: Poostrežen položaj v zadnjih 24 urah poudarja ves nemški tisk in pravi, da se Gdansk nahaja v največji nevarnosti. Nekateri listi poudarjajo s tem v zvezi vest varšavskega radia, v kateri je bilo rečeno med drugim: Anglija, Francija, Poljska, Rumunija in druge države bodo marširale, če bo to zahtevala potreba in narekovala čast ene izmed držav. Zdi se, da nacistična izjava in vse večje preganjanje Poljakov ne dovoljujejo še dolgega čakanja. Fronta miru je iz defenzivne prešla v ofenzivno »Nachtausgabe« piše pod naslovom »Grozeči udarec«, v katerem opozarja, da je bilo v zad-

njih 20 letih dosti dogodkov, ki kažejo na isti tok in isto taktiko poljske vojske. To pomeni, da se usoda Poljske oblikuje z gotovimi dejstvi. Tako je bila o božiču leta 1918 ugrabljena provinca Poznanj, 1920 litavska pokrajina, istega leta so Poljaki osvojili Ukrajino. v oktobru pa so vzeli Nemčiji Šlezijo. »Hamburger Fremdenblatt« poudarja, da se mora večji del spodobov na meji pripisati poljskemu izzivanju, kar izpolnjuje vtis, da se Poljska vse bolj približuje trenutku, ko bo izstrelila prvi strel. Podprta od tako imenovane fronte miru, hoče Poljska izzvati splošen spopad, ki bi ji omogočil izpolnitev njenih šovinističnih stremeljenj.

preprečijo vsa vojaška dejanja in naj se v tem času nihče ne zateka k sili. Prezident zagotavlja predsedniku poljske republike, da bodo Zedinjene države zastavile ves svoj vpliv za ohranitev miru. Na koncu izjavlja predsednik Roosevelt, da ponuja Zedinjene države v ta namen svojo uslugo i poljski i nemški vladi.

Prav tako je dal prezident Roosevelt v svoji poslanici razumeti obema državnima poglavarjema, da ne misli na nobeno novo Monakovo.

Ciano pri kralju

Rim, 25. avgusta. c. Kralj in cesar Viktor Emanuel se je brzojavno zahvalil predsedniku Rooseveltu za njegovo poslanico, ter je sporočil, da jo je izročil italijanski vladi. Že dopoldne je sprejel zunanjega ministra grofa Ciana v avdienco. Mislijo, da je kralj govoril z ministrom o poslanci, ki jo je dobil od Roosevelta.

Vatikan, 25. avgusta. AA. (Reuter). Snóči so obiskali kardinala državnega tajnika Maglionea francoski, poljski in angleški poslanici.

London, 25. avgusta. c. Canterburyški nadškof je odredil za nedeljo posebne molitve za mir.

Odklanjajoč italijanski glas

Rim, 25. avgusta. AA. (Stefani). Ravatelj lista »Giornale d'Italia« Virginio Gayda piše v svojem listu, da pomeni Rooseveltova poslanica obnavljanje že poskušane manevra meseca aprila. To poslanico bi bilo treba poslati vsem državam v Evropi, tako pa se ponovno hoče pripisati odgovornost državam osi Rim-Berlin, čeprav odgovornost težko obremenjuje demokratične države. Poslanica predlaga mirno rešitev spora po pogajanjih ali s pomočjo nepristranskega razsodišča. Zdi se, da ni nič znanega o ostalih žalitvah Nemčije od strani uradne politike USA in o čuvarstvu vladi, ki so sovražno razpoložene nasproti fašizmu. List zaključuje, da Roosevelt hoče govoriti v imenu ameriškega naroda zdej, ko je propaganda njegove vlade zatemišla med ameriškim ljudstvom svobodo in jasno presojo.

Roosevelt še ni

opustil vseh nad

Washington, 25. avgusta. c. Predsednik Roosevelt je izjavil danes na konferenci tiska, da položaja v Evropi zaenkrat ne smatra za tako slabega, da bi bila vojna neizogibna, zato tudi še ne misli sklicati izrednega zasedanja kongresa. Zaenkrat se ni prejel odgovora na svoji poslanici niti od Hitlerja niti od Moscickega.

New York, 25. avgusta. AA. (Stefani). Časopisi so z zadovoljstvom sprejeli poslanico Roosevelta italijanskemu kralju Viktorju Emanuelu in izražajo upanje, da bo italijanski suveren napravil čudo in rešil mir. »Herald Tribune« poudarja lokalni značaj spora ter se nadeja, da se bo katastrofo možno izogniti. »Mirror« in »Daily News« pozivata Roosevelta, naj dela na to, da bi Zedinjene države v primeru morebitnega spopada ostale ob strani.

Izjemni ukrepi v Angliji in Franciji

London, 25. avg. br. Angleška vlada je danes na podlagi izrednih pooblastil izdala celotno vrsto ukrepov vojaškega značaja. V Londonu so bile mobilizirane vse policijske rezerve. Ojačenja so znašala 3000 mož. Po vsej Angliji so pričeli deliti še preostale plinske maske, ki so jih imeli v zalogi. V tovarnah pa je bilo naročenih še nadaljnjih 200.000 plinskih mask.

Danes so iz zakladnice in drugih prostorov westminstrske opatije odnesli dragocene in zgodovinske dokumente, ki so neprecenljive vrednosti. Med drugim so shranili vse starodavne predmete, ki jih rabijo o priliki svečanosti kronanja angleških kraljev.

London, 25. avgusta AA. Kralj Jurij VI. je odobril zakon o neomejenih pooblastilih vladi, ki ga je soglasno sprejela tudi lordska zbornica.

Danes je sprejel v avdienco lorda Chatfielda, admirala atlantskega brodovja in ministra za koordinacijo narodne obrambe. Pariz, 25. avg. br. S posebnim dekretom so bile vse tovarne, ki izdelujejo potrebščine za vojsko, postavljene pod državno kontrolo. Dolež se je ta omejevala le na tovarne orožja in streliva. Tudi francoske železnice so zdaj prvenstveno na razpolago vojaškim oblastem. Civilni promet po železnici se je nekoliko omejil.

V Parizu vlada mir. Ljudje se nemoteno posvečajo svojim poslom.

Novi vpoklici v Italiji

Rim, 25. avg. br. Agencija Stefani je danes objavila, da sta vpoklicana za 3. septembra letnika 1903 in 1913. Sedaj so v Italiji pod orožjem specialisti vseh vrst orožja. 6 letnikov rezervistov, efektivni vojne mornarice in letalstva pa so v polnem vojnem stanju. Poučenji krogi zatrjujejo, da bo v pričetku septembra v Italiji pod orožjem preteklo pol milijona ljudi. Žene mobilizirane dobe dnevno po 3, otoci pa po 2 liri.

Rim, 25. avgusta AA. (Havas) V rimskih krogih izjavljajo, da je položaj zelo napet, čeprav vlada v Italiji, posebno pa še v Rimu poplavlja mir. Ni dvoma, da so bili izdani vsi ukrepi za poravnavo morebitnega spopada. Glede tega še ne dajejo nobenih poizvedb, še dalje pa vztrajajo pri tem, da bi bil evropski spopad zaradi gdanskega vprašanja nesmiseln. Goje upanje, da bosta razum in skrajna obzirnost končno zmagala tako v Parizu in Londonu kakor tudi v Varšavi in da se bo našla neka kompromisna rešitev.

... in Grčiji

Atene, 25. avg. c. Letnik 1940 bo začel kom septembra vpoklican v Grčiji.

Metaxas je imel na zborovanju kmetijskih zadrug velik govor, v katerem je med drugim dejal: Zaradi viharja, ki zdaj divja po svetu, se grški narod vojaško pripravljajo in dela na to, da organizira svoj miren bodoči razvoj.

Grški kralj se je vrnil v Atene.

Sprejemi pri Becku

Varšava, 25. avg. AA. Zunanji minister Beck je snoči sprejel britanskega, za njim pa sovjetskega in japonskega poslanika.

Blok Rim-Berlin-Tokio ne obstoja več

Japonska bo izstopila iz protikomunistične zveze in hodila odslej svoja pota — Oster protest v Berlinu proti rusko-nemški pogodbi

Tokio, 25. avg. o. Agencija Domei poroča: Danes je imela japonska vlada sejo, na kateri je sklenila, da bo protestirala v Berlinu proti sklenitvi nemško-ruske nenapadnega pakta. Japonskemu poslaniku v Berlinu so že bila poslana tozadevna navodila. Japonska vlada smatra, da četrta točka nemško-sovjetske nenapadne pogodbe nasprotuje paktu proti kominterni. Posebna japonska delegacija, ki je na poti na kongres v Nürnberg, je odpovedala svojo udeležbo na kongresu.

Rusko-nemška nenapadna pogodba je kljub vsem zagotovilom z nemške strani napravila na Japonskem najgloblji vtis. Japonska vlada je že večeraj razpravljala o posledicah, ki bi jih utegnilo imeti nemško-rusko prijateljstvo na razvoj dogodkov na Daljnem vzhodu. V političnih krogih splošno prevladuje mnenje, da je Nemčija žrtvovala prijateljstvo z Japonsko za rusko nevtralnost. Spritno tega se bo morala japonska zunanja politika preusmeriti. Dejansko so se danes razširile iz zanesljivih virov vesti, da Japonska ne bo več insistirala pri svoji znani zahtevi po ojačitvi pakta proti kominterni ter bo v bodoče vodila samostojno politiko.

Tokio, 25. avg. br. Agencija Domei poroča: Japonska vlada bo tudi sporočila nemški vladi, da smatra protikomunističen pakt spritno nove nemške politike za brezpredmeten in ga zato odpoveduje in objavlja svoj takojšen izstop iz te protikomunistične zveze. To sta zahtevala zla-

sti vojni in mornariški minister, ki sta se poprej najbolj zavzemala za čim tesnejše sodelovanje Japonske z Nemčijo in Italijo. Odpoved protikomunističnega pakta pomeni konec bloka Italije-Nemčije in Japonske.

Tokio, 25. avg. o. Mikado se je danes vrnil v Tokio ter bo predsedoval imperialni konferenci. Menijo, da mu bodo njegovi svetovalci priporočili, naj Japonska prekine svoje zveze z Nemčijo in Italijo ter namesto tega podpre politiko Anglije in Amerike.

Položaj Hiranumove vlade omajan

Tokio, 25. avg. a. (Havas). V dobro poučenih krogih mislijo, da je po sklenitvi nemško-sovjetskega pakta odstop vojnega ministra generala Itagakeja tako rekoč neizogiben, ker vidijo v tukašnjih krogih v omenjenem paktu resen udarec za protikominternski pakt. Domneva se, da bo imel odstop vojnega ministra za posledico odstop celotne vlade.

London, 25. avg. AA. (Reuter). Iz Pekina ga poročajo, da tamkaj mnogo govore o miru na Daljnem vzhodu. Izjavljajo sicer, da to ni neposredna posledica evropskih dogodkov, toda neizpodbitno je, da je te glasove okrepil v prvi vrsti podpis nemško-sovjetskega pakta. Skupina mladih japonskih častnikov počasi izgublja svoj vpliv.

Nemški pritisk na Turčijo

Nemški poslanik Papen upa, da se mu bo sedaj posrečilo Turčijo nevtralizirati

Carigrad, 25. avg. br. Okoliščina, da je bil angleško-turški garancijski sporazum sklenjen tako, da stopi v veljavo šele potem, ko bi bil dosežen v Moskvi sporazum med Anglijo, Francijo ter Rusijo, je dala nemški vladi povod za močan pritisk na Turčijo, da bi se sprilo rusko-nemške nenapadne pogodbe odpovedala sporazumu z Anglijo in se popolnoma nevtralizirala. Akcija je bila poveljena nemškemu poslaniku v Ankari Papenu, ki se je vrnil s kratkega potovanja v Nemčijo. Danes je bil Papen pri zunanjem ministru Saradoglu. Sestanek je vzbudil v turških političnih krogih ogromno pozornost in je izzval na drugi strani že takojšnjo reakcijo. Saradoglu je še dopoldne sprejel tudi francoskega in angleškega poslanika. Popol-

dne se je odpeljal v Florio k predsedniku republike Ismetu Ineniju ter mu poročal o svojih razgovorih z nemškim, angleškim in francoskim poslanikom. Ismet Ineni je takoj za tem sprejel novega turškega poslanika v Berlinu, ki se prav kar pripravlja, da nastopi svojo novo službeno mesto.

Po informacijah iz zanesljivih virov, si je Turčija glede na nemške predloge o njeni nevtralnosti izgovorila nekaj dni časa za premislek in bo bržkone prva naloga novega turškega poslanika v Berlinu, da sporoči nemški vladi turški odgovor na njene zahteve.

S turškimi zunanjim ministrom je imel večeraj daljši razgovor tudi poljski poslanik Sokolnicki.

Obrambni ukrepi nevtralnih držav

Nevtralci bodo v vsakem primeru čuvali svoje nevtralnost s puško v roki

Amsterdam, 25. avg. br. Nizozemska vlada je objavila komuniké o stališču Nizozemske glede na sedanji mednarodni položaj, v katerem odločno zavrača vsak dvom v nizozemsko nevtralnost in naglašja, da bo čuvala nevtralnost ne samo na kopnem in na morju, marveč tudi v zraku ter se bo z vsemi razpoložljivimi sredstvi uprla vsaki kršitvi nevtralnosti.

Vlada je večeraj izdala odlok o mobilizaciji. Nekateri oddelki posameznih vrst orožja, predvsem letalci, so bili že vpoklicani.

Bruselj, 25. avg. br. Belgijska vlada je imela danes izredno sejo, na kateri je proučevala mednarodni položaj. Na seji je podal ministrski predsednik Pierlot podrobno poročilo o vojaških ukrepih za obrambo belgijske nevtralnosti. Komuniké naglašja, da predstavljajo ti ukrepi le novo potrdilo neomajne volje Belgije, da za vsako ceno in proti vsakomur očuva svojo nevtralnost. Zaradi ukrepov drugih držav se Belgija ne čuti ogrožena.

Curih, 25. avg. br. Švicarska zvezna vlada je imela danes sejo, na kateri je proučevala mednarodni položaj. Po seji je bil objavljen o stališču švice daljši komuniké, v katerem ugotavlja švicarska vlada, da kljub vedno bolj naraščajoči mednarodni napetosti miroljubna rešitev sedanje krize še ni izključena. Sicer je utemeljeno naziranje, da švica ne bo ogrožena ali zapletena v vojno, vendar pa to zveznega sveta in švicarskih vojaških oblasti nikakor ne ovira, da ne bi budno spremljale vseh mednarodnih dogodkov in pripravile vse potrebno za obrambo švice. Rezervisti naj računajo z možnostjo vpoklica pod orožje in naj bodo pripravljeni, da lahko takoj na prvi poziv odrinejo k svojim enotam.

Po poročilih iz verodostojnih virov je švicarska vojska v stanju pripravljenosti. Helsinki, 25. avg. br. Tudi finska vlada je izdala celotno vrsto varnostnih in vojaških ukrepov za eventualno obrambo meja in ohranitev javnega reda v državi. Zadoščenjem ugotavlja finski odgovorni krogi, da je Nemčija finski vladi zagotovila, da se rusko-nemška nenapadna pogodba nikakor ni naperjena proti finski državi in še posebej ne proti Finski.

Burgos, 25. avgusta. c. Današnji španski časopisi soglasno pišejo, da bo Španija v slučaju mednarodnega konflikta v Evropi vodila politiko stroge nevtralnosti, izražajo pa upanje, da bo mir še ohranjen, in da bo v tem oziru zlasti Italija ugodno vplivala na mednarodni položaj. Nobeni izredni vojaški ukrepi niso bili podzvzeti v Španiji. Tudi ni opažati nobenega premikanja čet.

Nemško-ruski pakt ni naperjen proti Poljski

Varšava, 25. avg. br. Ruski poslanik v Varšavi je danes opoldne obiskal zunanjega ministra polkovnika Becka in mu v imenu ruske vlade sporočil, da nemško-

ruski nenapadni pakt v nobenem pogledu ni naperjen proti Poljski. Zunanji minister Beck je vzel to izjavo na znanje, vendar pa je opozoril zastopnika Rusije na posledice, ki jih utegne imeti ta pakt za Poljsko v primeru, da pride med Poljsko in Nemčijo do spopada z orožjem.

Čsl. poslanstvo v Moskvi likvidirano

Moskva, 25. avg. br. Ogromno pozornost je danes vzbudila vest, da je predsednik sveta komisarijev Molotov v dopoldanskih urah pozval k sebi dosejane čsl. poslanika v Moskvi Fierlingerja. Sporočil mu je, da ruska vlada odsele ne priznava več češkoslovaškega diplomatskega zastopstva v Moskvi. Poslanstvo bo v nekaj dneh likvidirano.

Vodja nemških komunistov izpuščen iz zavora

Varšava, 25. avgusta. c. Kot prvo posledico nemško-ruske nenapadne pogodbe smatrajo dejstvo, da so bile z večerajšnjim dnevom ustavljene ukrajinske oddaje, ki so jih dajale redno nekatere radijske postaje. »Ekspress Poranny« piše, da je bil nemški komunistični vodja Thälmann že izpuščen iz zavora.

Odhod vojaških misij iz Moskve

Helsinki, 25. avg. br. Danes je prispela semkaj angleška vojaška misija, ki se je pogajala v Moskvi za sklenitev vojaške zveze z Rusijo.

London, 25. avgusta. AA. (Reuter). Polkovnik Davidson in stotnik Collier, člana britanskega vojaškega odposlanstva, ki sta se prva odpeljala iz Moskve, da predložita poročilo britanski vladi, sta prispela snoči ob 23. v Croydon.

Moskva, 25. avgusta. AA. (Havas). Danes ob 13. je maršal Vorosilov sprejel voditelja angleškega in francoskega vojaškega zastopstva v vojnem komisariatu.

Sklicanje vrhovnega sveta Sovjetske unije

Moskva, 25. avg. br. Stalin je sklical za ponedeljek 28. t. m. izredno zasedanje vrhovnega sveta SSSR. Na seji bo podal komisar za zunanje zadeve Molotov izjavo o pravkar sklenjenem nenapadnem paktu med Rusijo in Nemčijo. Zatrjuje se, da bo pri tej priliki govoril tudi o možnosti poravnave sporov z Japonsko in o likvidaciji japonsko-kitajske vojne ter o novi ureditvi Daljnega vzhoda.

Vremenska napoved

Zemuska: Prevladovalo bo oblačno vreme z dežjem po vsej državi. Temperatura bo še padla na zahodni polovici, drugod v državi pa se ne bo dosti spreminila.

„Anglija in Francija en sam mogočen blok“

Predsednik francoske vlade apelira na razum za ohranitev miru, a poudarja obenem odločnost v obrambi svobode evropskih narodov

Pariz, 25. avg. b. Nocoj ob 21. uri so vse francoske radijske postaje oddajale govor ministrskega predsednika Daladierja, namenjen vsemu francoskemu narodu v težkih urah, ki jih preživlja sedaj Evropa. Daladier je govoril dobrih 10 minut, mirno in odločno. Njegove besede so istočasno prenašale poleg francoskih tudi vse angleške, belgijske, luksemburške, švicarske in ameriške postaje. Ministrski predsednik je izjavil:

Hotel sem se obrniti do vas v teh težkih urah, ko je zveza odgovornih državnikov z narodom nujno potrebna. Dnes sem imel nešteto razgovorov, posvetovanj in konferenc ter sem z vso resnostjo nadaljeval akcijo za blaginjo naše države. Vse, kar sem danes storil, je služilo enemu samemu namenu: odvratiti vojne.

Nikdar ne bom pozabil vašega zadržanja v teh težkih urah, ko ste mi nudili toliko dokazov vašega pgguma, hladnokrvnosti in odločnosti. Lahko vam rečem, da bi za odvratitev vojne storil vse, kar je v moji moči, za odvratitev vojne s svobodnimi in častnimi pogajanjmi, toda nemške zahteve proti Poljski se stopnjujejo. Sedaj gre za svobodo in življenje Poljske, to je za življenje in svobodo 35 milijonov ljudi, s katerimi gre tudi za svobodo in življenje evropskih narodov. Z njimi gre tudi za našo svobodo. Ali naj zaradi svojega popuščanja zavremo svobodo vseh teh narodov? Bili bi brez časti, ako bi to storili. Francija, ki je že doslej storila za svojo obrambo vse, bo v primeru direktnega ogroženja razpolagala še z večjimi obrambnimi sredstvi.

Za organizacijo fronte miru smo se spoznavali z vsemi, ki so to hoteli. Spustili

smo se tudi v pogajanja z Rusijo in storili vse za njih uspeh, ki smo ga tudi z gotovostjo pričakovali. Nenadoma pa je Rusija sklenila pakt z Nemčijo, ki jo odvzame vseh obvez, ki jih je sama javno proglasila. Rusija in Nemčija sta sklenili pakt o nenapadanju, čeprav nimata skupnih mej. Zakaj torej tak nenapadni pakt? Vse kaže, da so izglede vojne proti Franciji in nje im prijateljem narasli.

Prav sedaj je v pokretu polno sil, ki se trudijo za ohranitev miru. Snoči je papež pretresljivo apeliral na krščanska čustva ljubezni in bratstva. Prezident Zedinjenih držav Roosevelt je pogumno podvel novo pobudo za ohranitev miru. Belgijski kralj, suveren države, ki je med svetovno vojno prestala strašne žrtve, je prav tako apeliral na razum vseh, ki so dobre volje. Na vse te pozive je Francija odgovorila brez pomislekov, s popolnim soglasjem in odobravanjem. Poljska, ki kaže prav v teh odločitvah trenutnih izrednih pogum in samoopredanost, se bori za svojo svobodo in hoče rešiti svojo čast. Naše napore je zvesto podprla Velika Britanija, ki z nami vred zbira vse sile v obrambo svobode. Obe državi sta danes en sam blok. Navzlic vsemu upamo, da bosta pamet in razum zmagala nad vsem drugim: če pa bodo vsi naporji za ohranitev miru brezuspešni, računamo s pogumom in žrtvami vseh Francozov, ki ne bodo nikdar dopustili, da bi prešli v suženjstvo. Tak pogum ste vedno izkazovali.

Francozi in Francozinje! Hočemo biti svobodni! Hočemo mir! Toda nečemo se podvreči nasilju in krivici. Upam, da boste z vsemi žrtvami, ki jim bomo od vas zahtevali, zagotovili svobodo domovini.

„Prazne in puhle fraze“

Popolnoma negativen vtis Chamberlainovega in Halifaxovega govora v Nemčiji in Italiji

Berlin, 24. avgusta. AA. (DNB). Chamberlainova in Halifaxova izjava sta napravili v berlinskih političnih krogih absolutno negativen vtis, češ da predstavljata povnavljanje praznih in puhlih, že več mesecev starih fraz, da bi svetovna javnost pozabila na odgovornost Velike Britanije za poostrežen položaj. Chamberlain in Halifax nista pokazala nobenega razumevanja za nemške pravice in sta opugumila Poljsko, da vztraja pri svojem izzivalnem in nespravljivem stališču nasproti Nemčiji. Šla sta celo tako daleč, da dvomit o točnosti nemških informacij o poljskem terorju, kar naj očitno služi za potuho poljskemu nasilju. London naj ve, da Nemce na Poljskem zatirajo na najbrutalnejši način in da je Nemčija nemo šla leta in leta preko tega v upanju, da se bo nemško-poljski sporazum iz leta 1934 končal tako, da bo Poljska spremenila svoje stališče. Če hoče Anglija prevzeti odgovornost za vojno,

je to njena stvar, toda preneha naj že jadikovati zaradi tragičnih posledic svojih lastnih dejanj, sklenjenih s popolnim premislekom in z odklanjanjem vseh možnosti sporazuma, ne oziraje se na krivice, ki se dan za dnem dogajajo.

Rim, 25. avgusta. AA. (DNB). Rimski popoldanski listi označujejo večerajšnji govor angleškega predsednika vlade, Chamberlaina v spodnjem domu kot oguljene fraze in kot poskus, da se odgovornost zvali na druge. »Giornale d'Italia« naglašja, da pade v vsakem primeru vsa odgovornost na Anglijo, ker sta London in Pariz odgovorna za to, če Poljska grozi, da bo z orožjem v roki podjarmila voljo nemškega Gdanska. Mir in pravica nimata ničesar skupnega z mirom in hegemonijo, in Chamberlain ni naredil nobene usluge miru, ako čisto sebične interese Anglije izenačuje z najvišjo moralno dolžnostjo, spoštovanjem in pravičnostjo.

Roosevelt Hitlerju in Moscickemu

Predsednik Zedinjenih držav ponuja svoje posredovanje za mirno ureditev obstoječih sporov, da se reši Evropa nesreče

Washington, 25. avgusta. a. (Havas). Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt je poslal državnemu kancelarju Hitlerju in predsedniku poljske republike Moscickemu enako se glasečo mirovni apel, v katerem predlaga tri metode za preprečitev vojne: 1. neposredna pogajanja med obema strankama; 2. predložitev spora nepristranski arbitraži, ki bi jih mogli zaupati obe državi; 3. skupni pristanev obeh državnih poglavarjev na spravi postopek. Apel je prezident sestavil po konferenci z zunanjim ministrom Cordellom Hullom in Walesom v Beli hiši.

V poslanici na državnega kancelarja Hitlerja poudarja predsednik Roosevelt, da je vlada Zedinjenih držav prepričana, da se vsa sporna vprašanja vedno lahko miroljubno uredi, če obstoji dobra volja na obeh straneh. Miroljubno se dajo urediti vsi sedanjo krizo povzročajoči spori, ki postavljajo svet pred veliko katastrofo. In zdi se, da je ta katastrofa danes že silno blizu.

Roosevelt se nato sklicuje na svojo prejšnjo poslanico na evropske državne poglavarje in poudarja, da so ga tudi takrat kakor danes vodila samo čustva človečnosti. Zdej se obrača do Hitlerja v upanju, da bo v njem našel sodelavca pri stremeljenju, da se svet reši usodnih posledic katastrofe, ki bi moge nastopiti. Prezident obvešča Hitlerja, da se je obenem obrnil tudi na predsednika poljske republike Moscickega in prosi, da bi nemška in poljska vlada delali na to, da se doseže splošen sporazum in da bi se do tej ne zatekli k sili.

Obe državi, Poljska in Nemčija, sta suvereni, kar tudi upošteva. V celoti spoštuje neodvisnost in teritorialno nedotakljivi-

vost obeh držav in je prepričan, da je možen sporazum na podlagi medsebojne neodvisnosti in nacionalne nedotakljivosti. Ameriški narod je soglasen v tem, da nasprotuje vsaki politiki zavajevanja in vojaške nadvlade katerekoli države nad drugo, ter odklanja vsako misel, da bi katerikoli narod imel pravice, ki so na škodo drugemu. Zato želi, da ne pride do vojne, v kateri bi trpeli nešteti milijoni in ki bi prinesla največje grozote vsem narodom sveta, tako vojujočim se kakor nevtralcem. Ameriški narod in njegov prezident želita, da se vsi spori uredijo pravično z miroljubnimi pogajanjmi in arbitražo. Pošiljam vam ta apel v imenu prebivalstva Zedinjenih držav, mislim pa, da tudi v imenu vseh moških in žensk na svetu, ki si žele miru, in zato miroljubno ureditev vseh sporov med Nemčijo in Poljsko, bodisi s pristankom na metodo neposrednih pogajanj ali pa na arbitražno metodo. V ta namen so Zedinjene države obema strankama na razpolago.

Poslanica predsednika Roosevelta predsedniku poljske republike Moscickemu je krajša. Roosevelt poudarja predvsem usodnost sedanje krize, ki nalaga, da se nujno nastopi z vsemi sredstvi, ki so na razpolago, da se prepreči svetovna vojna. V tem duhu pošilja vladi poljske republike svoj predlog za miroljubno ureditev sedanjih sporov in misli, da bi bile njegove metode primerne za miroljubno ureditev spora. Roosevelt predlaga nato Moscickemu iste predloge kakor Hitlerju in nadaljuje: Če se odločite in poskusite urediti spor s temi metodami, vam kar najresneje zagotavljam, da boste deležni popolne simpatije Zedinjenih držav in njenih narodov. Za časa tega miroljubnega stremeljenja naj se

Vojna ali mir?...

Nekaj zanimivih izjav politikov, vojakov in publicistov

Vprašanje, ali vede sedanji mednarodni razvoj v novo svetovno vojno, ali pa bo mir vendarle ohranjen, je vprašanje, ki si ga stavi tako rekoč vse človeštvo. Prinašamo tu samo nekaj novejših izjav nekaterih znanih osebnosti, ki na to vprašanje javno odgovarjajo.

Ameriški general Smuts, ki je pravosodni minister Zedinjenih držav Severne Amerike, je 23. tega meseca na zborovanju demokratske stranke v Thabancuju izjavil, da sedanji položaj v Evropi za zelo resen in pozval evropske državljane, naj store vse, da preprečijo katastrofo, ki bi pomenila konec evropske civilizacije. Nato je pripomnil: »Nočem reči, da bo v Evropi vojna. Ljudje, ki so bolj poučeni o položaju kakor jaz, so prepričani, da vojne ne bo, toda jaz tega ne morem zagotoviti. Skoraj navkljub slehernemu upanju vendarle upam, da bo mogoče tik pred dvajseto uro vse spore mirno urediti.«

Ministrski predsednik Avstralije Menzies je izjavil 23. tega meseca: »Ako bo Velika Britanija prisiljena vstopiti v vojno, ne bo sama. Zagotovljeno ji je v njenih nadčloveških naporih proti vojni noriji sodelovanje vseh dominionov. Ako pa bi ostali ti napor brezuspešni, bomo na njeni strani. Govorim brez pomislekov glede Avstralije, vem pa, da stoje ostali dominioni na istem stališču.«

Vodilni laburistični politik Arthur Greenwood je 24. tega meseca izjavil novinarjem: »Smatram, da je mednarodni položaj zelo resen. Smatram pa tudi, da je dolžnost vseh državljanov, da ostanejo mirni in odločni v odporu proti slehernemu novemu dejanju napada, kajti samo tako bo mogoče ohraniti mir v Evropi. Se vedno ni prepričan, da zmaga končno pametni nasveti. Vprašanje vojne ali miru

ni odvisno od nas. Ako se pripeti najhujše, bo naša vest čista in prepričan sem, da bo angleški narod storil z zaupanjem in z vso odločnostjo svojo dolžnost.«

Samuel, šef liberalne opozicije v angleški spodnji zbornici, pa je v posebnem govoru po radiu, namenjenem Ameriki, izjavil 23. tega meseca med drugim, da je angleški narod »miren, složen in trdno odločen, da se ubrani kataklizme, ki utegne nastopiti jutri, prihodnji teden ali prihodnji mesec...«

Znani francoski politik in novinar de Kerillis je 24. tega meseca zapisal v svojem listu »Epoque« med drugim: »Dokument je treba pogledati pogumno v oči. Veliki napor za rešitev miru, ki sta jih pogumno in lojalno podvzeli Anglija in Francija, so propadli. Morda bomo že jutri vstopili v vojno z ne povsem utrjeno vzhodno fronto, ki je ostala brez ruske pomoči. Preostaja pa nam neomajna Anglija; preostaja nam ogrožen evropski narod, ki se bodo borili za svoje življenje; preostaja nam upanje, da nekateri režimi niso večni! Poglejmo zato pogumno nevarnosti v obraz!«

Leon Blum, vodja francoskih socialistov, ki utegne v kratkem vstopiti v vlado, kakor pišejo nekateri listi, je pesimist glede bližnjega razvoja, saj ne izključuje možnosti vojne že v nekaj tednih, čim bi se prvi nov napad začel. Toda, tako piše v svojem listu »Le Populaire«, ako ostane zveza med Anglijo in Francijo popolna in neokrnjena njuna volja, da se upreta slehernemu nasilju proti državam, ki sta jih garantirali, potem bo moral nasprotni tabor dobro pretehtati tveganje morebitne splošne vojne in tedaj utegne nada v mir narastati.

Znaki preteče nevarnosti

Državljeni obojestranskih taborov se vračajo v svoje domovine

Pariz, 25. avg. c. Ameriško poslaštvo je opozorilo vse ameriške državljane na Francoskem, naj se brez tehtnih razlogov ne mude na Francoskem in naj se takoj vrnejo v Ameriko. Nemški žurnalisti so že začeli zapuščati Francijo.

Ameriški prekomorski parnik »Prezident Roosevelt«, s katerim se je pripeljal v Evropo večje število ameriških turistov, ni nadaljeval vožnje iz Le Havra v Hamburg, temveč se v soboto vrne z vsemi potniki v Ameriko. Na parniku so postavili 100 rezervnih postelj.

Berlin, 25. avgusta. e. Na angleškem poslaštvo je vse uradništvo pripravljeno za odhod.

Varšava, 25. avgusta. AA. Snoch je zapustil poljsko prestolnico še poslednji nemški častnikar.

Madrid, 25. avg. AA. Britanska vojaška oblastva v Gibraltaru so odredila, da se morajo vsi tuji državljani v Gibraltaru v 48 urah izseliti. Vsa luka je polna

angleških ladij, ki izkrcujejo živila in vojni material, na obrežju pa postavljajo protiletalske baterije.

London, 25. avgusta. AA. Potrjuje se vest, da so snoch še poslednji britanski častnikarji zapustili Berlin in se odpeljali v Kodanj.

Zunanji urad je izdal sporočilo, ki svetuje vsem državljanom Velike Britanije, naj ne hodijo na počitnice v tujino, ker bi se jim zaradi neurejenih mednarodnih razmer utegnili zgoditi, da se ne bi mogli vrniti.

Singapur, 25. avgusta. c. Nemški generalni konzul je pozval vse nemške državljane, naj zapuste mesto. 23. Nemcev je takoj odpotovalo v Holandsko Indijo.

Helsinki, 25. avg. br. Semkaj so dospeli vsi ameriški državljani, ki so se doslej mudili na Poljskem. Dospeli so tudi člani angleške vojaške misije iz Moskve, ki bodo tu čakali novih navodil.

talci aparate s kisikom. Na meji bodo morali računati z akcijo lovskega letalstva napadene države, ki bo zahtevala gotovo svoje žrtve. Nato bodo zašli v ogenj pravočasno obveščenega protiletalskega topništva, ki postaja vedno bolj nevaren sovražnik letalstva, kakor dokazujejo izkušnje v španski vojni. Te so tudi dokazale, da so zadetki z letalskimi bombami še vedno zelo problematična značaja. Velik del bomb ne pade na namenjeni cilj, nego eksplodirajo v krajih, kjer ne povzročijo niti desetino tiste škode, kolikor stanejo same bombe, ne vračunajoč pri tem izgub, ki jih bo imelo napadajoče letalstvo po akciji lovskih letal in protiletalske artiljerije. Ko se bodo vračali bombniki po izvršenem napadu proti svojim domačim bazam, se bodo morali na povratku najbrže še celo pot boriti z lovskimi letali napadene države. Po rezultatih španske vojne je mogoče že sedaj napovedovati, da bodo manjši letalski napadi že v naprej onemogočili in napadalcem zavrnjeni prej ko bodo sploh prileteli na svoj cilj.

Še o fantih in deklevkih v Vrniku

»Fanti in deklevki v Vrniku« imajo čudovito smolo. Zabeležili smo že originalno poročilo o poteku svečanosti blagoslovitve Prosvetnega doma na Vrniku, ki ga je objavilo beograjsko »Vreme«. Sedaj se javljajo za svojim beograjskim kolegom tudi zagrebške »Novosti«, o katerih bi človek že pričakoval, da poznajo malo bolj slovensko geografijo, kakor pa pri »Vremenu« v Beogradu. Tudi »Novosti« javljajo, da se je vršila posvetitev doma »Vrniku« in pred »Rokobiliškim domom«, kjer je pozdravljali gospoda bana predsednik fantov iz »Togateca«.

Nerazveseljen ukrep Delavske zbornice

Iz Celja nam pišejo: Te dni je dobil hišnik Del. zbornice v Celju dopis št. 1273/39 iz Ljubljane, ki se glasi: »Plankar I., hišnika D. Z. v Celju. Glasnik sklepa se, upravnega odbora Delavske zbornice z dne 26. junija t. l. Vam odpovedujemo mesto hišnice v dopisništvu Delavske zbornice v Celju s 15. 8. 1939 tako, da preneha Vaše službovanje s 31. 8. 1939. Ker izgubite z razvezo službenega razmerja tudi pravico do stanovanja. Vas pozivamo, da izpraznite stanovanje do 31. 8. t. l. in izročite ključ dopisniku D. Z. g. Grosliju. Predsednik Kozarnik, tajnik Hafner.« Ta ukrep je naperjen in zadene našega celjskega, v delu osivelega delavskega veterana g. Martina Plankarja, ki uživa v Celju v vseh krogih prebivalstva zaradi svojega vselej mirnega in stvarnega nastopanja za koristi delavstva splošno priljubljenost. G. Plankar je slovenskemu Celju še znan iz časov in borb pred vojno kot odločen in značajan mož, ki se je nekdanji tudi skupno s pokojnim Ivanom Rebekom udeleževal v Celju v slovenskem Delavskem in podpornem društvu.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Naši kraji in ljudje

Predsednik vlade Dragiša Cvetković in predsednik HSS in SDK dr. Vladko Maček pri zadnjih pogajanjih za sporazum

Škofjeloški muzej bo v nedeljo slovesno izročen svojemu namenu

Škofja Loka, 25. avg.

»Storimo nekaj za slavo naše Škofje Loke«, se je reklo pred dvema letoma, ko je nastala zamisel ustanovitve samostojnega muzeja v Škofji Loki. Škofjeloški muzej nikakor ni nastal iz namere da bi tekmoval drugim našim muzejem. Njegov namen je le, zbrati predmete in tako gradivo, ki drugod nemara ne bi bilo sprejeto s tolikim pomenom kakor pri nas. Ukrepit rojakov profesorjev so našli plodna tla, kajti v razmeroma kratkem času se je zbralo toliko kulturnozgodovinskih znamenitosti, da Škofjeloški muzej nikakor ni kak betezen poskus, ki mu je že ob rojstvu odločen konec, marveč je vsega uvaževanja vredna kulturna ustanova, ki bo vsemu okraju v zrcalo njegove preteklosti, pa tudi v čast. Klic Muzejskega društva je našel v naši javnosti odmev. Zbranih je zdaj več sto predmetov, ki nudijo vsaj povprečno sliko življenja v našem območju. Skrbne roke so izdatni material smotno razporedile in tako nam bo prikazan naš muzej po odredkih, ki se bodo še izpopolnjevali. Cipkarstvo, glavninarstvo, peka malega kruha,

naši cehi, naši slikarji so pestri odtenki iz zbirke, ki je zavzela svoje mesto v štirih sobah mestnega muzeja. Delo Muzejskega društva, kar naj posebno naglasimo, ni in tudi ne bo biti omejeno na ozek krog ljudi. Muzej naj postane predmet brige in ljubezni vsega prebivalstva Škofjeloškega okraja.

Škofjeloški muzej bo slovesno odprt v nedeljo 27. t. m. Ob 11. bo sprejemanje gostov, potem bo v mestni hiši slavnostna seja Muzejskega društva, ki ji bodo prisostvovali poleg predstavnikov državnih in civilnih oblastev zastopniki organizacij in društev, in prijatelji gibanja, ki ga opravlja Muzejsko društvo. Po seji bo ogled muzejskih prostorov, ki bodo odlej redno dostopni javnosti.

Muzej je zavzel prostore v drugem nadstropju mestne hiše v centru mesta in bo vsekakor učinkovita privlačnost za vsakogar, ki ga bo zanesla pot v Škofjo Loko.

Mladi ustanovi, ki ima toliko vnetih čuvarjev in prijateljev, želimo, da bi se iz početnih pogankov razrasla v krepko drevo.

Borba rudarjev z upravo v Trepči Hude pritožbe delavstva zaradi nasilja tujcev

Beograd, 25. avgusta

Minilo je že 39 dni, odkar so rudarji v Trepči stopili v stavko. Pretekli četrtek je uprava rudnika spet povabila rudarje na delo. Rudarji pa so to odklonili, dokler ne bo podpisana kolektivna pogodba. Na zahtevo rudniške uprave je bilo zadnje dni odstranjenih iz Trepče več kot sto stavkojočih rudarjev, katerih rodbine pa so še ostale v Trepči. Kakor pové »Politika«, jim ni bil zaslužek izplačan in jim tudi niso bile vrnjene delavske knjižice. Odstranjenih je bilo od rudnika tudi več rudarskih invalidov, od katerih ima uprava rudnika zakonite obveznosti. Uprava rudnika je tudi prepovedala donosanje potrebnih živil za prehrano stavkojočih rudarjev in njihovih družin.

Zaradi vsega tega sta glavna delavska zveza in zveza rudarjev vložili pritožbo pri notranjem ministrstvu kakor tudi pri ministrstvu za gozdove in rudnike in pri rudarskem glavarstvu. Tajnik glavne delavske zveze Milorad Belić je v četrtek izbrpno poročal o stanju v Trepči ministrstvu za šume in rudnike. Obtožil je rudniško upravo zaradi nezakonitega nastopanja nasproti rudarjem in je zahteval, da ministrstvo nujno posreduje v prid delavskim zahtevam. Načelnik ministrstva za gozdove in rudnike Ivan Veljković je vzel vso zadevo v svoje roke. Te dni se bodo morda nadaljevala pogajanja, saj je že skrajni čas, da se pravično rešijo odnosi med angleškimi lastniki bogatega rudnika in našimi rudarji.

37 okostnjakov pod novo cesto pri Bregani Sodijo, da so mrličji iz kmečke vojske Matije Gubca

Bregana, 25. avgusta.

Kakor je »Jutro« že nekajkrat poročalo, se gradi od Zagreba proti Bregani in dalje v Slovenijo moderna avtomobilska cesta. Pri teh pomembnih cestnih delih je zaposleno večje število delavcev. In ti delavci so v vasi Klokotčevu ne daleč od Bregane pravkar naleteli na najdbo, ki jih je močno presenetila. Pri kopanju temeljev za novo cesto so našli nič manj kakor 37 okostnjakov. Ležali so na prostoru dolgem kakih 50 do 60 metrov in širokem kakih 25 m, kolikor je pač projektirano za moderno avtomobilsko cesto. Čeprav je že število na tem prostoru najdenih okostnjakov prav veliko, vendar ni izključeno, da je v bližini skritih še kaj mrličev.

Tod, kjer kopljejo novo cesto, so polja in travniki domačinov. Trupa so bila zakopana največ meter globoko, nekatera celo le pol metra in sicer v različnih legah, večinoma seveda na hrbtu. Pomek od bili kar po dva ali tri okostnjaki skupaj, drugod pa je spet razdalja od enega

do drugega okostnjaka merila nekaj metrov. Pri nekem okostnjaku so bila usta ezlo odprta in napolnjena s zemljo, da se je moral vzbuditi vtis, kakor da je bil ta človek živ pokopan, odnosno da je bil le navidezno mrtev, zagrebjen kot ranjenec ali podobno. Vse lobanje imajo brez izjeme zelo zdrave zobe, kar kaže, da so bili to možje v najboljših letih. To so okostnjaki velikih in močnih ljudi.

Seveda se danes v vsem okolišu nihče ne spominja in niko ne ve pojasniti, kdaj so bili ti mrličji pokopani. Povprašali smo tudi najstarejše prebivalce, ki štejejo 90 let in več, a nobeden se ne ve spominjati, da bi bilo kdaj tu kako pokopališče ali da bi se bil izvršil kak velik zločin. Sodimo torej da so ti okostnjaki ležali v zemlji že nekaj stoletij. Po različni legi okostnjakov sklepamo, da pokopališče to ni moglo biti. Najbolj verjetno je, da so ti okostnjaki iz časa kmečke zarote. Prav čez te kraje je vodil Matija Gubec svojo vojsko in je v Dobovi, nekaj kilometrov od tod, imel svoj tabor.

Tatarske govornice o Slovencih Nepotrebna bojazen tujcev na Kočevskem pred našimi ljudmi

Kočevje, 24. avgusta

Letošnje poletje je prišlo na Kočevsko izredno mnogo gostov iz Nemčije. Precej se jih je zadržalo kar tu, drugi so se samo ustavili in nadaljevali pot proti Jadranu. Bivali so v mestu in po raznih vaseh: v Stari cerkvi, Kočevski reki, Borovcu, Moziju, Črmošnjicah in drugod. V mestu so bile vse gostilniške in zasebne sobe oddane. Zanimivo je, da so nemški gostje vedeli, kje naj se ustavijo, in da so jih gostilničarji tudi sprejemali na postaji. Mnogo se jih je pripeljalo tudi z velikimi avtomobili. Skozl mesto so neprestano drveli avtomobili proti morju.

S slovenskim prebivalstvom gostje niso prišli v stik in ga ponavadi tudi niso iskali. Čudili smo se temu, nazadnje pa smo le prišli dejstvu do dna. Priznavamo, da tujec nikjer ne bo biti veljiv in da si želi v prvi vrsti miru, kadar potuje kam na počitnice. Vendar pa so še drugi vzroki, da se niso približali Slovencem. Neki akademski izobraženec, zmeren in prija-

zen Nemec, je izjavil, da bi rad spoznal naše glavno mesto Ljubljano, pa se boji bivati v njem, češ da tam vsakega Nemca pretepejo. Ko je spoznal resnico, se je opravičil in izrazil svoje veselje nad tem, da je prišel v stik s Slovenci, s katerimi se izvršno razume. Predsedke o nas je prinesel se s seboj preko meje. Drugi nemški gostje pa so šele pri nas v mestu dobili migljaje, naj se ne družijo s Slovenci, češ da ti tujcev ne marajo, odnosno da jih brez vzroka kar po cestah napadajo. Kuhinja talih zlaganih govoric je menda v neki znani gostilni. Ni torej čudno, če so nemški gostje gledali nekam temno, kadar jim je prišla na uho slovenska govornica. Pripomniti moramo, da so bili to po večini ljudje srednjih stanov, ki niso prenapeto nastopali in ki niso izjavili. Samo naši Nemci v mestu so pač »pöpstlicher wie der Papst«, kakor se je izrazila neka pametna letoviščarka.

V bodoče bomo morali bolj paziti na to, odkod take tatarske govornice o Slovencih.

Postali smo kar čez noč od sile bojazni narodni sicer se jim pa ne smemo spustiti čuditi, saj celo novostadski nemški človek piše o nekkih pretepih, ki da se pojavljajo po Kočevskem, o katerih pa tu živim krst ničesar ne ve. Če bi pa kdaj do njih prišlo, naj gospodje okrog tega dnevnika ne iščejo vzrokov preveč v daljavi, temveč naj si vzamejo kot vodilo znano Goethejevo sentenco.

V ilustracijo spisanega naj navedemo še značilen dogodek. Že od nekdaj zahajajo Slovenci v znano Zariovo kavarno sredi mesta. V kavarni so na razpolago razni časniki, med njimi tudi več rajhovskih. Slovenski gostje so si zaželeli tudi resen švicarski tednik v nemškem jeziku. Na noben način niso mogli doseči tega, tudi ne, ko so poslali nemškemu lastniku vlogo s podpismi 40 stalnih gostov kavarne iz vrst slovenske inteligence. Nemški gostje, ki so nasproti slovenskim v veliki manjšini, ker zahajajo po večini v drugo kavarno, so namreč izjavili, da bodo lokalno bojkotirali. In ustrigli so jim. Zato Slovenci ne zahajajo več v prizadeto kavarno. Ali smo pobalini ali kaj?

Proti omenjeni govornici, ki škodujejo našemu slovesu v tujini, bi lahko marsikaj ukrenili, če bi bili strnjeni in če bi sistematično delali. Tako pa gre vse mimo nas in nihče se ne zgane. Sicer pa ni tako hudo, saj je znana gosa iz katoliških vrst pred kratkim na nekem zborovanju na Gorenjskem izjavila, da imamo v Kočevju slovenski meddrštveni odbor, ki ga pa nikjer ni. Pripominjamo, da živi ta gosa stalno pri nas, ne pa morda na Sahalini. Da, kočevski Slovenci nismo od muhi!

Naši rez. oficirji v Beogradu in na Oplencu

Kakor smo že poročali, potuje v torek 5. septembra delegacija 300 rezervnih oficirjev iz Slovenije v Beograd, da se pokloni spominu Viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja in manom Neznane junaka na Avali. Oficirjem pripravljajo v Beogradu, kamor bodo prišli v torek zvečer ob 20.15 s posebnim vlakom, slovesen sprejem. Pri sprejemu bodo sprejeli slovenski rezervni častniki zastavo Centrale udruženja rezervnih oficirjev, ki jo bodo zadržali za čas svojega bivanja v prestolnici. Po sprejemu bodo odkorakali slovenski oficirji v bataljonski formaciji preko beograjskih ulic v Dijaški dom, kjer bodo nastanjeni. V sredo zjutraj odidejo korporativno na Banjico, kjer bodo prisostvovali veliki vojni paradi ob priliki proslave rojstnega dne kralja Petra II. Ob 12.05 bo slovesna predaja spomenice slovenskih rezervnih oficirjev ministru vojske in mornarice v Oficirskem domu. Potek predaje spomenice bodo oddajale vse naše radijske postaje.

Popoldne bo ogled vojnega muzeja združen s predavanjem o bojih okoli Beograda za časa svetovne vojne. V četrtek se bodo odpeljali vsi udeleženci z vojaškimi kamioni na Oplenac, kjer bodo položili vence na grob velikega kralja Zedinitelja. Popoldne pa bodo predali železni plug nekemu siromašnemu kmetu bojevniku iz okolice Topole. Proti večeru bo odhod na Avalo, kjer se bodo poklonili ob 19.30 manom jugoslovenskega Neznane junaka. V petek 8. septembra bodo rezervni oficirji obiskali kraljevo gardo v Topčideru, nakar bo sledil ob 14.25 povratek v Ljubljano.

Lov za roparji, ki jih ni bilo

Kamnik, 25. avgusta

V obrobni vasi kamniške občine pod planinami so imeli te dni ponoči velik dirandaj. Vsa vas je bila pokonci in je vprizorila pravcati pogrom za tatovi in roparji, ki jih pa v resnici ni bilo. Razburilivi dogodek, ki je prinesel toliko nemira in strahu v pokojno planinsko vasico, se je odigral nekako takole:

Sosedom Janez se ga je v gostilni pošteno nakresal. Zapravil je ves denar zadnje plače za sladko kapijico in se naenkrat znašel v kočljivem položaju, kaj bo rekla žena, ki je menda zelo huda. Bistra glava pa jo kmalu iztuhta. Ko je Janez prišel v bližino domače hiše, je pričel tuliti na vse grlo: »Na pomoč! Roparji, tatovi!« Da bi bil učinkel še večji, je tolkel s kolom po kozolcu in zraven vpil kakor za stavo.

»Ježeš, Marija!« je zavpila žena, ko se je prestrašena prikazala na oknu in zagledala svojega moža, kako se obupno bori s kolom in maha po kozolcu. Janez ji je z ogorčeno prepričevalnostjo dopovedal, da so ga napadli roparji in mu vzeli vse denar. Njegovim krikom se je zdaj pridružil še žena, ki je jadrno zaklenila vrata in skrilva vse dragocenosti. Iz vseh hiš so pričeli vreti ljudje, oboroženi s koli, vilami in sekirami in so v obupnem diru zasledovali namišljene roparje. Ženske so tarnajoč zapirale okna in vrata in v strahu pričakovale, kaj bo, če pridejo razbojniki do hiše. Ena se je skrilala pod posteljo, druga je hotela na podstrešje, skratka, po vseh sedesetih hišah je bil pravi alarm. Nekaterim je bila prva skrb, da skrijejo denar, kar so ga imeli pri roki. Možejo so s svojim dirkanjem za razbojniki zbujali iz sna celo vas, ko so se pa prepričali, da so roparji ušli, so se razšli trdno uverjeni, da so se jih razbojniki ustrašili in se ne bodo več vrnili. Še naslednji dan se je po vseh hišah vodila učena debata, kdo bi utegnil biti razbojnik, zraven pa so se pripovedovali junaška dejanja iz ponočnega pogroma za roparji.

Janez, junak dneva, se je zadovoljno muzal, da je tako lepo potegnil vsu vas. To veselje pa se je hitro izpremenilo v razočaranje, ko so mu orožniki dokazali, da ponoči ni preganjal nobenih roparjev, ampak je denar zapravil v gostilni. Janez se je dolgo branil priznati, da je bila zgodba o nočnih roparjih samo trik za razburjenje ženo, končno pa se je le moral vdati in priznati pred sosedi svojo potegavščino. Seveda so sosede zdaj jezili nanj, še bolj kakor ponoči na razbojnik. Janez pa bo tudi od oblasti dobil primeren nauk, da taki triki v ponočnih urah niso dovoljeni.

Domače vesti

* **Angleški lordi in naši čevapčiči.** V Darlingtonu na Angleskem je letos veliko taborišče skavtov. V svojih slikovitih šotorih se je zbralo na tisoče skavtov, ki zastopajo 42 narodov. Seveda je velikanski taborišče v domovini skavtizma postalo velika atrakcija za Angleže. Med drugim so v taborišču tudi skavti iz Jugoslavije, ki so si pridobili mnoga nova prijateljstva. Priredili so tudi svoj jugoslovanski večer. Izmed številnih odličnikov so jih obiskali švedski princ Gustav Adolf in cela vrsta lordov. Na jedilnem listu so bile same specialitete iz Jugoslavije: čevapčiči, raznjiči in slivovka. Vsi odlični gostje so bili prijetno iznenadeni in zadovoljni, tembolj, ker Angležem zelo diši na raznjico pečeno meso in zraven radi srknejo krepko žganjico. Večerja se je precej zavlekla in lordi so močno zadovoljni zapustili taborišče. V zahvalo je potem povabil lord Barnard naše skavte v svoj grad blizu Darlingtona, kjer jih je gostil pet dni. Očitno je slovanska prostodušnost in veselost premagala angleško hladnokrvnost.

* **Smrt starega banatskega uradnika in gasilca.** Pretekli terek so v Vrhu v Vojvodini ob veliki udeležbi pogrebcev pokopali 71-letnega Ernesta Kirchnerja, povelnika gasilske župe v Vrhu. Pokojnik Kirchner je bil polnih 46 let vnet organizator gasilstva v Vojvodini in je 50 let urejal list »Wrschatzer Gebirgsbote«. Kot gasilski organizator in kot novinar je bil pokojnik močno priljubljen in splošno znan. Bil je tudi večkrat odlikovan. Ob grobu so se od njega poslovili številni govorniki.

* **Vpisovanje v enoletno državno priznano trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«** — s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska cesta št. 15 se vrši dnevno dopolnilno in popoldne. Šolska izvestja in novi ilustrovani prospekti brezplačno na razpolago pismeno ali osebno. — Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi. Novo šolsko poslopje! Edinstvena strojeopisnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. Zavod je potrjen od ministrstva, ima pravico javnosti (veljavnost izpizice, val, rodbinske doklade železniške karte). Šolnina zmerna. Zahtevajte prospekt!

* **Mlada žrtve stekline.** Iz Petrovgrada v Vojvodini poročajo, da je stekel pes nedavno ogrizel 12-letnega Veselina Kolárova iz Vranjeva. Fantič je doživel začetek stekline. Zdaj so se naenkrat pojavile posledice stekline. Fant se prepeljal v petrogradsko bolnišnico, kjer je po strašnem trpljenju podlegel. Oblasti preiskujejo, ali res ni bilo nikomur znano, da je nesrečni deček postal žrtev steklega psa.

Jutri tebi

* **Poslužite se Putnikovega posebnega vlaka v Beograd.** Odhod iz Ljubljane 2. septembra zvečer. Povratek 5. septembra zjutraj. Cena 145 din. Prijava v vseh biljetarnah Putnika Slovenije. (—)

* **Poslužite se Putnikovega posebnega vlaka v Beograd.** Odhod iz Ljubljane 2. septembra zvečer. Povratek 5. septembra zjutraj. Cena 145 din. Prijava v vseh biljetarnah Putnika Slovenije. (—)

Kompletne garniture preparatov Parfumerija »Venus«, Tyrševa 9. **ZA NEGO KOŽE din 22.—**

* **Zegnanje v Tamarju v Planici** bo v nedeljo 27. t. m. Ob 10. uri bo v tamoniški cerkvi slovesna služba božja. Planinci vabljani! Vabi vas odbor podružnice SPD v Ratečah-Planici.

* **Sedem trgovcev je prišla policija** v Subotici, ker so kupovali pokradeno blago. Nedavno je bila v trgovini Geze Nočeka v Subotici odkrita velika tatvina in je policija dognala, da jo je izvršil trgovec nočni čuvaj Grga Salaj, ki je potem raznim trgovcem prodal 5 stotov sladkorja in 15.000 cigaret. Aretacija sedmerih trgovcev je zbudila razumljivo senzacijo.

* **Kdor ima lastni potni list,** se še lahko prijavi za izlet v Dolomite od 26. do 30. avgusta v izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, Františkanska ul., tel. 22-50. (—)

* **Potiski Kirten aretirani.** V mirni banatski vasi Sv. Nikolaj je vladalo zadnji čas razburjenje, ker se je v okolici pojavil neznan zločinec, ki je iz zasede napadal žene in dekleta. Nekatere napadenke so izpovedale, da je zločinec planil nag iz turšice. Ena izmed njih se je komaj rešila njegovega strašnega objema, druge so pogubile, čim so ga ugledale. Orožniki so brž uvedli zasledovanje in so prijeli delavca Franca Kološija. Ženske so ga takoj spoznale kot napadalca. Kološi je gluho-nem.

Iz Ljubljane

* **Ali poznate koškanje?** Marsikomu je že znano, da goji šišenski Sokol že nad leto dni zanimivo igro — koškanje. Na pogled je igra lahka in se po mnenju gledalca z lahkoto vrže žoga v koš. Da pa ta reč ni tako preprosta, se bo lahko vsakdo sam prepričal v nedeljo, ko bo priredilo Društvo za zgradbo Sokolskega doma tradicionalno Komarjevo veselico. Prireditve bo na telovadnici in v vseh prostorih Sokolskega doma v Šiški. Poleg vojaške godbe na telovadnici bo igral v plesni dvorani tudi priznani vojaški jazz.

* **Zegnanje v Zlebeh.** Uro hoda od Mednega ali od Medvod proti Sv. Katarini, prav na sredi tega pota, je ob vznožju hribov, na katerem stoji cerkva Sv. Marijete, prijazna vas Zlebe. Nasele je razmetano daleč naokoli, to pa menda zato, ker so se vsačani zlahka linterneva, katerega kroti sv. Marijete, priklenjenega na težko verigo. Edino na Jernejevo nedeljo, ko derejo šiškarji svojega slavnega komarja, ki pa je nasprotni krokočilu v Zlebeh pravcata mušica, bo ta slavnostna zvečja krotka kakor jancet. Vse to zgolj zato, ker bo jutrišnji nedeljo pri starinski cerkvi sv. Marijete žegnanje ali bob. Vabljeni ste vsi Ljubljančani, še posebno pa prijatelji žlebskih planin, ki vam nudijo v lepi zimski obleki toliko zabave, da si to nedeljo zanesljivo ogledate linterneva v Zlebeh. Sam linterneva bo delil krofe na prijaznem hribočku, kjer že vihrá vsem v pozdrav naša zastava.

zima vsem

* **Pogovor v kuhinji.** »Mama, drugo leto bomo pa že v boljši kuhinji z boljšim štedilnikom, ali pa bomo kuhali kar na plin ali elektriko. Ne bo se ti treba več toliko jeziti, kot se ješ sedaj zaradi tega štedilnika!« — »Kaj pa misliš, otrok, za dovoljni moramo biti, da smo v tem stanovanju, da se nam ni treba seliti, četudi se jezimo!« — »Ali ti oče ni nič povedal? Prav zaupno ti povem: Kuplj je karte za tombolo Rdečega križa v Ljubljani, ki bo 10. septembra in bo zadel glavni dobiček — parcelo v Spodnji Šiški. Potem bo pa hišo zidal, da bo rešena sitnosti s štedilnikom. Sosedovi so sicer tudi kupili tombolske karte, pa oni ne bodo dobili parcele. Pa ne smeš me izdati očetu. Hotel te je namreč presenetiti!«

* **Za Zeleni križ** je daroval g. banski načelnik dr. Vilko Pfeifer 100 din namesto venca na krsto pokojnega dr. Miroslava Lukana.

* **Statisti,** ki so pripravljene sodelovati v novi sezoni v Narodnem gledališču, predvsem v drami, naj se javijo v nedeljo med 10. in 11. uro v dramskem gledališču.

Cene fotoaparata in filmov smo ponovno znižali!

FILME na zalogi najnovejše emulzije

Vaše fotoaparate pa zamenjate za Contax, Leica, Rolleiflex ali Retino prav gotovo najkulantneje pri nas.

Predno se odločite za nakup fotoaparata si ogledajte našo največjo zalogo zadnjih modelov in reklamne cene v naši izloži. — Se priporoča:

Foto Tourist — Lojze Šmuc LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8.

* **Vpisovanje v gospodinjstvo šolo** za gostinske obrate se vrši vsako soboto od 10. do 12. ure v Gostilničarskem domu na Privozu št. 11. Tam se dobe vse informacije glede šole in internata. Prospekti se pošiljajo na zahtevo. (—)

* **Mestno zdravniško dežurno službo** bo opravil od danes ob 20. do ponedeljka ob 8. uri zjutraj mestni zdravnik dr. Gvido Debelak, Tyrševa cesta št. 62/I, telefon št. 27-29.

* **Promenadni koncert.** Turistični odbor za mesto Ljubljano priredi danes ob 20.15 promenadni koncert v Rožni dolini na križišču Cest VIII. in III. Koncert bo izvajala godba Vič-Glince. Koncert bo samo ob lepem vremenu.

* **U mestne revije** je g. Andrej Šarabon, veletrgovca na Zaloški cesti, daroval 300 din v počastitev spomina pok. dr. Miroslava Lukana, mestna vrtinaria je pa v znamenje tega darila položila na krsto venec s trakovi v mestnih barvah. Mestno poglavarstvo izreka darovalcu najlepšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

* **Mestna hiša v Trnovem.** Svabičeva ulica 15. S tem naslovom smo pred kratkim objavili željo, naj bi mestna občina renovirala in popravila tudi to mestno hišo, ker je res že v precej slabem stanju. Z magistrata smo dobili zadovoljiv odgovor, da mestna uprava ni pozabila na to svojo hišo in je zato že postavila potrebne kredite v predlog proračuna za prihodnje leto.

* **Obrtni oddelek mestnega poglavarstva** 4. in 5. septembra zaradi snavljanja prostorov ne bo posloval za stranke.

* **Krik ulice (Le puritain),** močna ljubzenska drama, polna ljubosumja, zavisti in mržnje, je odlično delo široko znanega romanopisca Llama O'Flahertyja, avtorja romana »Noč po izdaji«, ki je izšel v Zupaničevem prevodu tudi v slovenskem jeziku, bo prikazana te dni tudi na filmskem platnu. Jedro te tragedije tvori neobičajen tip moralne propalice, ki hoče igrati v široki javnosti vlogo iskrenega domoljuba ter sodnika ljudi in njihovih dejanj, pa krije v sebi dušo polno nemare in nizkosti. Ta človek patoloških črt je na meji brezumja in zločina. Proti toj človeka po Lombrosu. Film je močstrosko upodobljen velemestnih prebivalcev, meščanov, uradnikov, umetnikov, bohemov, posebno pa onega seksualno nastrojena dela velemesta, ki vlada v ozkih in temnih ulicah, javnih hišah in špelunkah. V glavnih vlogah sodelujejo odlični francoski igralci Viviane Romance, Barault in Fresnay ter mojstrski režiser Jeff Musso. Film je od danes naprej na sporedu kina Sloge. (—)

Iz Maribora

* **Rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II.** bodo tudi letos vsa mariborska sokolska društva in župna uprava skupno, kar najslavnostneje proslavila. Proslava bo dne 6. septembra dopoldne. Članstvo in naraščaj se bosta zbrala na letnem telovadišču Sokola Maribor I. od tam pa odhorkajo skozi mesto v Sokolski dom Sokola Maribor matica, kjer bo slavnost. Točni čas bo pravčasno objavljen. Opozarjamo brate in sestre, da pripravijo svoje slavnostne kroje.

* **Nova žrtev Drave.** V Dravi se je kopal v bližini Koblarjevega broda 18letni tovarniški delavec Stanko Cvrm, uslužen v tukajšnji tekstilni tvornici Doctor & drug, stanujoč v Studenih v Stritarjevi ulici 29. Cvrm je hotel menda preplaviti Dravo, pa ga je sredi deroče reke najbrže prijel krč. Brodar Koblar je videl, kako se nesrečnež potaplja, vendar pa mu ni bilo mogoče več pomagati, ker je Cvrm kmalu zatem zagrnila Drava. Cvrm se je sam kopal in ni bilo v bližini nobenega kopalca, ki bi mu bil lahko prišel na pomoč. Ta primer ponovno kaže, kako nevarno je, brez družbe kopalcev izpostavljati se nevarnostim deroče in mrzle Drave.

* **Po naročilu »medijaz«** je odklanjal hrano do smrti. Na pobrskem pokopališču so pokopali 70letnega železniškega upokojenca in hišnega posestnika Viljama Vadnova. Pokojnik je bil viden član sekste tako zvanih »lorberjancev«, ki propagirajo teozofične nauke. Pokojnik je trdovratno odklanjal vsako drugo zdravljenje kakor s pomočjo magnetizma in hipnoze. Umrl je takorekč gladovne smrti, ker je zavestno, oziroma, kakor je sam zatrjeval, po naročilu »medijaz« odklanjal tudi hrano. Njegovega pogreba so se udeležili številni mariborski »lorberjanci«.

* **Nov pokle.** Podoba je, da se je pri tihotapetru ljudi preko meje razvil nov način preživljanja, ki so se ga v zadnjem času lotili razni temni elementi. Šišenski orožniki so sedaj zasledili družino 8 mlajših delavcev, ko so hoteli skrivaj preko meje. Med njimi je bil tudi 44letni Alojz Petrič, ki je tem delavcem obljubil, da jih bo proti odškodnini 150 din prethotapil čez mejo, kjer bodo dobili imenitno službo. Petriča so aretirali, ker je med pohorski ml delavci popogrpil misel bega preko meje, zlasti v okoliših Frajha jma.

* **Slovenjgorški kmetje** so si oddahnili. V zadnjem času je organizirana tatinska in vlomilska družina strahovala prebivalce Slovenskih goric v okoliših Sv. Benedikta, Sv. Antona, in Sv. Trojice ter Sv. Jurija ob Ščavnici. Kradli so vse, kar se jim je zdelo količjak vrednega. Izvršili so nič manj kakor 72 vlomov in tatvin. Končno se je posrečilo svetotrojiškimi orožnikom, da so zajeli glavne krivce in sicer 52letnega Jerneja Zimica, 41letnega Franca Zelenka in 33letnega Ivana Kosa, ki so jih izročili v tukajšnjo jeletnišnico.

* **Čiščenje.** Mariborska policija je s temeljito racijo v središču mesta in na periferiji zajela okoli 40 sumljivih tipov. Med njimi je bilo precej takih, ki so jih zaradi raznih prestopkov izročili v tukajšnje sodne zapore. Ostale pa so odpremili v domovne občine.

* **Turške šance** rušijo. Naposled so vendarle zapele lopate ob Pobrski cesti na prostoru pred magdalensko cerkvijo, kjer je svojčas stala Turška hiša, ki so jo pred leti porušili v zvezi z regulacijskimi načrti na tem prostoru. Ostali pa so ostanki hiše in nemogoč dohod k magdalenskem trgu. Mariborski humor je krstil te ostanki kot »turške šance«. Zdaj so pričeli podirati in rušiti te »šance«, pa tudi stavbne objekte na vogalu Tržaške ceste. Upati je, da bodo regulacijska dela kmalu sledila in da bodo še pred nastopom zime končana.

* **V Hoče!** Jutri bo v Hočah nastop delavnega sokolskega društva. Pričetek ob 15. na letnem telovadišču. Zveze z vlaki in avtobusom so zelo ugodne. Podprimo vrte hoče Sokole!

* **Zaključek V. počitniškega pedagoškega tečaja.** Temeljita in tehtna predavanja, ki so bila na sporedu V. počitniškega pedagoškega tečaja, so zbudila veliko pažnjo in priznanje v krogu naših pedagogov in vzgojiteljev. Danes je zaključni dan krasno uspelega tečaja in predavata prof. G. Šilih o skupinskem delu v šolskem pouku, V. Majhen pa o tistem delu učencev.

Film je moderno delo »Zločin in kazne« ter je najboljši nagrajeni francoski film. Odlična igra Baraulta, Fresnaya in Viviane Romance, ki dovršeno kreirajo svoje vloge. Režija: Jeff Musso. KINO SLOGA, tel. 27-30 Rokopis: Liam O'Flaherty, avtor romana »NOČ PO IZDAJI«. PREMIERA DANES ob 16., 19. in 21. uri

KRIK ULICE

Ljubavni roman: dva moža in ena žena, lepa, zapeljiva, v brezmejni puščavi... Charles Vanel — Jean Pierre Aumont in To napeto in krasno snov obravnava prelepi film PREDSTAVE ob 16., 19. in 21. uri KINO UNION — Tel. 22-21

S.O.S. SAHARA

DREVI OB 20.30 NA KOPALIŠČU ILIRIJE

mednarodne plavalne tekme

ČESKI P.K. : ILIRIJA

Propagandno nizka vstopnina! — Sedeži din 10.—, stojišča din 8.— in din 5.—.

* **Zamorčki se vračajo.** Naši »zamorčki«, ki so bili v koloniji Jadranske straže v Bakru, se vrnejo jutri, v nedeljo, ob četrtno na 10. ali pa ob četrtno na 12.

Iz Celja

* **Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II** bo v Celju 6. septembra na način, kakor je bilo spoznamo sklenjeno na skupnem sestanku vseh celjskih društev in organizacij v četrtek zvečer na mestnem poglavarstvu. Na predvečer praznika bodo razne akademije. Zjutraj bo budnica vojaške godbe po mestu. Po cerkvenih opravilih se bodo zbrala vsa društva in šolska mladina pred mestnim magistratom, kjer bo najprej godba zalagala državno himno, kateri bo sledil slavnostni govor ter nastop celjskih pevskih zborov, nakar bo za zaključek zalagala godba priložnostno skladbo. Po skupni proslavi bo od 11. do 12. promenadni koncert vojaške godbe pred magistratom. Zvečer bo povorka in bakljada po mestnih ulicah, pri kateri bodo poleg vojaštva sodelovale tudi vse celjske organizacije. Hišni posestniki se že sedaj vabijo, da izvesijo na svojih poslopih zastave že na predvečer praznika, na večer proslave ob priliki povorke pa da razsvetlijo okna. Ravno tako se vabijo predvsem trgovci, da okrasijo svoje izlozbe prazniku primerno.

* **Regulacija Celja.** Mestno poglavarstvo sporoča, da je bilo, na razpis natečaja za regulacijski načrt Celja vloženih šest osnutkov in je razsodišče razdelilo nagrade sledeče: prvo povečano nagrado 25.000 din osnutku »G« inž. arh. Jamnickega iz Zagreba, prvo tretjo nagrado 10.000 din osnutku »2979« inž. arh. Umeke iz Celja, drugo tretjo nagrado 10.000 din osnutku »C« inž. arh. Severja in inž. arh. Bežeka iz Ljubljane, dva odkupa po 4.500 din osnutkom »A« in »MAKA« in »1783« ter odkup 3000 din za osnutek »1212«. Načrti bodo javno razstavljeni in vsem zainteresiranim v pogled v sobi št. 44 mestnega poglavarstva v Celju do vključno 5. septembra t. l. Projektanti odkupljenih osnutkov se vabijo za pismeno obvestilo, ali pristanejo na odkup ter na objavo imena.

* **Komisijiski ogled zaradi preureditve Vodnikove ulice** je bil 22. t. m. Hišni posestniki in Vodnikovi ulici, ki bo tlakovana in delno razširjena, bodo morali zgraditi na svoje stroške nove hodnike ob hišah, za pešce. Plaćilo zapade v šestih polletnih obrokih.

* **Dežurno zdravniško službo za člane OUZO** bo imel jutri, v nedeljo, g. dr. Premschak, Cankarjeva ul. 6.

* **Nov most čez potok Konjšco** v Grajski vasi pri Gomilskem bodo pričeli graditi. Gradbena dela bodo stala 40.000 din. K stroškom bodo prispevali okrajni cestni odbor, prizadete občine in ministrstvo.

* **Kolavdacja občinske ceste Vrbje** — št. Peter bo te dni. Gradnja nove ceste, ki meri 6 km je stala 200.000 din.

* **Pozabljen** je bil na mestnem poglavarstvu ženski dežnik s pokrovanim ročajem in ženska pletena ročna torbica. Lastnik naj se javi pri predstojništvu mestne policije na stražnici v Celju.

* **Roparski napad pri Polzeli.** V četrtek 24. t. m. okrog 8. zjutraj je šel po cesti skozi gozd iz Sv. Andraza na Polzele krošnjari iz Djuzmanca iz Savske banovine Josip Pavč. Nekako na sredi poti sta ga ustavila dva neznanca ter z besedami »življenje ali denar« zahtevala, da jima izroči vse denar. Pavč se je prestrašil, izročil roke, nakar sta ga roparja preslaskala in mu odvzela 500 din gotovine, kolikor je pač imel. Ostalo blago in žepno uro, ki je bila manj vredna, sta pustila ter izginila v gozd. Eden izmed roparjnikov je bil približno 30 let star, močne, visoke postave, drugi pa je bil mlajši in manjše, debele postave. Vsak je imel pri sebi nož in samokres. Panč je prijavil napad orožnikom v Zalcu.

Naše šole

* **Na drž. meščanski šoli** v Litiji bodo popravni izpiti v četrtek 31. t. m., in sicer za učence (ke) IV. razreda od 8. do 9. ure, za ostale učence (ke) pa od 9. ure dalje. Vpisovanje v I. razred bo 1. septembra, v II. razred 2. septembra, v III. in IV. razred 4. septembra, vsakokrat od 8. do 12. in od 15. do 17. ure. Otvoritvena služba boja bo 9. septembra ob 9. uri. Podrobnosti o vpisu in pričetku šolskega leta so objavljene v letnem poročilu, razvidne pa so tudi z oglasa v šolski veži. — Na glasbeni šoli v Litiji bo vpisovanje v nedeljo 3. septembra in v ponedeljek 4. septembra od 9. do 12. ure. Vse ostale informacije pri vpisu.

* **Drž. meščanska šola v Skofji Loki.** Popravni izpiti bodo v četrtek 31. t. m., vpisovanje pa 1., 2. in 3. septembra dopoldne. Vsa potrebna navodila za vpisovanje in začetek šolskega leta so razvidna iz oglasila na oglasni deski.

* **Meščanska šola na Jesenicah.** Vpisovanje v I. razred bo 1. septembra od 8. do 12. in od 15. do 18. Učenci naj pridejo k vpisu v spremstvu staršev ter prinese s eboj zadnje letno izpizicevalno, potrdilo o davkih za odmero šolnine in učenci, rojeni izven župnij Jesenice in Koroška Bela, tudi rojstni list. Vpisovanje v ostale razrede bo 2. septembra ob istem času. Natančnejša navodila so razvidna s šolske deske pred pisarno meščanske šole. Kdor ne bo pri vpisu imel vseh prilog v redu, ne bo sprejet. Šolska maša bo 9. septembra ob 8. na Savi, redni pouk se prične 11. septembra.

* **Združenje trgovcev** v Ljubljani nanašja: Vpisovanje v trgovsko strokovno nadaljevalno šolo bo za vse razrede od 28. avgusta do 2. septembra vsakokrat od 9. do 11. ure dopoldne in od 14. do 17. ure, razen v soboto dopoldne v pisarni Združenja trgovcev. Novinci morajo biti stari 14 let in morajo pri vpisovanju predložiti zadnje šolsko spričevalo, zdravniški izvid in učno pogodbo. Za sprejem je treba imeti najmanj dokončano višjo narodno šolo in pa tri razrede srednje ali meščanske šole. Z manjšo predhodno izobrazbo bodo sprejeti učenci le v primeru zadostnega prostora. Novinci, ki so dovršili nižjo srednjo ali meščansko šolo, bodo pogojno sprejeti v drugi razred. Vsaš učence vplača pri vpisu 400 din šolnine, novinci pa še 100 din sprejemnine. Pri vpisu predložijo vsak učence lanko spričevalo. Učenci (ke) III. razredov plačajo poleg šolnine 400 din in 100 din oprostnine. Popravni in jeenski zaključni izpiti bodo v sredo 30. avgusta od 14. ure dalje. Podrobnosti so razvidne na šolski deski. Redni pouk se prične v ponedeljek dne 11. septembra t. l. (—)

* **Drž. mešč. šola v Ormožu.** Završni popravni izpiti bodo 30. t. m., razredni 31. t. m. Vpisovanje v vse razrede bo dne 1. in 2. septembra od 8. do 12. ure. V I. razred se lahko vpišejo učenci, ki so dovršili 4. razred ljudske šole in so rojeni po 1. januarja 1925. Novinci morajo pri vpisu predložiti zadnje šol. izpizicevalno, krstni list, domovnico in kolkovano davčno potrdilo. Vsi ostali pa izpizicevalno in davčno potrdilo. Šolnina se plača ako znaša neposredni davek nad din 800 din. Poleg šolnine se plača še kolkovana prijava, zdravstveni fond, tiskovine in prispevek za dijaško knjižnico v skupnem znesku 55 din. Vse ostale podrobnosti so razvidne z oglasne deske.

* **Državna meščanska šola v Ptuj.** Vpisovanje bo 1., 2. in 3. septembra, vsak dan od 8. do 12. ure. V I. razred se lahko vpišejo učenci iz ptujskega sodnega okraja, ki so z dobrim uspehom dovršili 4. razred ljudske šole in niso prekorčili 14. leta. Za vpis v I. razred morajo predložiti spričevalo o dovršenem 4. razredu ljudske šole, krstni list, prijavo, kolkovano z 10 din in potrdilo o višini vplačanih davkov. Za vpis po 5. septembru je treba vložiti posebno prošnjo na upraviteljsvo šole. Popravni izpiti bodo 4. in 5. septembra. Prošnje za popravne izpite vložite do 29. avgusta pri upravitelju. Ostala navodila v letnem poročilu in na šolski oglasni deski.

* **Državna tehniška srednja šola v Ljubljani.** Prijave za sprejem v I. letnik tehn. srednje šole (arhitektonsko-gradbeni, strojni in elektrotehniški odsek) se bodo sprejemale v torek, dne 29. avgusta t. l. od 8.—11. ure. Prijave za sprejem v I. letnik delovodske šole (gradbeni oddelek), moške obrtne šole (kiparski, keramiški in graverski oddelek), ženske obrtne šole (oddelek za obleke, oddelek za perilo in oddelek za umetna dela) ter banovinske šole za glasbila se bodo pa sprejemale v petek, dne 1. septembra t. l. od 8.—11. ure. Na strojnem, elektrotehničarskem in mizarškem oddelku delovodske šole za tekoče šolsko leto 1939/40 ne bo vpisovanja za prve letnike. Podrobnejša navodila glede vpisovanja so objavljena na razglasni deski v šolskem vestibulu.

* **Na državni I. dekliški meščanski šoli v Ljubljani** (Sv. Jakob) se prično popravni izpiti dne 30. avgusta. Vpisovanje bo 1., 2. in 3. septembra od 8.—12. ure, otvoritvena služba boja pa dne 9. septembra. Vsa podrobna določila glede vpisa in sprejema v šolo so razvidna na oglasni deski v šolski veži. Upraviteljsvo opozarja tudi na novi seznam šolskih knjig za šolsko leto 1939/40. Ne preglejte se pri nakupu starih knjig! Po min. odloku z dne 11. avgusta 1939 plača vsaka učenka pri vpisu poleg običajnih pristojbin še 10 din kot doprinos za šolske knjižnice.

* **Vpisovanje v I. in II. razred drž. meščanske šole v Slovenskih Konjicah** bo vršilo 1., 2. in 4. septembra. Popravni izpiti bodo 31. t. m. Vsa pojasmila so objavljena na oglasni deski zavoda.

* **Redno vpisovanje vajencev v strokovne obrtno nadaljevalne šole** v Ljubljani bo v nedeljo 27. t. m., naknadno vpisovanje pa tudi v nedeljo 3. septembra pri upraviteljskih posameznih šol. Vsi vajenci ključavničarske in kleparske stroke ter tudi oni, ki so dosedaj hodili na strokovno nadaljevalno šolo za stavbene obrtnike na Zoisovi cesti, se morajo vpisati na strokovno nadaljevalno šolo za mehansko tehnične obrtnike na Ledini. Pri vpisovanju je treba predložiti krstni list, izpizicevalo o posled. predm. šolanju in učno pogodbo. Vse ostale informacije dajejo posamezna šolska upraviteljsva. Služboodavci so v smislu čl. 37. uredb o strokovno nadaljevalnih šolah osebno odgovorni za točen vpis v šolo. Služboodavci, ki svojih vajencev ne bi vpisali v šolo in v času kakor je zgoraj odredeno, bodo prijavljeni zaradi kaznovanja obrtni oblasti.

* **Vpisovanje v šolo ljubljanske Glasbene matice.** Starši, ki žele, da bi bili otroci v bližnji bodočnosti sprejeti v državno glasbeno srednjo šolo, se opozarjajo, da je po uredbi o umetniških šolah z dne 9. avgusta 1939 nižja šola bivšega drž. konservatorija za novostopivše gojenice uklinjena. Vstop v državno glasbeno srednjo šolo, ki ima veljavno popolne srednje šole, pa je mogoč le na podlagi uspešno opravljenega sprejemnega izpita. Vso za sprejemni izpit predpisano teoretično in praktično glasbeno predizobrazbo pa si morejo gojenici najlažje in zanesljivo pridobiti v šoli Glasbene matice. Vpisovanje bo od 1. do 4. septembra v šolski pisarni, Gospoška ulica 8-I.

Gospodarstvo

Odmev dogodkov na svetovnih borzih

Mednarodni politični dogodki zadnjih dni so vzbudili na velikih svetovnih borzih izredno pozornost. V zapadnoevropskih gospodarskih krogih so napravili še globlji vtis valutni in gospodarski ukrepi Anglije in Francije, ki oficiočno potrjujejo, da je položaj zelo resen.

Povišanje diskonta v Londonu

Ze večeraj smo kratko poročali, da je Angleška banka povišala diskontno mero od 2 na 4%. To je prva sprememba angleškega diskonta v zadnjih sedmih letih, kajti leta 1932 je Angleška banka poslednjič znižala diskont na 2%, od tedaj je pri vseh krizah zadnjih let obdržala nespremenjen diskont. Tako Angleška banka tudi ob lanskem jesenski krizi ni povišala diskonta. Povišanje diskonta je smatrati predvsem kot varnostni ukrep, kajti privatni diskont se je v Londonu le razmerno malo dvignil in se giblje še vedno na višini 1%.

Prepoved izvoza surovin iz Anglije

Se značilnejši je ukrep angleške vlade glede prepovedi izvoza vojnega materiala in surovin. Angleški trgovinski minister je izdal prepoved izvoza za 36 vrst blaga. Prepoved se nanaša predvsem na kovine, kakor aluminij, kobalt, baker, svinco, živo srebro, železo, jeklo, nikel in cink, pa tudi na ostale važne surovine, kakor so bombaž, gum, jedilno olje, kitovo olje, vse vrste mineralnega olja, konoplja, glicerina, radij itd. Le izjemoma bo s posebnim dovoljenjem dopuščeno izvoz tega blaga. Ta ukrep ni v enaki meri vplival na cene surovin. Tako se je cena bombaža nekoliko dvignila, cena surovega gumija in nekaterim kovinam je nekoliko popustila, pšenica pa se je podražila.

Oslabitev angleškega funta in francoskega franka

Angleški funt, ki je že večeraj kazal neko slabost, je danes na mednarodnih borzih znova popustil. V Curihu je deviza London še v četrtek notirala 20.76, večeraj dopoldne je tečaj popustil na 20.50, popoldne pa je zdrknil navzdol na 19.75. V enem dnevu je torej tečaj funta v Curihu popustil za 4.8%. Oslabitev funta pa ni morda pripisati delovanju spekulacije na inozemskih tržiščih, temveč je slabotno tendenco za funt izrazil sam angleški valutni izravnalni fond, ki je baje v sporazumu s Francijo in Zedinjenimi državami dopustil oslabitev funta nasproti dolarju. Relacija funta nasproti dolarju je bila do četrka na nespremenjeni višini 4.68 dolarja za funt. Na tej višini je angleški valutni izravnalni fond z intervencijami držal tečaj. V četrtek pa je funt padel na 4.54 dolarja in večeraj na 4.48. Istočasno je na londonski borzi narasla tudi cena zlata, ki se je prej gibala na višini 148 šilingov 6 penijev, večeraj pa se je dvignila na 150 šilingov 6 penijev.

Vzporedno z angleškim funtom je nazadov tudi francoski frank, ki je ne samo po francosko-ameriško-angleškem valutnem sporazumu temveč tudi po stabilizacijskem tečaju tesno povezan s funtom. Še večeraj dopoldne je deviza Pariz notirala v Curihu 11.76, popoldne pa je tečaj zdrknil navzdol na 11.30 in znaša torej oslabitev 3.9%. V popoldanskih urah je tudi deviza Amsterdam notirala nekoliko nižje.

Popuščanje tečajev na efektivnih borzih

Pod vtisom dogodkov zadnjih dni so tečaji na velikih mednarodnih efektivnih borzih pričeli popuščati. Odbor londonske borze je v četrtek začasno ustavil promet z efekti, opoldne pa je objavil po dolgi posvetovanjih, da se uvedejo omejitve glede gibanja tečajev angleških državnih papirjev in pupilno varnih vrednot. Za te papirje so bili določeni najnižji tečaji, in sicer za približno 1 točko nižje, nego so znašali tečaji prejšnjega dne. Trgovina z ostalimi vrednostnimi papirji zlasti tudi z delnicami je ostala brez omejitev. Po večerajšnjih vesteh pa je nastopilo na efektivni borzi mirnejše presojanje.

Tudi pariška efektivna borza je zadnje dni zabeležila oslabitev tečajev vrednostnih papirjev deloma za 4 do 5%. Prizadeti so bili predvsem inozemski vrednostni papirji. Razpoloženje na pariški borzi

v zadnjih dneh ni bilo tako pesimistično kakor v Londonu. V banknih krogih računajo s tem, da bo francoska vlada, če bo prišlo do vojne, takoj uvedla devizne omejitve. Zaenkrat pa pušča devizni promet docela prost. Pomirjevalno je vplivalo zagotovilo, ki je prišlo iz New Yorka, po katerem bo ameriška vlada nadalje izpolnjevala svoje obveznosti, ki izvirajo iz valutnega sporazuma med Londonom, Parizom in New Yorkom.

Sicer pa pričakujejo v Parizu vsak trenutek, da bo vlada izdala razne zaščitne ukrepe, predvsem glede kontrole zunanje trgovine in računajo, da bo slično, kakor angleška vlada, izdala prepoved izvoza važnejših surovin.

Zlate rezerve

V Angliji, kakor tudi v Franciji posvečajo posebno pozornost vprašanju finančnih rezerv za primer vojne. Že svetovna vojna je pokazala, da je potreben, zlasti v prvih mesecih, izreden finančni napor, da se izvršijo vsi potrebni ukrepi. Mnoge države so v zadnjih letih spoznale, da za primer vojne ne zadostujejo samo zlate rezerve, temveč je treba ustvariti tudi močne rezerve raznih surovin. Letos pa je bilo v raznih državah opažati tudi prizadevanje, da se spravijo valutne zlate rezerve na varno v inozemstvo ne samo zaradi tega, da v primeru vojne ne bi bile dosegljive sovražniku, temveč tudi za primer notranjih nemirov. Anglija je znatno del svojih zlatih rezerv prenesla v inozemstvo, deloma v Zedinjene države, pa tudi v domovino, zlasti v Južno Afriko in Kanado. Angleške zlate rezerve, ki so deponirane v Južni Afriki, so se v teku letošnjega leta povečale od 99 na 233 milijonov dolarjev. V Kanadi deponirano zlato Angleške banke je v juliju doseglo 520 milijonov dolarjev nasproti 165 milijonov ob koncu aprila. V londonskih finančnih krogih zatrjujejo, da je Anglija med tem spravila že polovico svojih zlatih rezerv v Kanado. Angleške zlate rezerve so se sicer v zadnjih tednih zaradi intervencij na deviznem trgu zmanjšale, vendar so še vedno znatne. Angleška banka in angleški valutni izravnalni fond imata po cenitvi lista »Financial News« za 525 milijonov funtov zlata (za 137 milijard dinarjev), medtem ko so ob koncu marca znašale 549 milijonov funtov. Zlate rezerve Francoske banke in francoskega valutnega izravnalnega fonda pa znašajo 114 milijard frankov (166 milijard din).

Tudi Nizozemska, Belgija, Švica in Švedska so znaten del zlatih rezerv prenesle v New York. Po najnovejših vesteh iz Bruslja, ima belgijska Narodna banka 55% svojih zlatih rezerv deponiranih v inozemstvu. Tudi Nizozemska ima baje polovico svojih zlatih rezerv v New Yorku. Švedska pa tretjino.

Deponiranje zlata v Zedinjenih državah ima predvsem ta pomen, da v primeru vojne ni treba za nakup surovin in vojnega materiala pošiljati zlata preko Atlantika, kar je v vojni dobi zvezano s precejšnjim rizikom. Depoziti inozemskih novčanskih bank v New Yorku so ob koncu julija dosegli že 1300 milijonov dolarjev nasproti 620 milijonom ob začetku letošnjega leta in 295 milijonom ob začetku lanskega leta.

Mobilizacija finančnih rezerv

Posebno pozornost posvečajo v Angliji vprašanju mobilizacije finančnih rezerv za primer vojne. Angleška vlada je že pred tedni odredila, da morajo Angleži prijaviti vse inozemske vrednostne papirje. Po zanesljivih cenitvah imajo Angleži za 1100 milijonov dolarjev samo ameriških vrednostnih papirjev, ki se trgujejo na borzi. Vrednost vseh inozemskih vrednostnih papirjev, ki se dajo vnovčiti, pa znaša 1.2 milijarde funtov, to je preko 5 milijard dolarjev. Londonski »Economist«, ki je že pred tedni obširno razpravljal o finančnih virih za primer vojne, smatra, da Anglija lahko pristopno odkupi vse te vrednostne papirje in jih proda v Zedinjenih državah. Tako ima na razpolago ogromno finančno rezervo za eventualna plačila ameriških dobav.

Znaten izvoz lesa v juliju

Ze prejšnje mesece smo zaznamovali zboljšanje v našem izvozu lesa, ki je bil že v juniju za 30% večji nego v lanskem juniju. Sedaj so nam na razpolago tudi številke za julij, ki kažejo, da se je v tem mesecu povečal naš izvoz lesa v primeri z istim mesecem lanskega leta po količini za 72.6%, po vrednosti pa 87.9%.

V juliju je dosegel izvoz lesa in gozdnih proizvodov 11.950 vagonov v vrednosti 112.9 milijona din. Primerjava z izvozom v juliju lanskega leta in leta 1937 nam nudi naslednjo sliko:

	vagonov	milij. din
julij 1937	12.350	115.7
julij 1938	6.924	60.1
julij 1939	11.950	112.9

Četudi je povečanje izvoza po količini in vrednosti nasproti lanskemu letu prav znatno, vendar se je naš izvoz v juliju letošnjega leta šele približal izvozu v istem mesecu leta 1937 ko je bila izvozna konjunktura izredno ugodna.

Letos se je povečal v primeri z lanskim julijem v večji meri izvoz v neklinrinske države, ki je dosegel 42% celotne vrednosti izvoza lesa (lani 35%), medtem ko je izvoz v klinrinske države znašal 58% vsega izvoza (lani 65%).

Kakor v prejšnjih mesecih opažamo tudi v juliju občutno povečanje izvoza v Italijo, kamor smo izvozili 3708 vagonov (lani 2249) v vrednosti 29.8 milijona din (15.0). Znatno se je povečal tudi izvoz v Madžarsko, in sicer na 1200 vagonov (564) od noma na 9.2 milijona din (3.5).

Nasprotno pa je bil izvoz v Nemčijo slab in je dosegel 1246 vagonov (1698) v vrednosti 13.7 milijona din (16.5). Nekoliko manjši nego lani je bil tudi izvoz v Anglijo, ki je znašal 677 vagonov (711) od noma 8.2 milijona din (9.1).

Glede na ukrepe za povečanje izvoza v devizne države in v Levant opažamo izreden razmah izvoza lesa v Egipt in Palestino. V Egipt smo izvozili v juliju 939 va-

gonov lesa (lani 54) v vrednosti 8.0 milijona din (0.5). Tako je izvoz v Egipt po količini presegal izvoz v Anglijo, po vrednosti pa je le malo zaostajal. V Palestino smo izvozili 196 vagonov lesa (lani 72) v vrednosti 1.7 milijona din (0.6).

Glede na novo trgovinski pogodbo se je naglo pričel razvijati tudi izvoz lesa v Francijo, ki je v juliju dosegel 396 vagonov (lani 16) v vrednosti 4.5 milijona din (0.3). Vzporedno se je dvignil izvoz v Maroko na 293 vagonov (109) odnosno 2.6 milijona din (0.9) in izvoz v Tunis na 165 vagonov (27) odnosno 1.5 milijona din (0.2).

Od ostalih deviznih držav je omeniti povečanje izvoza v Švico na 275 vagonov (lani 42), v Argentino na 339 vagonov (134) in v Belgijo na 377 vagonov (15). Izvoz v Grčijo se je dvignil na 780 vagonov (414) v vrednosti 6.1 milijona din (3.2). Izvoz v Češko-Moravsko se je povzpela na 435 vagonov (52), le izvoz v Nizozemsko je nekoliko nazadoval na 260 vagonov (367).

Privikrat od leta 1936 se je v statistiki pojavila tudi Španija, kamor smo v juliju izvozili 17 vagonov lesa.

V sedmih mesecih letošnjega leta je dosegel izvoz lesa in gozdnih proizvodov 73.712 vagonov (lani v istem času 54.326) v vrednosti 629.7 milijona din (477.1). Letos se je torej v sedmih mesecih izkupiček od izvoženega lesa povečal za 194 milijonov ali za 35.7%.

Gibanje klinrinskih računov z inozemstvom

Najnovejši izkaz Narodne banke o stanju klinrinskih računov z inozemstvom dne 23. t. m. zaznamuje zopet povečanje salda naših klinrinskih terjatev v Nemčiji za 0.75 na 12.38 milijona mark. V primeri z najnižjim stanjem, ki je bilo zabeleženo ob koncu julija, se je saldo naših terjatev v Nemčiji povečal za 2.22 milijona mark odnosno za 31.7 milijona din.

Med ostalimi aktivnimi klinringi zaznamuje klinrinski račun z Madžarsko povečanje naših terjatev za 3.5 na 33.6 milijona din. Klinrinski račun s češko-moravskim protektoratom, ki je prejšnji teden privaril zopet zabeležil aktivni saldo, zaznamuje v tretji četrtini avgusta novo povečanje salda naših terjatev za 3.5 na 8.7 milijona din. Saldo naših terjatev v Turčiji se je povečal za 0.3 na 17.8 milijona din in saldo naših terjatev v rednem klinringu z Bolgarijo pa za 0.66 na 1.51 milijona din.

Med pasivnimi klinringi je omeniti predvsem povečanje salda našega dolga v Italiji za 3.7 na 122.3 milijona din. Naš klinrinski dolg v Poljski se je povečal za 0.5 na 27.2 milijona din in v turističnem klinringu z Bolgarijo za 0.01 na 1.43 milijona din, zmanjšal pa se je saldo našega dolga v Rumuniji za 3.7 na 5.0 milijona din.

Delnice podjetij, ki izdajajo dnevnik, se ne smejo prodati inozemcem

»Službene novine« so danes objavile uredbo o prepovedi odtujitve delnic tiskarskih in izdajateljskih družb, ki tiskajo in izdajajo dnevnik. Prvi člen uredbe določa, da se smejo delnice tiskarskih in izdajateljskih podjetij, ki izdajajo v naši državi dnevnik, prodati tuji fizičnim ali pravnim osebam le z dovoljenjem trgovskega ministrstva. Ta prepoved se nanaša tudi na odtujitve, ki so bile morda že sklenjene, a se do danes, ko se je uredba uveljavila, še niso izvršile.

Drugi člen uredbe pravi, da pravni posli, ki se bodo zaključevali v nasprotju z določbo prvega člena te uredbe, ne bodo pravnoveljavi. Po tretjem členu bodo oni, ki bodo uredbo kakorkoli prekršili, kaznovani denarno do 100.000 din ali z zaporom do 30 dni. Poleg tega se bodo delnice, ki so bile predmet teh poslov zaplenile v korist države. Kazen bodo izrekli krajeve policijske oblasti, kjer pa teh ni, obča upravna oblast prve stopnje. Za postopek pri eventualni pritožbi veljajo določbe obrtnega zakona. Izterjane kazni se bodo stale v banovinskih fond v smislu § 406 obrtnega zakona. Uredba je stopila v veljavo z 25. avgustom.

Druga cenitev naše pšenične letine

V začetku avgusta je kmetijsko ministrstvo objavilo prvo začasno cenitev našega pridelka pšenice, in sicer v višini 28.23 milijona meterskih stotov. Sedaj je izdalo drugo predhodno cenitev, po kateri je bil pridelok pšenice nekoliko večji nego po prvi cenitvi in je znašal 28.69 milijona meterskih stotov. Obenem je objavljena cenitev pridelka ostalega žita. V primeri z lansko končno cenitvijo je znašal letošnji pridelok v milijonih meterskih stotov:

	1938	1939	razlika
pšenica	30.30	28.69	-1.61
ječmen	4.22	4.34	+0.12
rž	2.27	2.45	+0.18
oves	3.26	3.46	+0.20

Pridelek pšenice je bil za 1.6 milijona stotov manjši nego lani, toda za 4.39 milijona stotov večji nego v prejšnjih štirih letih.

V dravski banovini je znašal pridelok pšenice 724.500 meterskih stotov in je bil za 13.500 meterskih stotov manjši nego lani, toda za 132.000 meterskih stotov večji nego v povprečju prejšnjih štirih let. Ječmena smo pridelali v dravski banovini 192.000 meterskih stotov (-18.700), rži 365.000 meterskih stotov (-800) in ovsa 228.000 meterskih stotov (-6000). Pridelek ječmena, rži in ovsa je bil letos sicer manjši nego lani, toda nekoliko večji nego v povprečju prejšnjih štirih let.

Gospodarske vesti

== Hmeljsko obriranje v Savinjski dolini in obrobni krajih je v polnem teku. Pri manjšem številu obrabcev, ki jih letos splošno primanjkuje, se obriranje hmelja nadaljuje in bo trajalo predvidoma do konca tega meseca. Doselej obrano blago je odlične kakovosti in gladko zelene barve. Pač pa se dosedanjí rezultati obriranja splošno razočarali v pogledu količine. Tudi najbujnejši nasadi, ki so obetali polno letino, zaostajajo za cenitvami. Zaradi tega bo letošnja hmeljska letina manjša, kakor se je prvotno napovedovalo, in ne bo znašala 40.000 kintalov ali 20.000 meterskih stotov. Doselej je bilo kupljenih okrog 1000 kg hmelja po cenah od 35 do 40 din za kg, nekaj hmelja pa po ceni, kakor bo 28. t. m., vendar se opaža, da so hmeljarji spriču manjšega pridelka glede prodaje rezervirani. Sklenjenih je bilo več kupčij po 40 din za kg.

== Polovico potnih stroškov si prihrani, kdor potuje v prvi polovici meseca septembra v Ljubljano. Dne 2. septembra prične ljubljanski jesenski velesejem, ki traja do 11. septembra. Kdor si velesejem ogleda, ima brezplačen povratek. Na odhodni postaji si mora kupiti poleg cele vozne karte do Ljubljane še rumeno železniško izkaznico, ki stane 2 din. V Ljubljani, na velesejemski blagajni, se bodo izdajala potrdila o obisku velesejma. nakar velja vsakega stara vozna karta z železniško izkaznico za brezplačno vožnjo do tiste ostanke, s katere je odpotoval. Ta olajšava velja za potovanje v Ljubljano od 28. avgusta do 11. septembra, za povratek pa od 2. do 16. septembra.

Borze

25. avgusta

Na jugoslovenskih borzih notirajo nemški klinrinski čeki nespremenjeno 14.30. Grški boni so se v Ljubljani nudili po 33.50, v Zagrebu je bil promet po 32.75, v Beogradu pa po 32.25. Angleški funti notirajo v svobodnem deviznem prometu nespremenjeno 258.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila Vojna škoda pri mlačnejši tendenci zaključena po 464 (v Beogradu je tečaj bolj popuščal in je prišlo najprej do prometa po 464, ob zaključku borznega sestanka pa po 459). Promet je bil zabeležen samo še v 8% Blairovem posojilu po 101.25 - 102. V Beogradu so nekoliko popustili tudi ostali državni papirji.

OB VIŽI

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 206.25 - 209.45, Pariz 116.55 - 118.85, New York 4388 - 4448, Curih 995 - 1005, Milan 231.70 - 234.80, Praga 149.75 - 151.25, Amsterdam 2368.50 - 2406.50, Berlin 1761.12 - 1778.88, Bruselj 746.50 - 758.50. Tečaji na svobodnem trgu: London 256.40

- 259.60, Pariz 144.94 - 147.24, New York 5459.23 - 5519.23, Curih 1236.27 - 1246.27, Amsterdam 2944.53 - 2982.53, Bruselj 928.05 - 940.05.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.76, London 20.50, New York 446, Bruselj 75.25, Milan 23.250, Amsterdam 238.50, Berlin 177, Stockholm 107.1750, Oslo 104.250, København 92.80, Sofija 5.40, Varšava 83, Budimpešta 87, Atene 3.90, Carigrad 3.60, E.F.F.K.T.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 460 - 464 (464), 6% begluške 86.50 bl., 6% šumska 80 - 82, 7% stabiliz. 100 den., 7% invest. 100 - 101.50, 7% Seligman 100 den., 7% Blair 94 den., 8% Blair 101.50 - 102 (101.25-102); delnice: Narodna banka 7300 den., PAB 206 bl., Trboveljska 175 bl., Gutmann 51 bl., Sečera Osijek 80 den.

Beograd. Vojna škoda 458 - 460 (459 - 464), 4% agrarne - (60), 6% begluške 85.50 - 86 (86 - 86.12), 6% dalm. agrarne 81 - 82 (81.75 - 82.50), 6% šumske 80 - 81.50 (79 - 81), 7% invest. 99.50 den. (99.50), 7% Seligman 99.50 den. (99.50 - 99.75), 7% Blair 94 bl. (94), PAB - (205).

Blagovna tržišča

2170

+ Chicago, 25. avg. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 70, za maj 71; koroza: za sept. 44.75, za maj 48.

+ Winnipeg, 25. avg. Začetni tečaji: pšenica: za okt. 61, za maj 64.875.

+ Novosadska blagovna borza (25. t. m.). Tendence nespremenljive: stara (78/79 kg) baška, sremska, slavonska 147 - 149; lužnoba 146-149 RZ; baška nova 127 - 129. Ječmen: baški sremski, novi 140 - 142.50. Koroza: baška in pariteta in dila 117 - 118. Moka: baška in banatska »0g« in »0gg« 230 - 240; »2« 210 - 220; »5« 190 - 200; »6« 170 do 180; »7« 145 - 155; »8« 117.50 do 122.50. Rž: baški, sremski beli, brez vreč novi 265 - 267.50. Otrrobi: baški v jutastih vrečah 105 - 107; sremski v jutastih vrečah 102 - 104; v banatski, v jutastih vrečah 100 - 102.

+ Budimpeštanska termiska borza (25. t. m.) Tendence mlačnejše. Koroza: za sept. 19.00, za okt. 19.30.

V narodno obrambnem taboru v Libeličah

Narodna zavednost ljudi, ki bivajo ob meji, je brez dvoma najboljša obramba proti tuji propagandi. Tega dejstva se zaveda tudi naša akademska mladina, ki je letos priredila več narodnoobrambnih taborov vzdolž naše severne meje.

Akadska podružnica CMD je letos organizirala lepo uspeši tabor tik ob meji v Libeličah nad Dravogradom. Ta kraj je bil spadal ob koroškem plebiscitu v cono A in se je že tedaj izrekel za Jugoslavijo. Po nesrečnem plebiscitu je kraj pripadel Avstriji, toda na željo prebivalstva in zlasti na pobudo župnika g. Vogrince se je meja tako popravila, da je bil izročen kraj spet Jugoslaviji.

Skupina fantov in deklet se nas je odpravila v ta oddaljeni kot slovenske zemlje. Že od daleč so nas pozdravile Labudska dolina, valoveča pod težo klasja, in tipične koroške vasi. Ob prihodu nas je sprejela šolska mladina s pozdravnim govorom. Bili smo iskreno presunjeni, saj bo ta mladina gospodarila na tem koščku koroške zemlje. Šli smo takoj na delo in se isti večer priredili kresovanje po okoliških višinah na čast sv. Cirilu in Metodu.

Naša prva naloga je bila da dobimo stike z ljudstvom, a to ni bilo lahko, zakaj koroški ljudje so nezaupljivi in molčeji nasproti tujcu. Šele naša neumorna volja s tem, da smo jim pomagali pri delu na polju in doma nam je omogočila vpogled v tegobe, ki jih tarejo.

Skoraj vsak je zadolžen. Ugotovili smo več kot 40-odstotno zadolženost celotne vrednosti vasi. Tudi davke težko plačujejo. Včasih se je že izhajalo ko je bila meja še odprta, so predajali večino pridelkov na ono stran, zdaj pa so cene pridelkom in živini občutno padle in se blago še pod ceno težavno proda, ker nimajo pravega zaledja. Zaslužka ni, delavcev primanjkuje. Če hoče kmet priti do denarja, zapoje v gozdu sekira svojo pesem. To je glavni vir njihovih dohodkov. Kaj pa bo potem, ko tudi tega ne bo več? V jeseni, ko dozorj sadje, ga predelajo v most in potem vtapljajo svoje skrbi v njem in si na tihih šepetajo, kako je kaj tam na oni strani, odkoder se sicer tudi ne slišijo hvala. To so socialne rane ki spravljajo kmeta pod vpliv tuje propagande.

Roparski napad pri belem dnevu

Nad škofjo Loko sta dva zločinca oropala 81 letnega starčka

Škofja Loka, 25. avgusta

Po dveh umorih in grdem napadu na Ceneta Božnarja je doživel v sredo popoldne splošno znani posestnik Jakob Božnar od Sv. Ožbolta domov grede napad, ki ga žive dni ne bo pozabil. Božnar, podomače Janš, se je mudil v sredo dopoldne v Škofji Loki, okrog pol dveh popoldne pa je odšel proti domu. Iz Škofje Loke je šel v Puštal in nato v Hraštniško grapo. Čim je bil nad Burjevcem, domačijo, ki je streljal od mesta, sta se pojavila za Božnarjem dva neznanca, ki jih ni mogel spoznati. Bila sta maskirana. Preden se je mogel Božnar razgledati, je že eden izmed razbojnikov vrzel Božnarju preko glave sukunjič, nakar sta tuja moška navajala na 81-letnega starčka. Božnarja sta vrгла na tla, mu pretila vse žepne in ga oropala listnice, srebrne ure in zlate verižice.

Vse se je dogajalo z bliskovito naglico. Bržčas sta rokomahvala računala s tem, da utegne priti po poti kak človek, ki bi ju oviral ali pa s kričanjem opozoril ljudi. Z grožnjami sta se potem napadca takisto hitro umaknila v les, kakor sta se bila prej

pojavi. Božnar je bil v prvih trenutkih preveč prestrašen, da bi bil mogel dati glas od sebe, šele čez čas je prišel toliko k zavesti, da je hitel pravit o roparskem napadu. Neznanca sta verjetno računala, da bo sta dobila pri Božnarju kaj več denarja, zlasti še, ker je Božnarjeva kmetija na glasu trdnih gospodarjev. Saj odprodajajo les tudi loškim industrijam. Bilo pa je v listnici le 300 din. Napadalec sta listnico odvrгла in so jo potem našli prazno.

Orožniki so napeli vse sile, da napadalec izsledijo. Bo pa precej težko najti krivce, ker ljudje v hribih prizadevanjem oblastev ne gredo prav nič na roko. Čeravno se klati po gorskih zasekih in samotnih kmetijah Polhograjskih Dolomitov več sumljivih tipov, se sploh ne primeri, da bi kdo domaćinov skušal obvestiti oblasti o neznančih. Oni dan sta počivala dva potepuha pri Sv. Andreju. Orožniki so bili v vasi, a nihče izmed domaćinov ni zinil, da sta v njihovi sredi dva sumljivca. In to ni osamljen primer. Orožniška postaja v Škofji Loki je zdaj ojačena.

Da bo promet iz Maribora spet v redu

Maribor, 25. avgusta

V zvezi z načrti glede preprečenja nadaljnjih zamud v našem železniškem prometu, o čemer smo te dni izprčno poročali, se je pojavil nov načrt. V primeri uvedbe delno pospešenega potniškega vlaka, ki naj bi odhajal iz Maribora ob 14. uri ali po možnosti še prej, bi bilo zaradi tega prizadetih okoli 300 železniških delavcev, ki se vozijo vsak dan po končanem delu ob 14. domov na Težno. Hoče, Slivnico in drugam do Poljčan in nekateri celo do Celja.

Po drugem načrtu naj bi se v Mariboru sestavil poseben brzi vlak ki bi odhajal iz Maribora točno ob času, kakor ga določa vozni red. Če bi dunajski brzec prispel v Maribor pravočasno, bi se njegovi vagoni kar priključili v Mariboru sestavljenemu brzemu vlaku. Če pa bi imel zamudo, potem bi mariborski brzi vlak ne čakal na dunajskega, ampak bi točno odpeljal. S tem bi izostale nereditosti v našem železniškem prometu, zaradi katerih so Mariborčani, pa tudi potniki iz pt

Zemljevid Gdanska in okolice

Mesto, za katero se je vršil zadnji čas hudičasti boj na nemški in poljski strani, je danes v ospredju svetovnega zanimanja

Državni udar v Gdanku

Gdanski senat je imenoval dosedanjega okrožnega vodjo nar. soc. stranke Forsterja za poglavarja Gdanska

Poizkusni balončki za višino 32 tisoč m

Znani ameriški fizik dr. Robert Millikan, šef tehnološkega zavoda na kalifornijski univerzi, se je odpeljal z ladjo »Mariposa« v ekvatorialne vode, kjer bo proučeval kozmično žarjenje. Učenjak se bo pri svojih poskusih posluževal majhnih balonov, kakršnih je vzel na pot 25 kosov.

V Avstraliji, Novi Zelandiji in na Melajskih otokih bodo spustili v zrak poizkusne balončke do višine 32 tisoč m. Balončki so zgrajeni po posebnih načrtih ter imajo silno občutljive merilne naprave, ki bodo lahko tudi po radiu sporočile rezultate svojih poletov. Te naprave omogočajo znanosti poročila tudi za primer, da bi se balončki razpočili v veliki višini. V vsakem balončku bo poleg drugega tudi bankovec za pet dolarjev, s katerim bo odposilatelj balončka lahko odposlal najdeno napravo na naslov, ki bo priložen.

Svetovna konferenca za mir

V Curihu se je začel te dni svetovni kongres za propagando miru. Na kongresu so bili izvoljeni trije odseki za obravnavanje vprašanj, ki se tičejo Društva navnanje političnih, gospodarskih in vprašanj, ki se tičejo Društva narodov.

»Srečni Šved« je umrl
Protiv koncu življenja je bil nesrečen

Iz Vancouvra poročajo, da je tamkaj umrl Charles Anderson, ki so ga znanci poznali pod imenom »srečnega Šveda«. Mož je namreč imel v Klondykej naravnost pravično srečo, ko je zavladala v tem kraju zlata mrzlica. V nekaj letih je zaradi srečnih nakupov zlatosledov postal imovit mož.

Ko je njegovo premoženje doseglo okroglo vsoto tridesetih milijonov, je pogledal

po Ameriki, kje bi lahko najbolj donosno naložil denar. Ustavil se je v San Franciscu. Začel je zidati hiše. Toda prišla je strašna potresna katastrofa, ki mu je porabila vse razen opustošenih zemljišč. Zopet je moral po svetu s trebihom za kruhom. Nad 60 let star se je zopet zaril v zemljo, toplot brez posebnega uspeha. Smrt ga je zatekla na potovanju za srečo v zlatoslednem distriktu Britske Kolumbije.

Junak Antarktide

Nesrečne špekulacije z bombažem so ga spravile na beraško palico

V Klerksdorpju v Transvaalu je umrl v 65. letu svoje dobe britski pomorščak Frank Wild. Za svoje življenje se je lahko ponašal, da je napravil od vseh raziskovalcev največ vožen na Južni tečaj.

L. 1904. je spremljal raziskovalca Scotta k odkritju Južnega tečaja. Potem je še večkrat potoval v to zemljo. Spremljal je tudi raziskovalca Shackletona in Mawsona. Shackleton je Wilda visoko cenil in je večkrat izjavil, da učinkuje energija tega britskega pomorskega častnika kakor sto konjskih sil v majhnem čolniku.

Po vojni se je Wild umaknil v zatišje zasebnega življenja. Naselil se je v Južni Afriki in je naložil svoje prihranke v kulturo bombaževih nasadov. Toda ni imel sreče. Zaskupuliral je ves svoj denar. Moral si je naposled služiti kruh kakor dninar in vesel je bil, če je mogel dobiti v kakšnem baru nameščenje kot mikser. Letos v maju je bil angleški dvor opozorjen na njegove bedne razmere in tedaj je bilo

odločeno, da mu mora državna blagajna izplačati na leto 170 funtov podpore za zasluge, ki jih je storil domovini na svojih raziskovalnih vožnjah.

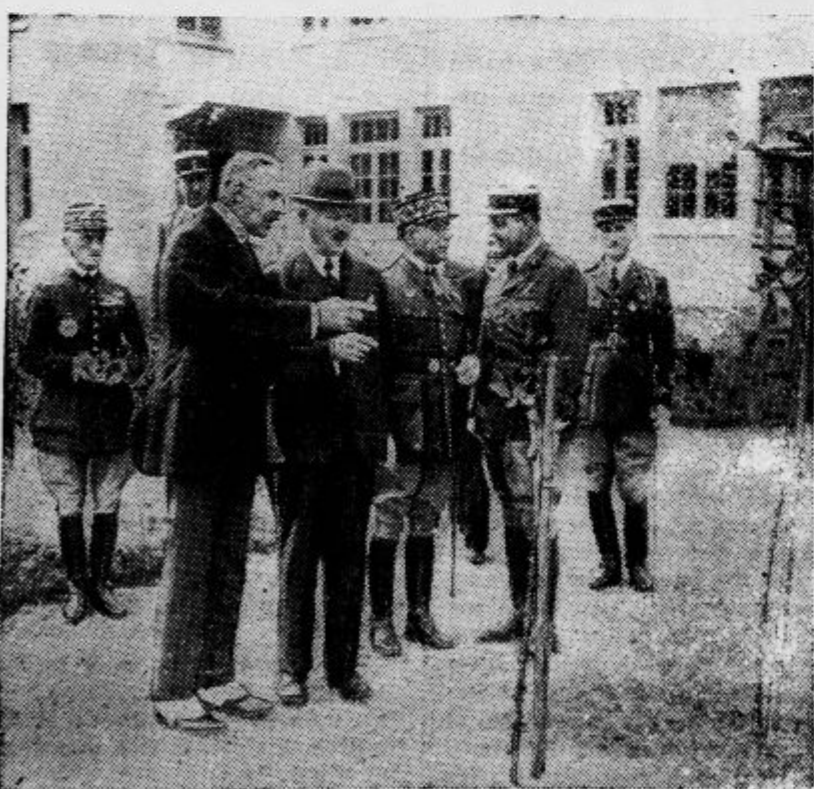
Ogenj v čistilnici petroleja

Te dni se je vnel 20 m visoki stolp ve. like švedske čistilnice petroleja v Nynäshamu. Tank je vseboval v trenutku katastrofe 80 tisoč l petroleja. Navzlic težavnim okoliščinam, v katerih so gasilci skušali obvladati požar, se je posrečilo rešiti 68 tisoč l goriva. Ko se je to zgodilo, je bil ogenj lokaliziran.

Jubilej Rdečega križa

Te dni so v Zenevi praznovali 75letnico Rdečega križa. Ta mednarodna humanitarna ustanova ima danes 40 milijonov članov, društvo pa ima svoje podružnice v 62 državah sveta.

Lebrun na Maginotovi obrambi

Prezident Francije A. Lebrun si je prošle dni ogledal Maginotovo linijo in se je ob tej priliki razgovarjal z vojaškimi činitelji

Drsalka — pilotka

Dva angleška mojstra umetnega drsanja bosta letošnjo jesen zamenjala drsalnice z zrakom. Miss Cecilija Colledgeova, bivša svetovna prvakinja v umetnem drsanju, se je prijavila za veliko angleško letalsko tekmo dne 2. septembra, ko pojde za kraljevi pokal. Prijavila je letalo, ki je njena last in last njenega brata, mladega pilota.

Pilotiral ga bo letalski učitelj Leslie Cliff, ki je s svojo ženo angleški prvak za drsanje v dveh. Colledgeova se mudi ta čas na počitnicah v Južni Franciji in bo pričela v kratkem z vezbanjem za olimpijske igre v Partenkirchenu. Že dalj časa spremlja svojega brata na poletih, po novi drsalni sezoni pa se namerava resno vezhati za pilotski izpit.

Tat pogoltnil biserno ogrlico

Nedavno so v Londonu otvarjali razstavo slik. V gneči je bila neki dami ukradena biserna ogrlica. Okradenka je začela vpiti, takoj nato pa so navzoči opazili, moškega, ki se je davil. Okradenka so potolažili, moškega pa so odpeljali v bolnišnico. Tam so ugotovili, da je on tat, ki je pogoltnil ogrlico. Izprali so mu želodec in ga tako rešili smrti, lastnica biserov pa je dobila svoj lišp nazaj.

Sodišče za poravnavo družinskih sporov

Na Japonskem je stopil v veljavo poseben zakon za razčiščevanje družinskih sporov. Jedro sodišča tvori odbor za »mir, no poravnave«, kateremu pripada okoli 250 oseb. Ustanovi pripisujejo veliko važnost, kajti problem družine je na Japonskem vse bolj delikaten kakor pri nas.

Na meji Gibraltarja

Španske in angleške straže na meji pri Gibraltarju. Odkar se je položaj v Evropi zaostril, je stražam prepovedan sleherni razgovor

Italijanski list na Kitajskem

V Šanghaju je izšla prva številka italijanskega lista »Marco Polo«. Polo je bil sloviti pomorščak, ki je v 13. stoletju prepotoval Azijo in po povratku domov napisal knjigo o vtisih s potovanja po Aziji. »Marco Polo« objavlja članke v italijanščini in francoščini.

Ladja se je potopila

Tovarna ladja »Glory of Cornwall« je trčila z nekim potniškim parnikom v Indijskem oceanu in se je potopila. Pri tem se je pogreznilo na dno morja okoli 2000 starih indijskih kipcev, ki so predstavljali razna božanstva. Kipece je neka angleška agentura poslala v London za razstavo.

Vulkan na grškem otoku

V okolici grškega otoka Santomira se kažejo že nekaj dni pojavi ognjeniškega značaja. Temperatura v pristanišču sv. Jurija je dosegla 56 stopinj in pogreznili se je tudi del nabrežja. Zrelo novega vulkana se polagoma odpira in vedno bolj siri.

Potniški promet čez Atlantik

Sir John Leith, predsednik družbe »Imperial Airways« je izjavil, da se Kanada želi priključiti prometu preko Atlantika. Zaradi tega se bo osnovala posebna družba, pri kateri bo Kanada z Irsko dobila 24,5 odstotka glavnice, »British Cye« pa bo imela 51 odstotkov delnic.

Odisejeva jama
Na homerskem otoku Kirke

Na Montu Circeu, homerskem otoku Kirke, ki se dviga kot podolgovat apneni pomol iz ravnine Pontonskih morčar in pada strmo v Tirensko morje, so odkrili novo jamo, ki je nekakšno dopolnilo jami neadretskega človeka, ki so jo odkrili v februarju in je zbudila toliko pozornosti. Gre za predzgodovinsko jamo, ki ležijo v njenih stenah fosilije morskih živali.

Od stopa visijo valjasti kapniki. Jama se odpira proti morju, dohod do nje pa je

zelo težaven, ker so zrušene skale zabarikadirale prvotno odprtino. Ta dohod so že začeli urejati, da bi prišli laže v jamo. To odkritje meče luč na najstarejšo kulturno zgodovino skrivnostnega pomena. Ljudstvo si pripoveduje tam že od pamti velka, da bi bilo treba tukaj iskati Odisejevo jamo. Upajo, da bodo našli na kakšne najdbe, ki bi bile v zvezi s pripovedko o Odiseju.

Duhovnice v pragozdu
Avtoriteta v službi zločina

Brazilske raziskovalce so ugotovili, da živi v pragozdovih Bahije najmanj 400 tisoč ljudi, ki so naravnost hlapčevsko podložni tucetu duhovnic. Verniki so potomci črnih sužnjev, ki so bili prodani na sejmu sužnjev v Bahiji. Vera, kateri pripadajo, kaže velike sličnosti s kultom vuda, samo s to razliko, da je pri potomcih sužnjev izključno v ženskih rokah.

Ta vera se poslužuje čisto zelo strogih, naravnost zločinskih pripomočkov. Navzlic svoji okrutnosti obvladujejo duhovnice ljudi s popolno avtoriteto. Seveda jo ve-

šče izrabljajo. V mnogih primerih se da dokazati, da so duhovnice povzročiteljice umorov, zlasti s strupi. Zasledovanje duhovnic je skoro nemogoče, ker so jim verniki suženjsko pokorni in vdani. Duhovnice so tudi zelo imovite, ker ne živijo samo od darov svojih nalnih vernikov, marveč tudi od podkupnin. Zaradi tega je sklenila brazilska vlada obrazovati posebno komisijo, ki bo raziskala razmere v Bahiji in predlagala primerne ukrepe proti režimu oblastnih duhovnic.

Poziv k mirni rešitvi spora

Prezident Roosevelt

Ameriški zunanji minister Hull

Ameriški prezident Roosevelt je poslal nemškemu kancelarju in državnemu prezidentu Poljske poslanico, v kateri ju poziva, naj ne pričneta vojne, ker se da spor za Gdansk rešiti s pogajanj

Ujetniki med nebom in zemljo

Neprijetnosti vzpona na 50 metrov visok stolp

Ob vhodu Limfjorda na Jutlandiji leži prometno dansko mesto Aalborg, znano po svojem izbornem žganju in po svojih starih zgradbah. Tam stoji tudi 50 m visoki Aalborški stolp, ki ima na svojem kupolastem vrhu majhno gostilno in lep razgled vsenaokrog. Sem prihajajo zlasti skupine švedskih turistov.

V enem izmed zadnjih sončnih dni se je povzpela na vrh takšna skupina, istočasno se je neki šolski razred zgoraj pripravljaj, da odrine z dvigalom v globino. Ko je bila zadnja skupina šolarjev v dvigalu komaj še 15 m nad zemljo, je mehanizem odpovedal. Dvigalo se ni premaknilo nikamor več, ne navzgor ne navzdol. Mladini, ki je okretna in vajena sporta, ni to nič delo, bila je pripravljena, da spleza po železnem ogrodju na tla. Ker pa je stvar vendarle malo tvegana, so rajši poklicali gasilce, ki so prispeli s svojo najvišjo lestvijo in so učenke spravili drugega za drugim na varno.

Zgoraj pa je med tem sedela švedska družba in gasilci ji niso mogli pomagati. Pozvali so vse monterje in strokovnjake za dvigala, ki so jih mogli dobiti, zamen pa so poskušali, da bi spravili uporno vozilo v gibanje. Gostilničar se je medtem izkazal širokogrudnega. Veselim Švedom, ki so pa počasi postajali resni Švedi, je ponudil pijačo do trenutka, ko jih bodo rešili, zastoj. Družba se ni dala prositi. Pila je po mili volji, samo z jedjo je bila bolj šibka, ker so zaloge kmalu pošle. Razen tega je sonce zahajalo, postajalo je čedalje hladneje, peči pa zgoraj ni bilo.

Ure so minevale, spodaj so zamen skušali spraviti dvigalo v tek. Švedi so bili že pripravljeni, da splezaž ob zunanji strani železnega stolpa na tla. Tega pa niso mogli izvršiti, kajti mlada ženska iz njihove

družbe se je bala te res tvegane poti in je izjavila, da ostane rajši dva dni zgoraj.

Spet je minila kakšna ura, spodaj so bili tudi že vsi obupani. Končno je uspelo vsaj to, da so našli pogumnega moža, ki je v mraku in mrzlem vetru splezal v višino, da je švedski družbi ponesel vsaj veliko steklenico vroče kave in pogače. Bil je že skrajni čas, turisti so bili vsi premrli od mraza. Tedaj se je po sedmih urah dvigalo končno zganilo. Lačni in premraženi so odpotovali Švedi na zemljo, kjer so jih sprejeli takoj z izdatno večerjo, tako da so kmalu pozabili na muke sedemurnega ujetništva med nebom in zemljo.

Neuspeh tik pred ciljem

Hribolazec Wiessner iz Draždan, ki je organiziral ameriško odpravo na drugi najvišji vrh naše zemlje, na 8611 m visoki Peak K II. poroča iz taborišča Skardu ob Indu, da se je njegova odprava izjalovila samo 250 m pred ciljem. Člana njegove odprave, doma iz Amerike in dva nosača je zatekla smrt, ostali pa so se vrnili čez Srimgar in Kašmir v svojo domovino.

Muzej Emila Zole v Parizu

Ob stoletnici rojstva francoskega pisatelja Emila Zole nameravajo častilci pomembnega književnika odpreti muzej. Zola je bil rojen 2. aprila 1840, stoletnica bo torej prihodnjega spomlad. Muzej bo imel svoje prostore v hiši Medan, blizu nekdanjega stanovanja romanopisca. Castille Zole so že razpisali tozadevni poziv vsem vplivnim činiteljem, ki cenijo velikanovo delo.

Ameriški bombniki za Francijo

Francosko vojno ministrstvo je naročilo v Zedinjenih državah 100 bombnikov tipa Douglas B-7 z dvema motorjema. Prva letala so že na poti čez Atlantik

Sintetičen gumi

Odbor za avtarkijo v Italiji je storil sklep, da se zgradi v Ferrari prva domača tovarnica za sintetični gumi.

A NEKDOTA

Gaskonjec je ustvaril slabo odnosa svojega nasprotnika Parizana. Del mi je neprijetno in mi dejat:

»Pojdi k župniku, naroči črno mazo za svojega gospoda in posel, naj prinese na truplo.«

»Toda moj gospod je popolnoma zdrav in veder!« se je začudil sluga.

»To že« je menil Gaskonjec, »toda namerava se z mano bit in me je pozval na dvoboje!«

VSAK DAN ENA

»Nikar tako ne zijaj! Brez tega obeska bi bil moral ostati doma...«

(»Zvezdobje veselja«)

Kulturni pregled

Pismo iz Prage

Književnost na novih poteh

Blizu se jesen in češki kulturni krogi jo pričakujejo s posebnimi čustvi. Saj bo važen mejnik v razvoju moderne češke kulture, zlasti literarne tvorbe. Na javnost bo prihajala prva literarna žetev iz dobe po Monakovem. Kakšna bo? Kaj bo povedala duševna elita naroda, kakšen bo njen dostojen in nov razmeram? Kako bo njeno delo sprejel narod?

Danes je gotovo, da so usodni dogodki vzeli marsikomu pero iz roke, ki ga je sukal v trdnem upanju na uspeh in slavo, na drugi strani pa zopet privedli v občestvo literarnih tvorcev marsikoga, ki bi bil sicer ostal pri svojem solidnem državljanem poslu. Nasprotja med literarnimi skupinami so skoro docela izginila. Zadnja leta tako ostra opredeljenost tabora »levic« in »desnic« je zabrisana, pisatelji iščejo poti k zblizanju. Sedaj je vaak od njih predvsem češki pisatelj, sleherni čuti in misli kot ves narod.

Preusmeritve

Taki prevrtni nujno povzročajo preusmeritve, zato se ne bomo čudili, če bomo srečali v najbolj radikalnih vrstah kako ime, ki smo ga včasih opazili med vnetimi pristaši docela nasprotnih struj. Toda veliki duhovi, umetniki so bili prej in bodo tudi odslej eno: narodni pisatelji.

Jeseni bomo med književnimi novostmi pogrešali dela nekaterih pisateljev, ki so stali v prvih vrstah in katerih dela so pomenila literarne dogodke prvega reda. Nekateri so umrli, nekateri odšli preko meje, nekateri pa ne bodo smeli objavljati svojih del. Manjkalo bo predvsem Karel Capek, tudi Jiřija Mahena bodo na Moravi pogrešali. Egdon Hostovský je v tujini, Langerove drame ne bodo igrali in knjige marsikaterega pisatelja bodo izginile iz knjižarniških izložb in magazinov. V dramatikah bodo vsekakor vzrli najbolj občutne.

Mlada češka proza, ki je vsa leta po vojni stremela, da zajame mogočne tokove češkega modernega življenja, njegove družbene, politične in mednarodne strani, zlasti pa tudi individualistične psihološki roman, bo vsekakor vsaj začasno v krizi. Oživel bo zopet zgodovinski roman, za katerega povojna generacija ni kazala bogve kakšnega zanimanja, vsaj napovedi nekaterih pisateljev nam to potrjujejo. Ruralističen roman, ki nosi pečat starejše realistične tradicije, se bo z lahkoto vnelil v današnji razvoj.

Češko gledališče bo iz raznih vzrokov pogrešalo tujih novosti. Sodeč po doslej naznanjenih jesenskih programih bodo vodilni in manjši odri gojili zlasti starejšo domačo in tujo dramo. Pričakovati je, da bomo tudi globljih domačih novosti videli v letošnji sezoni veliko manj kakor prej. Veselost igra se seveda v čudnem položaju. Preselila se bo skoro izključno na operne odre, toda tu je nevarnost poplavitve, nizkega umetniškega merila.

Značaj in pomen lirike

Lirika bo najprirodnejši izraz dobe, ki ne daje objektivnih perspektiv. Poglobljevala bo pesniško čustvo. Poudarek na formo in nove jezikovne obogatitve, tako značilen za moderno češko poezijo, bo oslabil in bo prenešen na vsebino. Pesem bo skušala biti vse močnejši izraz narodne solidarnosti, vse jačje bodo stremeli pesniki priti h koreninam narodnega življenja in usod. Hora je pripravil za tisk

Prevajalec odgovarja ocenjevalcu:

Okrog čapkovne knjige

Prevajalec iz slovanskih jezikov in zgodovinar g. prof. Janko Orožen (Celje) nas je naprosil, da priobčimo njegov odgovor g. dr. Drag. Lončarju.

Veseloštevni gospod urednik! Kmalu po smrti velikega predsednika bratske republike sem izdal prevod čapkovnih »Pogovorov s T. G. Masarykom«. O tem mojem delu je »Sodobnost« priobčila oceno, ki jo je napisal g. dr. D. Lončar. Jaz z oceno nisem bil zadovoljen in sem poslal odgovor uredniku »Sodobnosti« g. Ferd. Kozaku. G. urednik odgovora ni priobčil, čeprav mi je to prvotno obljubil. Odtlej je preteklo leto in Jaz sem molčal. Medtem sem pa ugotovil, da mi je ta ocena mnogo škodovala. Poklicani in nepoklicani se sklicujejo nanjo in jo uporabljajo v zahrbni borbi, ki se vodi proti meni že štiri leta. Ljubim delo in se do skrajnosti izogibam nepotrebnemu boju in pričkanju. Nov in neslan napad me je končno prisilil, da se branim. Zato vas, gospod urednik, prosim, da objavite moj odgovor, ki je bil namenjen za »Sodobnost«. Hkrati si usojam ugotoviti, da ne dela napak samo pisec oziroma prevajalec, ampak tudi ocenjevalec. Oba grešita, gotovo! Toda ocenjevalec greh je večji, ker dela krivico! Njegovo delo je tudi lažje; napiše samo nekaj odstavkov in ima več časa, da si gleda na prste.

★

Tak je moj odgovor: G. dr. Lončar je ocenjeval moj skromen prevod, ne da bi ga bil primerjal z izvirnikom. Ako bi bil v tem pogledu postopal pravilno, bi bil ugotovil, da sem hotel prevod v največji meri približati izvirniku. S tem bi se mu bila pokazala v pravi luči marsikatera »napaka«, ki mi jo očita, in izostal bi bil nedoloten odtisk časnarskega jezika. Pa tudi brez primerjave lahko uvidimo, da g. ocenjevalec pretirava in se čisto celo popolnoma moti. Naj navedem samo nekaj posameznosti! Mesto izraza »nezavisnost« hoče imeti »neodvisnost«; meni sta oba izraza pravilna, saj tudi naša slovnica govori o »zavisnosti« in o »odvisnosti« stavkih, poleg tega imamo glagol »zaviseti«, manjka nam pa sestavljenka glagola »viseeti« s predlogom »od«. Samo izraz »sovisnost« odgovarja češkemu izrazu »souvislost«, izraz »zvezac«, ki mi ga predlaga g. ocenjevalec, pomenja »spojenik«. Kot paralela k samostalnikom »odvisnost« in »zavisnost« je izraz »sovisnost« popolnoma upravičen, dopolnil bi ga morda izraz »povezanost«. Izraz »marno« (»marno početje«) ne more biti napačen, saj pozna celo Breznik-Ramovšev Slovenski pravopis besedo »ma-

veliko pesnitev »Houstista Jan«, v kateri se oglašajo mogočni toni bogate duše, ki čuti in trpi z narodom. Značilno je tudi to, da je prevedel Lermontovega »Démona«. Nove pesmi Halasove in Holanove prehajajo v baladičnost. Neval, vodilni pesnik surrealistične skupine je umolknil.

Vrnitev k tradiciji

V časopisih in časnikih, zlasti pa v javnih knjižnicah opažamo, da se čitatelji in javno mnenje vrača v starejši tradiciji. Danes zopet najbolj čitajo Jiřaska, Božena Nemcova, Baara, Neruda in dr. V listih se posveča večja pozornost starejšim literarnim zgodovinskim obletnicam in najbrž bo ostala letošnja literarna jesen v Pragi v znamenju številnih novih izdaj klasikov. Založniki se ne bodo mogli pritoževati. Razmeroma visoke honorarje, ki so jih morali odrediti živečim pisateljem, bodo priredili, trgovina bo dobra. Toda nastane vprašanje, kaj bo s sodobno literaturo? Ali ne bo pregorela ljubezen do narodnih velikov preteklega stoletja kriva, da narod zanemari sodobnost in si prizadeva težko rano na najbolj občutljivem mestu? Pojavili so se glasovi, naj bi založniki denar, ki si ga prislužijo z novimi izdajami klasikov, žrtvovali v korist današnje umetnosti.

K zakladom domače likovne in glasbene umetnosti

Povratek k tradiciji se opaža ne samo v literaturi, marveč na vseh področjih umetnosti. Velike praške založbe izdajajo dela vodilnih čeških slikarjev Mikuláša Aleša (Špaliceke, Melantrich) in Josefa Manesa. Manes bo izšel kar v dveh založbah hkrati: v Orbisu in Melantrichu. Dasi ko razkošno opremljene izdaje pristopne za visoke cene (200 — 300 Kč), vendar se dobro prodajajo. Društvo modernih likovnih umetnikov »Manes« je zapovrstjo priredilo že dve zgodovinski razstavi: »Osebnosti češke zgodovine« in »Praga v minulosti«. Tudi »Jednota« in »Mysibek« prireja razstave stare umetnosti. V glasbi vodi Smetana in Dvořák. Spomladi sta napolnjevala koncertne dvorane in Narodno gledališče. Prireditve, ki so se vedno končale z narodno himno, so se vršile globoko v poletje in so bile vedno vnaprejš razprodane. Avantgardno gledališče E. F. Buriana je igralo v juniju in juliju baročne ljudske igre (Lidová suita, dramatisirane narodne pesmi »Vojna«).

Vrnitev k preteklosti, ki se tako močno pojavlja, ni mogoče posledica prazne sedanjosti. Ne, narod potrebuje utehe in okrepljajo, zato se zateka k velikemu svojemu zgodovini. V njih vidi zagotovilo, da bo vzdržal v bodočnosti, pa najsi mu bo usoda še tako nenaklonjena. Šopki cvetle pred spomeniki narodnih velikov po vseh krajih Češke nam to izpričujejo.

Duhovno življenje češkega naroda se zlija v skupnost živih in mrtvih. Bojovniki iz burnih obdobjev so prišli in se postavili obstran mladcev, da skupno povedejo narod v novi čas. Samo v takem znamenju se mora razvijati sodobna češka kultura: v krasni sodružnosti preteklosti in sedanjosti. Spoštovanje zgodovinskih velikov, toda ne na račun mladih tvorcev! Ti morajo rasti, ker bodo v bodočnosti njihova dela dragoceni dokumenti sedanjosti.

O. B. (Praga)

movsevega Slovenskega pravopisa, ki mu tudi jaz priznavam avtoritativno veljavo. Ker pa je veljavo vsakega jezikovnega navodila samo začasna, si usojam na tem mestu napisati vsaj tri pripombe: prepo-ved oblike »jedem« je neupravičena, saj je v slovenskih narečjih močno razširjena in smo se je nekaj učili v šoli, vrh tega pozna dvojne oblike vsi jeziki; med poj- moma, »sustreči« in »govoriti« je še vme- sni pojem, zakaj bi ga ne smeli označeva- ti z izrazom »odgovorjati«, kakor to de- lajo drugi jeziki, tudi slovenski; zakaj bi bila prepovedana raba zelo potrebnega glagola »nahajati se«, ki se ga v svoji obli- ki poslužujejo pač vsi evropski narodi, ne samo Slovanci.

Za ugotovitev germanizmov je meroda- jen psihološki proces, na čigar osnovi sta izraz ali reko nastala; Kjer se ujema ta proces pri Slovincu in Nemcu, tam ni go- vora o germanizmu. Na vsak način mora- mo biti pri očitkih te vrste previdni. O tem sem pisal v Pedagoškem zborniku 1. 1931. Na razmerje med slovensčino in ostalimi slovanskimi jeziki gledam neko- liko drugače nego g. ocenjevalec. Obso- jam težnje, da bi se razlika povečala. V tem vidim usoden simptom. Naj mi g. ocenjevalec ne pripisuje želje, da bi slo- vensčino pokopali! Za to nimam ne volje ne moči.

Da bi pokazal, kako lahko je najti tve- r v tujem očesu, navajam iz enega samega odstavka ocene svojega spoštovanega na- sprotnika naslednje napake oziroma stil- istične netočnosti: Kdor je poznal Masary- kovo nastopanje bliže (napačno: poznal — bliže); Videli smo Masaryka (obj. v akuz.), kako je bil globoko zasidran v verstvo (obj. stav.; vanj bi spadal pred- hodni objekt); ... in vendar izpoveduje o sebi, da ni bil verski človek, ampak poli- tičen (nikalni in trdnini del stavčne skr- čitve imata nikalni povedek); ... vendar jih po lastni izpovedi ni iskal (nedovr- sni glag.); vanje; ... in ne upam si ga lotiti se (ne upam se ga lotiti); ... ako ga je življenje zaneslo v ta ali oni družbeni položaj (na družabni položaj, sicer pa: v (življenjski) položaj); se ga je lotil do- zadnjih nasledkov (neskladnost: lotil —

nasledkov, t. j. posledic; česa se je lotil: življenja ali položaja?) ... je dejal ... v razlago svojega bojovitega dela kljub ne- bojeviti naravi (primer napačno zbitega sloga).

Na žalost sem se kakor g. ocenjevalec učil slovensčine še pred vojno; vem, da se takratni ideali mojstrov in učiteljev naše besede niso docela ujemali z nazori g. ocenjevalca.

Ne tajim, učiti se mi je treba. Toda tr- dim, učiti se mora tudi g. ocenjevalec.

J. Orožen.

Zapiski

Ferdo Delak — režiser zagrebške dra- me. Za novo sezono je zagrebško narodno gledališče angažiralo kot režiserja našega rojaka Ferd. Delaka. Delak se je uveljav- ljal v Ljubljani s poskusi avantgardnega gledališča, nato pa je uspešno deloval v Skopiju in Novem Sadu. Z angažmanjem v Zagrebu je stopil med vodilne režiserje Jugoslavije in bo tu lahko še bolj uveljav- ljal svoje sposobnosti. Kakor posnemamo iz intervjuja, ki so ga priobčile »Novosti«, bo vodil v Zagrebu tudi tečaj za dramski naraščaj.

Gotovčev »Ero s onega sveta« v sofi- ski operi. Kakor poroča »Le Parole Bul- gare«, bo opera Narodnega gledališča v Sofiji, ki je začela te dni s predsezonski- mi predstavami tako zvane poletne sezo- ne, uprizorila v novi sezoni med drugim tudi Gotovčevu opero »Ero s onega sveta«. Prva sezona bo odprta s ope- ro L. Pipkova »Devet Janjnih bratov«. Med opernimi novostmi omenja še Ma- senetovo »Irodiade« in Dargomiškega »Pravljico«.

Luigi Salvini, prijatelj in poznavalec slovenske literature, avtor zbirke »Liriche slovene moderne«, je dal v tisk antologijo sodobne bolgarske proze v italijanskem prevodu. Antologije izide v založbi Carab- ba v Rimu. Luigi Salvini je temeljit po- znavelec bolgarske literature, iz katere je povzel svojo doktorsko tezo; prevel je med drugim izbor novel Jordana Jovkova v knjigi »Schili« in opremil knjigo s teme- ljito študijo o tem pomenljivem bolgar- skem epiku.

SPORT

Punčec zmagal v Bostonu!

V singlu je Mitić podlegel Quistu, Punčec pa je prema- gal Bromwicha — Stanje po prvem dnevu 1 : 1

Prvi dan medcelinskega finala za Davisov pokal je prinesel Jugoslaviji nepričakovan uspeh. Naš in evropski prvak Punčec, je gladko premagal avstralskega prvaka Bromwicha in priboril Jugoslaviji točko, ki nanjo ni nihče računal. Znana nam je Punčecova žilavost in borbenost, poznamo tudi njegovo izjavo, ki jo je dal v Bremen pred odhodom iz Evrope, da bo namreč premagal oba avstralska igralca, toda, pri nas menda ni bilo nikogar, ki bi pričakoval, da bo Punčec porazil znamenitega Avstralcu, ki je bil lani za Budgeom drugi na svetovni lestvici. Njegova zmaga ni presenetila samo nas, ampak še bolj v Ameriki in v vseh evropskih teniških središčih, kjer so splošno računali, da bo srečanje Avstralije z Jugoslavijo za Avtralce navaden sprehod. Punčec se je s to zmago uvrstil na vodilno mesto med svetovno teniško elito, Jugoslaviji pa je priboril doslej njen največji uspeh. Kar je bil nekoč Nurni za Finsko, je zdaj — to lahko trdimo brez pretiravanja — Punčec za Jugoslavijo. Uspeh jugoslovenskega tenisa bo močno odjeknil po svetu ne glede na končni izid srečanja z Avstralijo. Nismo še pozabili, da je lani podlegel Nemčiji isti Avstralji gladko s 5 : 0, pri čemer Avstralija ni oddala niti enega seta. Z izidom prvega dne medcelin- skega finala so naši mušketirji dokazali, da ni bila njihova zmag nad Nemčijo slučajna in da po vsej pravici nosijo naslov najboljših teniških igralcev v Evropi.

V naslednjem prinašamo kratko poročilo o tekmovalju prvega dne, kakor so ga javile ameriške radijske postaje.

Jugoslavija : Avstralija 1 : 1

Na igrišču »Langwoods Cricket and Tennis Club« v Chestnut Hillu pri Bostonu se je v četrtek ob 16. ameriškega časa (ob 22. po srednjeevropskem času) začel medcelinski final za Davisov pokal med zmagovalcem evropskega in ameriškega pasu, med Jugoslavijo in Avstralijo. Ze prvi dan je prinesel velkiansko presene- čenje. Izid tega dne je 1:1, najbolj pre- netljivo pri tem pa je, da je št. 1 na ev- ropški lestvici, Punčec, gladko premagal št. 2 na lanskii svetovni lestvici, Bromwi- cha, ki je nedavno postal prvak Zedinjenih držav. Na igrišču se je zbralo razmero- ma malo gledalcev, ker se je pač raču- nalo, da bodo Avstranci z enako lahkoto premagali Jugoslovence, kakor so leto prej Nemce. Ze prvi single je pokazal, da je Evropa letos poslala izvrstnega zastopni- ka. Po začetni tremi je Jugosloven Mitić počasi prišel v formo in je nudil Quistu mnogo večji odpor, kakor ga kaže Av- stralčeva zmaga v treh setih.

Najbolj pa je presenetil Bromwichov poraz. Atletsko razviti Jugosloven ga je s topovskimi žogami podil po igrišču iz

enega kota v drugega in je pokazal pri svojih udarcih tolikšno sigurnost, da je presenetil vse, ki so ga videli v Wimble- donu. Prvi set je gladko pripadel Punče- cu, ki je zmagal nato tudi v drugem, če- prav šele po izredno dramatični borbi. V tretjem setu je bil Bromwich na višku in ga je dobil z game lave. Punčec je močno popustil, pozneje pa se je izkazalo, da je bila to le taktična poteza, ker se je štedil za četrty set. Po odmoru je nastopil Ju- gosloven v resnici kakor prerojen in je ponovno igro prvega seta. In tako se je zgodilo, kar se ni posrečilo niti enemu amerišskemu igralcu, da je Punčec zmagal že po štirih setih.

Stanje po prvem dnevu je torej 1:1. Po- drobni rezultati so naslednji:

Quist : Mitić 6:0, 6:4, 6:3.
Punčec : Bromwich 6:2, 8:6, 6:6, 6:2.
Drugi dan bosta v dvojbi nastopila za Avstralijo Bromwich in Quist, za Jugo- slavijo pa Punčec in Kukuljević. Slednji je bil edini, ki je lani premagal Budgea o priliki njegove evropske turnee.

Državno atletsko prvenstvo

Danes in jutri bosta na stadionu odločala Primorje in Concordia o prvaku Jugoslavije

Komaj so naši lahkoatleti prišli iz Za- greba, že stoje pred enako težko, če ne še težjo nalogo. Danes popoldne in v nedeljo popoldne, obakrat z početkom ob 16. se vr- si na Stadionu ob Tyrševi cesti finalno te- kovanje med zagrebško Concordijo in ljub- ljanskim Primorjem za naslov najboljšega lahkoatletskega kluba v državi.

Od 1. 1933. do 1936. torej štiri leta, je ta naslov nadmočno nosil ASK Primorje. Iz- gubil ga je šele 1. 1937., ko se tekovanja ni udeležil, čeprav je bil tudi takrat visok favorit. Lani se tekovanja niso vršila.

Letos je JAS v Zagrebu sprejel za to pr- venstvo nova pravila in so se predtekmo- vanja že vršila 4. junija, tako da tvori današnje in jutrišnje tekovanje samo za- ključek. Tekmovanje vsebuje celotni olim- pijski program, razen maratonskega teka in 3000 m steeple chase. V vsaki discipli- ni lahko nastopijo po trije atleti vsakega kluba. Vsak atlet pa sme nastopiti samo v treh disciplinah, od katerih smeta biti sa- mo 2 solo teka in en tek v štafeti. Sola tek pa sme biti samo eden iznad 400 m. Ta bi pomenil, da je posebno z zadnjo toč-

ko najbolj prizadet ASK Primorje, kajti njegova glavna moč leži baš v tekih od 400 m dalje.

Trener g. Klein je sestavil za srečanje s Concordijo naslednje moštvo ASK Pri- morje: 400 m (zapreke): Skušek, Urbančič (tretji tekač bo določen na mestu), krogla: Kosec, Marek, Martini rez. Kajfež, višina: Martini, 2gur, Polak rez. Marek, 5000 m: Krevs (?), Kien, Perc, 800 m: Goršek, Na- bernik, Gabršek, troskok: Perpar, Korče, Požar ali Zgur, klavivo: Korče, Zagar, Ko- sec rez. Martini, 100 m: Skušek, Polak, Sla- par, rez. Jurca, 4 x 400 m: Poljšak, Naber- nik, Gabršek, Skušek rez. Goršek.

V nedeljo: dalj: Polak, Kosec, Martini rez. Požar, 110 m (zapreke): postava bo do- ločena na mestu, disk, Kajfež, Kosec, Sla- mič rez. Marek, 200 m: Skušek, Gabršek, Urbančič rez. Poljšak, 1000 m: Krevs, Perc, Tavčar rez. Bezljaj in Kranjec, kopje: Slapar, Martini, Marek, skok ob palici: Ko- sec, Gasperšič, Polak, 400 m: postava bo določena na mestu, 1500 m: Goršek, Kien, Hlebec rez. Srakar Ivan.

ČPK spet nastopi v Ljubljani

Drevi ob 20.30 v bazenu Ilirije — znižane cene

Danes teden prične državno plavalno prvenstvo poedincev, za moške v Bjelova- ru, za ženske v Crikvenici. To prvenstvo bo obenem izbirno tekovanje za setavo obeh državnih reprezentanc, ki teden dni

kasneje nastopita proti Madžarski. Ilirija je preživljala plavalno krizo, ki je bila tolikšna, da za letos ni dovoljeva- la slovenskim plavalcem sodelovanje v plavalni ligi. No, ta kriza je, kot vse kaže,

prebrodena in za prihodno sezono se sme- mo nadejati, da bo Ljubljano njen plaval- ni predstavnik v tekmovalnih za državno plavalno prvenstvo spet dostojno repre- zentiral.

Nedavno dvodnevno gostovanje praške- ga in češkomoravskega prvaka ČPK je namreč pokazalo, da forma plavalec Ilir- je počasi že dosega kvaliteto primorskih in dalmatinskih plavalcov, četudi so na papirju ljubljanski rezultati še slabši, pri čemer pa strokovnjaki dobro vedo, kolik- šna je razlika med plavljanjem v morju in plavljanjem v bazenu. In da svojim tekmo- valcem nudi čim več prilike tekmovalja v bazenu — prvenstvo poedincev v Bjelo- varu bo tudi v sladki bazenski vodi! — je Ilirija pridobila ČPK, ki je pred tednom dni nastopil proti reprezentanci ljublan- skega plavalnega podsaveza, še za eno tekmo na povratku iz Dalmacije, tekmo, ki bo nocoj ob 20.30 v kopališču Ilirija.

Ta nocojšnji ponovni nastop Čehov naj bo ne le prilika našim plavalcem, da pred Bjelovarom še zadnjičkrat preizkušijo svo- je moči, bo naj tudi prilika onemu delu naše športne publike, ki pretekli teden ni imela prilike videti drage češke goste, da ob znatno znižanih cenah (10, 8 in 5 din) prisostvuje ponovnemu nastopu prvaka Češko-Moravske v plavljanju in waterpolu.

Program obsega poleg cele vrste doma- čih točk, kjer bodo v ostri medsebojni konkurenci nastopili vsi plavalci Ilirije, še dvojni s ČPK v naslednjih disciplinah: 50 m in 200 m prosto, 100 m prmo in 100 m hrbtno, 200 m prmo za dame (prvi le- tošnji nastop naše rekorderke Wernerjeve na tej progi!), štafeto 4x50 m prosto in mešano štafeto 3x100 m, kjer bo Ilirija v svoji najmočnejši postavi dr. Vilfan, Ce- rer, Fritsch gotovo znatno izboljšala svoj lani državni rekord.

Ob koncu se waterpolo tekma ČPK : Ilirija. V dveh nastopih so Čehi v Ljub- ljani izvojevali eno zmago 4:2 in en neod- ločen rezultat 4:4. Red bi bil, da v tretji tekmi zmagata moštvo Ilirije, kar bo pač z vsemi silami skušalo doseči in bo torej ta tekma ena najzanimivejših, kar smo jih doslej bili videli v Ljubljani.

Reka — Mars

V prvem kolu jesenskih prvenstvenih tekem se srečata jutri ob 17. na Viču do- mačin Reka in Mars. Govoriti o vrhlnih enega ali drugega je odveč, ker sta oba dobro znana naši športni javnosti. Ome- niti je potrebno, da je to poslovlina tekma Rečanov od svojega igrišča in je zato pričakovati, da se bodo tudi navijači prišli posloviti v pomem številu.

Jadran — Disk

Jutri ob 17. na igrišču v Koleciji se bo prvič predstavil kot prvorazredno moštvo Disk iz Domžal. Za njegov start v prven- stvenem tekmovalju je med športniki krogi precej zanimanja. Preurejeno igrišče Jadrana bo brez dvoma pozorišče zani- mive prvenstvene tekme, in mislimo, da bo publika prišla na svoj račun. Jadran je v poslednjih letih vedno igral vidno vlogo v vseh srečanjih in vedno spadal v gornjo hišo.

Tekma bo ob vsakem vremenu in jo bo vodil a.s. Erlich.

Hermes v Kranju

V nedeljo se prične podsavezno prven- stveno tekmovalje. Takoj v prvem kolu bodeva v Kranju trčila skupaj dva večna rivala in to ljubljanski Hermes in Kranj. Kranj je za prvenstveno tekmovalje do- končano uredil svoje vrste in upa, da bo letos boljše zaigral v tem prvenstvu. Ne- deljska tekma z Železničarjem je pokazala, da se mu ni treba bati neuspehov. Ta tekma je bila za moštvo prav dober kon- ditionski trening, in upajmo, da bo Herme- sa to pot obrnil. Lahko se pa zgodi dru- gače. Tradicija je bila, da je Hermes za- njla letno stalno izgubljal v Kranju. Kako bo v nedeljo bomo videli, prav gotovo pa bo tekma med starima rivaloma zanimiva in napeta.

Atletik — Celje

Jutri ob 17. bo pri Skalni kleti prvo srečanje v letošnji sezoni za prvenstvo LNP med gornjima kluboma. Za tekmo vlada splošno zanimanje in je pričakovati, da bomo imeli priliko po dolgem času zo- pet videti lepo nogometno borbo. Upati je, da se bo tekma končala z zmago boljšega moštva in v popolnem redu.

V nekaj vrstah

JAS je določil minimume, ki so potreb- ni našim atletom, če hočejo na olimpijske igre v Helsinkih. Za podlago je svezal vse rezultate dvanajstega na berlinski olim- pijadi, so pa po večini precej boljši od naših rekordov. Te rezultate morajo doseči vsaj dva meseca pred začetkom olimpi- skih iger v Helsinkih. Meje za posamezne panoge so naslednje: 100 m 10.7, 200 m 22.1, 400 m 49.3, 800 m 1:55.7, 1500 m 4:00.6, 5000 m 15:12, 10.000 m 32:01, 4 x 100 m 42.4, 4 x 400 m 3:22, 110 m zapre- ke 15.3, 400 m zapreke 54.8, maratonski tek 2:45.34, 3000 m steeple-chase 9:52.4, 50 km hoja 4:48.47, skok v višino 185, skok v daljino 726, skok ob palici 400, troskok 14.60, met krogla 14.63, met diska 44.56, met kopja 61.15, met kladiva 49.23, desetboj 6395 točk.

ČPK je nastopil v Splitu nasproti Ja- dranu z mnogo večjim uspehom kakor v Ljubljani. Rezultati so bili zaradi morja seveda boljše. Landkammer je s časom 2:27.6 postavil na 200 m prosto češki re- kord, bil pa je drugi za Splitčankom Pu- harjem, ki je plaval 2:26.5. Na 100 m hrbtno je zmagal Buchta v 1:15.8, kar je tudi češki rekord. Čehi so nadalje zmagali še na 100 m prmo in v mešani štafeti 3x100 m. V waterpolu je Jadran po po- polnoma izenačeni igri zmagal 3:1.

V Meranu v Italiji se začne konec av- gusta tekmovalje posameznikov in mo- štev za sabjaško evropsko in svetovno prvenstvo. Jugoslavija, ki je vsa leta so- delovala, tokrat ne bo nastopila, ker sab- ljaški savez ni mogel zbrati kandidate na enomesečni skupni trening. Zaradi ne- ugodnega termina brzokne ne bodo nasto- pili tudi Madžari.

Atletski podsavez Ljubljana (službeno). Obveščam vse svezne sodnike, da se da- nes in jutri vrši državno klubsko prven- stvo na stadionu. Začetek je oba dneva ob 16. Predsednik.

SK Ljubljana. Strogo obvezen sestanek lignege moštva danes ob 19. v klubskem tajništvu. Podrobnosti na običajnem me- stu.

Ob zaključku lista Tannenberška proslava odpovedana?

Pariz, 25. avgusta. br. Tu se je nocoj razširila senzacionalna vest, da so bile nemške spominske svečanosti v Tannenbergu, ki bi morale biti v nedeljo, odpovedane. Svečanosti bi se moral udeležiti tudi kancelar Hitler, ki bi imel ob tej priliki, kakor je bilo uradno napovedano, pomemben političen govor. Vest je izšla v Parizu globok vtis in jo splošno komentirajo kot znamenje resnih dogodkov v najkrajšem času.

Okrog Varšave kopljejo strelske jarke

Varšava, 25. avg. br. Varšavski župan je danes izdal proglas, v katerem poziva vse prebivalstvo, naj pomaga pri kopanju strelskih jarkov in gradnji utrdb okrog prestolnice. Pozivu so se odzvali izredno številni meščani. Tudi ženske marljivo pomagajo.

Francosko-ruska zveza končana

Pariz, 25. avgusta. br. Zunanje politični odbor poslanske zbornice je na svoji današnji seji razpravljal o položaju, ki je nastal sprito rusko-nemške nenapadne pogodbe. Odbor se je postavil na stališče, da je ta pogodba popolnoma v nasprotju s francosko-rusko zavezniško pogodbo. V posebnem dokumentu naglašajo odbor, da je v ostalem ta utemeljitev glede na vest, da je maršal Vorosilov danes rezko prekinil nadaljnje razgovore z angleško in francosko vojaško mislijo, skoro nepotrebna.

Besedilo pogodbe Anglije s Poljsko

London, 25. avg. c. Angleško-poljska zvezna pogodba, ki je bila danes podpisana, podrobno formulira določbe, ki jih je vsebovala že dosedanja provizorična angleško-

poljska pogodba. Pogodba določa takojšnjo medsebojno pomoč v primeru napada na eno izmed obeh podpisnic ali v primeru ogrožanja njene neodvisnosti; dalje določbe za primer, da se ena izmed podpisnic zaplete v vojno s tretjo državo zaradi pomoči, ki jo nudi kakšni drugi napadeni državi, kakor tudi pomoč za primer, da bi tretja država skušala ekonomsko podminirati položaj ene izmed podpisnic. Končno določa pogodba podrobnosti glede vojaških pogajanj obeh zaveznic ter izmenno važnejših informacij. Nobena izmed podpisnic ne sme zaključiti separatnega mira. Pogodba velja za dve leti, podaljša pa se vedno za nadaljnj dve leti avtomatično, če je ena izmed podpisnic 6 mesecev pred potekom ne odpove. Pogodba stopi v veljavo takoj.

Incidenti v Gdansk

Varšava, 25. avg. br. Agencija Pat poroča, da se je danes na področju Gdanska pripetilo nekaj novih resnih incidentov. V dopoldanskem urah je gdanska policija zasledila tri obneje postaje in onemogočila Poljakom kontrolo železniškega prometa na njih, v Gdansk pa je bil aretiran poljski poveljnik pristaniške policije. Na intervencijo poljskih oblasti je bil ta sicer takoj izpuščen, skoraj istočasno pa so nato v pristanišču razorožili vse poljske policijske stražnike in carinike.

Telefonski promet z Nemčijo prekinjen

Curich, 25. avg. c. Transziti telefonski promet inozemstva preko Nemčije je bil danes prekinjen.

Direktor novomeške gimnazije upokojen

Beograd, 25. avg. p. Z ukazom kr. namestnikov je upokojen g. Ljudevit Vagaja, direktor drž. realne gimnazije v Novem mestu.

Znaki preteče nevarnosti

Državlani obojestranskih taborov se vračajo v svoje domovine

Pariz, 25. avg. c. Ameriško poslanstvo je opozorilo vse ameriške državljane na Francoskem, naj se brez tehtnih razlogov ne mude na Francoskem in naj se takoj vrnejo v Ameriko. Nemški žurnalisti so že začeli zapuščati Francijo.

Ameriški prekomorski parnik »Prezident Roosevelt«, s katerim se je pripeljal v Evropo večje število ameriških turistov, ni nadaljeval vožnje iz Le Havra v Hamburg, temveč se v soboto vrne z vsemi potniki v Ameriko. Na parniku so postavlili 100 rezervnih postelj.

Berlin, 25. avgusta. e. Na angleškem poslanstvu je vse uradništvo pripravljeno za odhod.

Varšava, 25. avgusta. A.A. Snoch je zapustil poljsko prestolnico še poslednji nemški častnikar.

Madrid, 25. avg. A.A. Britanska vojaška oblastva v Gibraltarju so odredila, da se morajo vsi tuji državljani v Gibraltarju v 48 urah izseliti. Vsa luka je polna

angleških ladij, ki izkrcujejo živila in vojni material, na obrežju pa postavljajo protiletalske baterije.

London, 25. avgusta. A.A. Potrjuje se vest, da so snoch še poslednji britanski častniki zapustili Berlin in se odpeljali v Kodanj.

Zunanji urad je izdal sporočilo, ki svetuje vsem državljanom Velike Britanije, naj ne hodijo na počitnice v tujino, ker bi se jim zaradi neurejenih mednarodnih razmer utegnili zgoditi, da se ne bi mogli vrniti.

Singapur, 25. avgusta. c. Nemški generalni konzul je pozval vse nemške državljane, naj zapuste mesto. 23 Nemcev je takoj odpotovalo v Holandsko Indijo.

Helsinki, 25. avg. br. Semkar so dospeli vsi ameriški državljani, ki so se doslej mudili na Poljskem. Dospeli so tudi člani angleške vojske misije iz Moskve, ki bodo tu čakali novih navodil.

nejo same bombe, ne vračunajoč pri tem izgub, ki jih bo imelo napadajoče letalstvo po akciji lovskih letal in protiletalske artiljerije. Ko se bodo vračali bombniki po izvršenem napadu proti svojim domačim bazam, se bodo morali na povratku najbrže še celo pot boriti z lovskimi letali napadene države. Po rezultatih španske vojne je mogoče že sedaj napovedovati, da bodo manjši letalski napadi že v naprej onemogočeni in napadalcu zavrnjeni prej ko bodo sploh prileteli na svoj cilj.

Še o fantših in deklevkih v Vrniku

»Fantših in deklevkih v Vrniku« imajo čudovito smolo. Zabeležili smo že originalno poročilo o poteku svečanosti blagoslovitve Prosvetnega doma na Vrniku, ki ga je objavilo beograjsko »Vreme«. Sedaj se javljajo za svojim beograjskim kolegom tudi zagrebške »Novosti«, o katerih bi človek že pričakoval, da poznajo malo bolje slovensko geografijo, kakor pa pri »Vremenu« v Beogradu. Tudi »Novosti« javljajo, da se je vršila posvetitev doma »Vrniku« in pred »Rokobilskim domom« kjer je pozdravljal gospoda bana predsednik fantov iz »Togateca«.

Nerazveseljen ukrep Delavske zbornice

Iz Celja nam pišejo: Te dni je dobil hišnik Del. zbornice v Celju dopis št. 1273/39 iz Ljubljane, ki se glasi: »Plankar I., hišnika D Z v Celju. Glasom sklepa seje upravnega odbora Delavske zbornice z dne 26. junija t. l. Nam odpovedujemo mesto hišnice v dopisništvu Delavske zbornice v Celju s 15. 8. 1939 tako, da preneha Vaše službovanje s 31. 8. 1939. Ker izgubite z razvezo službenega razmerja tudi pravico do stanovanja Vas pozivamo, da izpraznite stanovanje do 31. 8. t. l. in izročite ključke dopisniku D Z. G. Grošlju. Predsednik Kozamernik, tajnik Hafner.« Ta ukrep je naperjen in zadane namena celjskega, v delu osivelega delavskega veterana g. Martina Plankarja, ki uživa v Celju v vseh krogih prebivalstva zaradi svojega vselej mirnega in stvarnega nastopanja za koristi delavstva splošno priljubljenost. G. Plankar je slovenskemu Celju še znan iz časov in borb pred vojno kot odločen in značajan mož, ki se je nekaj dni skupno s pokojnim Ivanom Rebekom udeleževal v Celju v slovenskem Delavskem in podpornem društvu.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Naši kraji in ljudje

Predsednik vlade Dragiša Cvethović in predsednik HSS in SDK dr. Vlado Maček pri zadnjih pogajanjih za sporazum

Škofjeloški muzej bo v nedeljo slovesno izročen svojemu namenu

Škofja Loka, 25. avg.

»Storimo nekaj za slavo naše Škofje Loke«, se je reklo pred dvema letoma, ko je nastala zamisel ustanovitve samostojnega muzeja v Škofji Loki. Škofjeloški muzej nikakor ni nastal iz namere da bi tekmoval drugim našim muzejem. Njegov namen je le, zbrati predmete in tako gradivo, ki drugod nemara ne bi bilo sprejeto s tolikim pomenom kakor pri nas. Ukrepi rojakov profesorjev so našli plodna tla, kajti v razmerno kratkem času se je zbralo toliko kulturnozgodovinskih znamenitosti, da Škofjeloški muzej nikakor ni kak betežen poskus, ki mu je že ob rojstvu odločen konec, marveč je vsega uvaževanja vredna kulturna ustanova, ki bo vsemu okraju v zrcalo njegove preteklosti, pa tudi v čast. Klic Muzejskega društva je našel v naši javnosti odmev. Zbranih je zdaj več sto predmetov, ki nudijo vsaj povprečno sliko življenja v našem območju. Skrbne roke so izdatni material smotrno razporedile in tako nam bo prikazan naš muzej po oddelkih, ki se bodo še izpopolnjevali. Čipkarstvo, glavninarstvo, peka malega kruha,

naši cehi, naši slikarji so pestri odtenki iz zbirke, ki je zavezala svoje mesto v štirih sobah mestnega muzeja. Delo Muzejskega društva, kar naj posebno naglasimo, ni in tudi ne bo biti omejeno na ozek krog ljudi. Muzej naj postane predmet brige in ljubezni vsega prebivalstva Škofjeloškega okraja.

Škofjeloški muzej bo slovesno odprt v nedeljo 27. t. m. Ob 11. bo sprejemanje gostov, potem bo v mestni hiši slavnostna seja Muzejskega društva, ki ji bodo prisostvovali poleg predstavnikov državnih in civilnih oblastev zastopniki organizacij in društev, in prijatelji gibanja. Ki ga opravlja Muzejsko društvo. Po seji bo ogled muzejskih prostorov, ki bodo odlej redno dostopni javnosti.

Muzej je zavzel prostore v drugem nadstropju mestne hiše v centru mesta in bo vsekakor učinkovita privlačnost za vsakogar, ki ga bo zanesla pot v Škofjo Loko.

Mladi ustanovi, ki ima toliko vnetih čuvarjev in prijateljev želimo, da bi se iz početnih pogankov razrasla v krepko drevo.

Borba rudarjev z upravo v Trepči Hude pritožbe delavstva zaradi nasilja tujcev

Beograd, 25. avgusta

Minilo je že 39 dni, odkar so rudarji v Trepči stopili v stavko. Pretekli četrtek je uprava rudnika spet povabila rudarje na delo. Rudarji pa so to odklonili, dokler ne bo podpisana kolektivna pogodba. Na zahtevo rudniške uprave je bilo zadnje dni odstranjenih iz Trepče več kot sto stavkajočih rudarjev, katerih rodbine pa so še ostale v Trepči. Kakor pové »Politika«, jim ni bil zaslužen izplačan in jim tudi niso bile vrnjene delavske knjižice. Odstranjenih je bilo od rudnika tudi več rudarskih invalidov, do katerih ima uprava rudnika zakonite obveznosti. Uprava rudnika je tudi prepovedala donajanje potrebnih živil za prehrano stavkajočih rudarjev in njihovih družin.

Zaradi vsega tega sta glavna delavska zveza in zveza rudarjev vložili pritožbo pri notranjem ministru, kakor tudi pri ministrstvu za gozdove in rudnike in pri rudarskem glavarstvu. Tajnik glavne delavske zveze Milorad Belić je v četrtek izbrpno poročal o stanju v Trepči ministrstvu za šume in rudnike. Obtožil je rudniško upravo zaradi nezakonitega nastopanja nasproti rudarjem in je zahteval, da ministrstvo nujno posreduje v prid delavskim zahtevam. Načelnik ministrstva za gozdove in rudnike Ivan Veljković je vzel vso zadevo v svoje roke. Te dni se bodo morda nadaljevala pogajanja, saj je še skrajni čas, da se pravično rešijo odnosi med angleškimi lastniki bogatega rudnika in našimi rudarji.

37 okostnjakov pod novo cesto pri Bregani Sodijo, da so mrličji iz kmečke vojske Matije Gubca

Bregana, 25. avgusta.

Kakor je »Jutro« že nekajkrat poročalo, se gradi od Zagreba proti Bregani in dalje v Slovenijo moderna avtomobilska cesta. Pri teh pomembnih cestnih delih je zaposljeno večje število delavcev. In ti delavci so v vasi Kočevju ne taleč od Bregane pravkar naleteli na najdbo, ki jih je močno presenetila. Pri kopanju temeljev za novo cesto so našli nič manj kakor 37 okostnjakov. Ležali so na prostoru dolgem kakih 50 do 60 metrov in širokem kakih 25 m, kolikor je pač projektirano za moderno avtomobilsko cesto. Čeprav je že število na tem prostoru najdenih okostnjakov prav veliko, vendar ni izključeno, da je v bližini skritih še kaj mrličev.

Tod, kjer kopljejo rovo cesto, so polja in travniki domačinov. Trupla so bila zakopana največ meter globoko, nekatera celo le pol metra in sicer v različnih legah, večina seveda na hrbtu. Ponekod so bili kar po dva ali trije okostnjaki skupaj, drugod pa je spet razdalja od enega

do drugega okostnjaka merila nekaj metrov. Pri nekem okostnjaku so bila usta ezlo odprta in napolnjena s zemljo, da se je moral vzbuditi vtis, kakor da je bil ta človek živ pokopan, odnosno da je bil le navidezno mrtev, zagrebjen kot ranjenec ali podobno. Vse lobanje imajo brez izjeme zelo zdrave zobe, kar kaže, da so bili to moške v najboljših letih. To so okostnjaki velikih in močnih ljudi.

Seveda se danes v vsem okolišju nihče ne spominja in nikdo ne ve pojasniti, kdaj so bili ti mrličji pokopani. Povprašali smo tudi najstarejše prebivalce, ki štejejo 90 let in več, a nobeden se ne ve spominjati, da bi bilo kdaj tu kako pokopališče ali da bi se bil izvršil kak velik zločin. Sodimo torej da so ti okostnjaki ležali v zemlji že nekaj stoletij. Po različni legi okostnjakov sklepamo, da pokopališče to ni moglo biti. Najbolj verjetno je, da so ti okostnjaki iz časa kmečke zarote. Prav čez te kraje je vodil Matija Gubec svojo vojsko in je v Dobovi, nekaj kilometrov od tod, imel svoj tabor.

Tatarske govornice o Slovencih

Nepotrebna bojazen tujcev na Kočevskem pred našimi ljudmi

Kočevje, 24. avgusta

Letošnje poletje je prišlo na Kočevsko izredno mnogo gostov iz Nemčije. Precej se jih je zadržalo kar tu, drugi so se samo ustavili in nadaljevali pot proti Jadrnu. Bivali so v mestu in po raznih vaseh: v Stari cerkvi, Kočevski reki, Borovu, Mozlju, Črmošnjicah in drugod. V mestu so bile vse gostilniške in zasebne sobe oddane. Zanimivo je, da so nemški gostje vedeli, kje naj se ustavijo, in da so jih gostilničarji tudi sprejemali na postaji. Mnogo se jih je pripeljalo tudi z velikimi avtobusi. Skozl mesto so neprestano drveli avtomobili proti morju.

S slovenskim prebivalstvom gostje niso prišli v stik in ga ponavadi tudi niso iskali. Čudili smo se temu, nazadnje pa smo le prišli dejstvu do dna. Priznavamo, da tujec nikjer ne bo bil vsiljen in da si želi v prvi vrsti miru, kadar potuje kam na počitnice. Vendar pa so še drugi vzroki, da se niso približali Slovencem. Nekl akademski izobraženec, zmeren in prija-

zen Nemec, je izjavil, da bi rad spoznal naše glavno mesto Ljubljano, pa se boji bivati v njem, češ da tam vsakega Nemca pretepejo. Ko je spoznal resnico, se je opravičil in izrazil svoje veselje nad tem, da je prišel v stik s Slovenci, s katerimi se izvrstno razume. Predsodke o nas je prinesel še s seboj preko meje. Drugi nemški gostje pa so šele pri nas v mestu dobili mgljaje, naj se ne družijo s Slovenci, češ da ti tujcev ne marajo, odnosno da jih brez vzroka kar po cestah napadajo. Kuhinja takih zlaganih govoric je menda v neki znani gostilni. Ni torej čudno, če so nemški gostje gledali nekam tesnobno, kadar jim je prišla na uho slovenska govornica. Pripomniti moramo, da so bili to po večini ljudje srednjih stanov, ki niso prenapeto nastopali in ki niso izživali. Samo naši Nemci v mestu so pač »päpstlicher wie der Papst«, kakor se je izrazila neka pametna letoviščarka.

V bodoče bomo morali bolj paziti na to, odkod take tatarske govornice o Slovencih.

Postali smo kar čez noč od stile bojevit narod! Sicer se jim pa ne smemo preveč čuditi, saj celo novosaški nemški dnevnik piše o nekkih pretepih, ki da se pojavljajo po Kočevskem, o katerih pa ta živ krst ničesar ne ve. Če bi pa kdaj do njih prišlo, naj gospodje okrog tega dnevnika ne iščejo vzrokov preveč v daljavi, temveč naj si vzamejo kot vodilo znano Goethejevo sentenco.

V ilustracijo spisanega naj navedemo še značilen dogodek. Že od nekdaj zahajajo Slovenci v znano Zurlovo kavarno sredi mesta. V kavarni so na razpolago razni časniki, med njimi tudi več rajhovskih. Slovenski gostje so si zaželeli tudi resen švicarski tednik v nemškem jeziku. Na noben način niso mogli doseči tega, tudi ne, ko so poslali nemškemu lastniku vlogo s podpisli 40 stalnih gostov kavarne iz vrst slovenske inteligence. Nemški gostje, ki so nasproti slovenskim v velik manjšini, ker zahajajo po večini v drugo kavarno, so namreč izjavili, da bodo lokal bojkotirali. In ustreli so jim. Zato Slovenci ne zahajajo več v prizadeto kavarno. Ali smo poballni ali kaj?

Proti omenjeni govorici, ki škodujejo našemu slovesu v tujini, bi lahko marsikaj ukrenili, če bi bili strnjeni in če bi sistematično delali. Tako pa gre vse mimo nas in nihče se ne zgane. Sicer pa ni tako hudo, saj je znana gospa iz katoliških vrst pred kratkim na nekem zborovanju na Gorenjskem izjavila, da imamo v Kočevju slovenski meddržavni odbor, ki ga pa nikjer ni. Pripominjamo, da živi ta gospa stalno pri nas, ne pa morda na Sahalinu. Da, kočevski Slovenci nismo od muh!

Naši rez. oficirji v Beogradu in na Oplencu

Kakor smo že poročali, potuje v torek 5. septembra delegacija 300 rezervnih oficirjev iz Slovenije v Beograd, da se pokloni spominu Viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja in manom Neznane junaka na Avali. Oficirjem pripravljajo v Beogradu, kamor bodo prispeli v torek zvečer ob 20.15 s posebnim vlakom, slovesen sprejem. Pri sprejemu bodo sprejeli slovenski rezervni častniki zastavo Centrale udruženja rezervnih oficirjev, ki jo bodo zadržali za čas svojega bivanja v prestolnici. Po sprejemu bodo odkorakali slovenski oficirji v bataljonski formaciji preko beograjskih ulic v Dijaški dom, kjer bodo nastanjeni. V sredo jutraj odidejo korporativno na Banjiko, kjer bodo prisostvovali veliki vojni paradi ob priliki proslave rojstnega dne kralja Petra II. Ob 12.05 bo slovesna predaja spomenice slovenskih rezervnih oficirjev ministru vojske in mornarice v Oficirskem domu. Potek predaje spomenice bodo oddajale vse naše radijske postaje.

Popoldne bo ogled vojnega muzeja združen s predavanjem o bojih okoli Beograda za časa svetovne vojne. V četrtek se bodo odpeljali vsi udeleženci z vojaškimi kamioni na Oplenac, kjer bodo položili vence na grob velikega kralja Zedinitelja. Popoldne pa bodo predali železni plug nekemu siromašnemu kmetu bojevniku iz okolice Topole. Proti večeru bo odhod na Avalo, kjer se bodo poklonili ob 19.30 manom jugoslovenskega Neznane junaka. V petek 8. septembra bodo rezervni oficirji obiskali kraljevo gardo v Topčideru, nakar bo sledil ob 14.25 povratek v Ljubljano.

Lov za roparji, ki jih ni bilo

Kamnik, 25. avgusta

V obrobni vasi kamniške občine pod planinami so imeli te dni ponoči veliki dvorci. Vsa vas je bila pokonci in je vprizorila pravcati pogrom za tatovi in roparji, ki jih pa v resnici ni bilo. Razburilni dogodek, ki je prinesel toliko nemira in strahu v pokojno planinsko vasico, se je odigral nekako takole:

Sosedov Janez se ga je v gostilni pošte-nakresal. Zapravil je ves denar zadnje plače za sladko kapljico in se naenkrat znašel v kočljivem položaju, kaj bo rekla žena, ki je menda zelo huda. Bistra glava pa jo kmalu iztuhla. Ko je Janez prišel v bližino domače hiše, je pričel tuliti na vse grlo: »Na pomoč! Roparji, tatovi! Da bi bil učinken še večji, je tolkel s kolom po kozolcu in zraven vpil kakor za stavo.

»Jež, Marija!« je zavpila žena, ko se je prestrašena prikazala na oknu in zagledala svojega moža, kako se obupno bori s kolom in maha po kozolcu. Janez ji je z ogorčeno prepričevalnostjo dopovedal, da so ga napadli roparji in mu vzeli ves denar. Njegovim krikom se je zdaj pridružil še žena, ki je jadrno zaklenila vrata in skrilva vse dragocenosti. Iz vseh hiš so pričeli vreti ljudje, oboroženi s koli, vilami in sekirami in se v obupnem diru zasledovali namišljene roparje. Ženske so tarnajoč zapirale okna in vrata in v strahu pričakovale, kaj bo, če pridejo razbojnik do hiše. Ena se je skrilala pod posteljo, druga je hitela na podstrešje, skratka, po vseh sosednjih hišah je bil pravi alarm. Nekaterim je bila prva skrb, da skrijejo denar, kar so ga imeli pri roki. Možje so s svojim dirkanjem za razbojniki zbudili iz sna celo vase, ko so se pa prepričali, da so roparji ušli, so se razšli trdno uverjeni, da so se jih razbojniki ustrašili in se ne bodo več vrnili. Se naslednji dan se je po vseh hišah vodila učena debata, kdo bi utegnili biti razbojniki, zraven pa so se pripovedovali junaška dejanja iz po-nočnega pogroma za roparji.

Janez, junak dneva, se je zadovoljno muzal, da je tako lepo potegnil vso vas. To veselje pa se je hitro izpremenilo v razočaranje, ko so mu orožniki dokazali, da ponoči ni preganjal nobenih roparjev, ampak je denar zapravil v gostilni. Janez se je dolgo branil priznati, da je bila zgoda o nočnih roparjih samo trik za razburjeno ženo, končno pa se je le moral vdati in priznati pred sosedi svojo pote-gavščino. Seveda so sosedje zdaj jezni nanj, še bolj kakor ponoči na razbojnike. Janez pa bo tudi od oblasti dobil primerne nauk, da taki triki v ponočnih urah niso dovoljeni.

Domače vesti

* **Angleški lordi in naši čevapčiči.** V Darlingtonu na Angleskem je letos veliko taborišče skavtov. V svojih silovitoših šotirih se je zbralo na tisoče skavtov, ki zastopajo 42 narodov. Seveda je velikansko taborišče v domovini skavtizma postalo velika atrakcija za Angleže. Med drugim so v taborišču tudi skavtje iz Jugoslavije, ki so si pridobili mnoga nova prijateljstva. Priredili so tudi svoj jugoslovanski večer. Izmed številnih oddelkov so jih obiskali švedski princ Gustav Adolf in cela vrsta lordov. Na jedilnem listu so bile same specialitete iz Jugoslavije: čevapčiči, raznjiči in slivkova. Vsi odlični gostje so bili prijetno iznenadeni in zadovoljni, tembolji, ker Angležem zelo diši na raznju pečeno meso in zraven radi srknejo krepko žganjiko. Večerja se je precej zavlekla in lordi so močno zadovoljni zapustili taborišče. V zahvalo je potem povabil lord Barnard naše skavte v svoj grad blizu Darlingtona, kjer jih je gostil pet dni. Očitno je slovanska prostodušnost in veselost premagala angleško hladnokrvnost.

* **Smrt starega banatskega uradnika in gasilca.** Pretekli terek so v Vrhu v Vojvodini ob veliki udeležbi pogrebce pokopali 71-letnega Ernesta Kirchnerja, poveljnika gasilske župe v Vrhu. Pokojnik Kirchner je bil polnih 46 let vnet organizator gasilstva v Vojvodini in je 50 let urejal list »Wrschatzer Gebirgsbote«. Kot gasilski organizator in kot novinar je bil pokojnik močno priljubljen in splošno znan. Bil je tudi večkrat odlikovan. Ob grobu so se od njega poslovili številni govorniki.

Kompletna garnitura preparatov
Parfumerija »Venus«, Tyrševa 9.

ZA NEGO KOŽE din 22.-

* **Zegnanje v Tamarju v Planici** bo v nedeljo 27. t. m. Ob 10. uri bo v tamonjni cerkvi slovesna služba božja. Planinci vabljivi! Vabi vas odbor podružnice SPD v Ratečah-Planici.

* **Sedem trgovcev je prišla policija** v Subotici, ker so kupovali pokradeno blago. Nedavno je bila v trgovini Geze Nojčeka v Subotici odkrita velika tatvina in je policija dogonila, da jo je izvršil trgovčev nočni čuvaj Grga Salaj, ki je potem raznim trgovcem prodal 5 stotov sladkorja in 15.000 cigaret. Aretacija sedmerih trgovcev je zbudila razumljivo senzacijo.

Filmi, plošče, papirji vseh vrst
za vse vrste fotografije. — Samo kvalitetna dela za amatere!
Drogerija IVAN KANC
Ljubljana — Nebotičnik

* **Nov grob.** Po kratki bolezni je umrl večeraj jutraj v Kranju g. Ivan Bakovnik, javni notar. Ugledni pokojnik je zapustil vdovo gospo Anico ter hčerko in sina. Pogreb bo jutri ob pol 16. Pokojnemu blag spomin, žalujočim naše iskrene sožalje.

Danes meni !

* **Velika afera višjega železniškega uradnika.** Na železniški postaji v Veliki Kikini, di so po daljši preiskavi ugotovili, da je višji železniški uradnik Dragotin Gregurek kot blagajnik tovornega kolodvorja izvršil s pomočjo ponarejenih priznanic velike ste-parije. V teku 13 mesecev je pri pobiranju trošarine oskodoval mestno občino za več kot 250.000 dinarjev. Nedavno si je kupil lepo hišo za 90.000 din, nato pa je odšel na letni oddih. Takoj po njegovem odhodu so bile nepravilnosti odkrite. Ko se je Gregurek vrnil s počitnic, so ga aretirali in je delno priznal krivdo.

* **Gobavci na begu iz Sarajeva.** Iz zavoda za gobavce v Sarajevu so te dni pobegnili trije bolniki, ki so lani oboleli za go. bavostjo in jih je banska uprava vrhanske banovine s posebnim avtomobilom odpravila v leprozni zavod v Sarajevu. Iščajo jih vsepovsod, da se prepreči razširjenje te nevarne nalezljive bolezni. Z vsestranskim zasledovanjem po vaseh in s ponovno vrnitvijo gobavcev bo imela banska uprava znatne stroške.

— **Kronična zapeka in njene slabe posledice,** posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušenim sredstvom za čiščenje, z naravno »**Franz-Josefov**«
grenko vodo, ki se tu di po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in čre-vih, pa pijejo »**Franz-Josefov**«
vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ost. rez. 8. št. 50474/35.

* **Vagonski tat je povzročil veliko želez. nisko nesrečo.** Zagrebška policija že dalje časa zasleduje zloglasnega vagonskega tatar Vida Tepeža, ki s svojo družbo vonomer krađe po vagonih. Tako je te dni tudi po-biral razne železne predmete po vagonih v Borongaju, pa mu je večji predmet padel iz vagona na prago. To je zadostovalo, da se je nato pri premikanju vagonov iztržil prizadeti vagon in razlil železniško progo, nakar so se za njim med silnim treskom prevrnili še štirje vagoni. Ker je razen va-gonov in proge poškodovano tudi utovor-jeno blago, cenijo škodo na 500.000 dinar-jev.

* **Vpisovanje v državno priznani Eno-letni trgovski tečaj s pravico javnosti pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2. (Dopolna trgovska šola)** je vsak delavnik med rednimi uradni-mi urami. Učenci tečaja uživajo vse ugo-dnosti, ki veljajo za redne učence državnih šol. Prospekti so interesantno brezplačno na razpolago. (—)

* **Jahta bivšega kvedna na Jadranu.** Pi-šejo nam: Nedavno smo videli na Sušaku izredno lepo jahto »Nimet Alah«. Jahta je last bivšega kvedna Abas Hilmi. Ustavila se je v raznih jadranskih lukah in bila predmet občudovanja. Kakor pravijo, je to najlepša jahta na svetu. Na jahti sta izmed devetih oficirjev dva Slovenca Vin-ko Franchetti iz Ljubljane in Franc Fa-tur. Lastnik jahte kved abas Hilmi II. je velik prijatelj Jugoslovancev in mu je bilo na našem Jadranu izredno všeč. S svojim spremstvom je obiskal tudi Plit-vička jezera.

* **Vpisovanje v enoletno državno pri-znano trgovsko učilišče »Christofor učni zavod — s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska cesta št. 15** se vrši dnevno dopoldne in popoldne. Šolska izvestja in novi ilustrirani prospekti brezplačno na razpolago pismeno ali osebno. — Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi. Novo šolsko poslopje! Edinstvena stro-jepismnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. Zavod je potrjen od ministrstva, ima pravico javnosti (veljavnost izprič-va, rodbinske doklade železniške karte). Šolnina zmerna. Zahtevajte prospekt!

* **Mlada žrtve stekline.** Iz Petrovgrada v Vojvodini poročajo, da je stekel pes ne-davno ogrižel 12-letnega Veselina Kola-rova iz Vranjeva. Fantič je dogodek za-močal. Zdal šo se nenkrat pojavile po-sledice stekline. Fanta so prepeljali v pe-trogradsko bolnišnico, kjer je po straš-nejem trpljenju podlegel. Oblasti preišču-jejo, ali res ni bilo nikomur znano, da je nesrečni deček postal žrtev steklega psa.

jutri tebi !

* **Poslužite se Putnikovega posebnega vlakla v Beograd.** Odhod iz Ljubljane 2. septembra zvečer. Povratek 5. septembra zjutraj. Cena 145 din. Prijave v vseh bi-letarnah Putnika Slovenije. (—)

* **Poslužite se Putnikovega posebnega vlakla v Beograd.** Odhod iz Ljubljane 2. septembra zvečer. Povratek 5. septembra zjutraj. Cena 145 din. Prijave v vseh bi-letarnah Putnika Slovenije. (—)

* **Kdor ima lasten potni list,** se še lahko prijavi za izlet v Dolomite od 26. do 30. avgusta v izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, Francišanska ul. tel. 22-50. (—)

* **Potiski Kūrtzen aretirani.** V mirni ba-natski vasi Sv. Nikoli je vladalo zadnji čas razburjenje, ker se je v okolici pojavil neznan zločinec, ki je iz zasede napadal žene in dekleta. Nekatere napadenke so povzročile, da je zločinec planil nag iz tur-šice. Eina izmed njih se je komaj rešila njegovega strašnega objema, druge so po-begnile, čim so ga ugledale. Orožniki so brž uvedli zasledovanje in so prijeli delav-ka Franca Kolosija. Zenske so ga takoj spoznale kot napadalca. Kolosij je gluho-nem.

Iz Ljubljane

u— **Ali poznate koškanje?** Marsikomu je že znano, da goji šišenski Sokol že nad leto dni zanimivo igrjo — koškanje. Na po-gled je igra lahka in se po mnenju gledal-ca z lahkoto vrže žoga v koš. Da pa ta reč ni tako preprosta, se bo lahko vsakdo sam prepričal v nedeljo, ko bo priredilo Dru-štvo za zgradbo Sokolskega doma tradi-cionalno Komarjevo veselico. Prireditel-vo bo na telovadnici in v vseh prostorih So-kolskega doma v Šiški. Poleg vojaške god-be na telovadišču bo igral v plesni dvorani tudi priznani vojaški jazz.

u— **Zegnanje v Zlebeh.** Uro hoda od Mednega ali od Medvod proti Sv. Katari-ni, prav na sredi tega pota, je ob vznožju hribočka, na katerem stoji cerkva Sv. Marjete, prijazna vas Zlebeh. Naselje je razmetano daleč naokoli, to pa menda za-to, ker so se vsačani zblili linterne, ka-terelega kroti sv. Marjeta, priklenjenega na težko verigo. Edino na Jernejevo nedeljo, ko derejo šiškarji svojega slavnega ko-marja, ki pa je nasproti krolodilu v Zle-beh pravcata mušica, bo ta slavna zver-na krotka kakor janček. Vse to zgolj za-to, ker bo jutrišnja nedeljo pri starinski cerkvi sv. Marjete Zegnanje ali bob. Vabljeni ste vsi Ljubljanci, še posebno pa prijatelji žlebskih planin, ki vam nudi-jo v lepi zimski obleki toliko zabave, da si to nedeljo zaslužijo ogledate linter-ne v Zlebeh. Sam linterne bo deli krofe na prijaznem hribočku, kjer že vihrá vsem v pozdrav naša zastava.

zima vsem !

u— **Pogovor v kuhinji.** »Mama, drugo leto bomo pa že v boljši kuhinji z boljšim štedilnikom, ali pa bomo kuhali kar na plin ali elektriko. Ne bo se ti treba več to-liko jeziti, kot se jeziš sedaj zaradi tega štedilnika!« — »Kaj pa misliš, otrok, za-dovoljni moramo biti, da smo v tem stano-vanju, da se nam ni treba seliti, četudi se jezimo!« — »Ali ti oče ni nič povedal? Prav zaupno ti povem: Kupi le karte za tombolo Rdečega križa v Ljubljani, ki bo 10. septembra in bo zadel glavni dobi-tek — parcelo v Spodnji Šiški. Potem bo pa hišo zidal, da bo rešena sitnost s šte-dilnikom. Sosedovi so sicer tudi kupili tom-bolske karte, pa oni ne bodo dobili parce-le. Pa ne smeš me izdati očetu. Hotel te je namreč presenetiti!«

u— **Za Zeleni križ** je daroval g. banski načelnik Dr. Vilko Pfeifer 100 din namesto venca na krsto pokojnega dr. Miroslava Lukana.

u— **Statisti,** ki so pripravljeni sodelo-vati v novi sezoni v Narodnem gledališču, predvsem v drami, naj se javijo v nedeljo med 10. in 11. uro v dramskem gledališču.

Cene fotoaparatur in filmov smo ponovno znižali!

FILMO na zalogi
IMAMO najnovejše emulzije

Vaše fotoaparate pa zamenjate za Contax, Leica, Rolleiflex ali Retino prav gotovo najkulantneje pri nas. Predno se odločite za nakup fotoaparata si ogledajte našo največjo zalogo zadnjih mode-lov in reklamne cene v naši izlozbi. — Se pripravota:

Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8.

u— **Vpisovanje v gospodinjstvo šolo** za gostinske obrate se vrši vsako soboto od 10. do 12. ure v Gostilničarskem domu na Privozu št. 11. Tam se dobe vse informacije glede šole in internata. Prospekti se pošiljajo na zahtevo. (—)

u— **Mestno zdravniško dežurno službo** bo opravljal od danes od 20. do ponedeljka do 8. ure zjutraj mestni zdravnik Dr. Gvi-do Debelak, Tyrševa cesta št. 62/I, telefon št. 27-29.

u— **Promenadni koncert.** Turistični od-bor za mesto Ljubljano priredi danes ob 20.15 promenadni koncert v Rožni dolini na križišču Cest VIII. in III. Koncert bo izvajala godba Vič-Glince. Koncert bo sa-mo ob lepem vremenu.

u— **Za mestne reveže** je g. Andrej Saba-bon, veletrgovca na Zaloški cesti, daroval 300 din v počastitev spomina pok. dr. Mi-roslava Lukana, mestna vrtinaria je pa v znamenje tega darila položila na krsto ve-nec s trakovi in mestnih barvah. Mestno po-glavarstvo izreka darovalcu najlepšo za-hvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

u— **Mestna hiša v Trnovem.** Svabičeva ulica 15. S tem naslovom smo pred krat-kim objavili željo, naj bi mestna občina re-novirala in popravila tudi to mestno hišo, ker je res že v precej slabem stanju. Z magistrata smo dobili zadovoljiv odgovor, da mestna uprava ni pozabila na to svojo hišo in je zato že postavila potrebne kre-dite v predlog proračuna za prihodnje leto.

u— **Obrtni oddelek mestnega poglavar-stva** 4. in 5. septembra zaradi snaženja prostorov ne bo posloval za stranke.

u— **Krik ulice (Le puritani),** močna lju-bezenska drama, polna ljubosumja, zavisti in mržnje, je odlično delo široko znanega romanopisca Llama O'Flahertyja, avtorja romana »Noč po izdaji«, ki je izšel v Žu-pančičevem prevodu tudi v slovenskem jeziku, bo prikazana te dni tudi na film-skem platnu. Jedro te tragedije tvori ne-običajen tip moralne propalice, ki hoče igrati v široki javnosti vloge iskrenega domoljuba ter sodnika ljudi in njihovih dejanj, pa krije v sebi dušo polno nemo-ralne in nizkotnosti. Ta človek patoloških črt je na meji brezumnja in zločinstva. Pro-totip človeka po Lombrosu. Film je moj-strsko upodobljenje veleumestnih prebiva-cev, meščanov, uradnikov, umetnikov, bo-hemov, posebno pa onega seksualno na-strojenega dela veleumestja, ki vlada v ozkih in temnih ulicah, javnih hišah in špelun-kah. V glavnih vlogah sodelujejo odlični francoski igralci Viviane Romance, Ba-rault in Fresnay ter mojstrski režiser Jeff Musso. Film je od danes naprej na sporedu kina Sloge. (—)

Iz Maribora

u— **Rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II.** bodo tudi letos vsa mariborska sokolska društva in župna uprava skupno, kar naj-slavnostneje proslavila. Proslava bo dne 6. septembra dopoldne. Članstvo in naraščaj se bosta zbrala na letnem telovadi-šču Sokola Maribor I. od tam pa odkora-kajo skozi mesto v Sokolski dom Sokola Maribor matica, kjer bo slavnost. Točni čas bo pravčasno objavljen. Opozarjamo brate in sestre, da pripravijo svoje sla-vnostne kroje.

u— **Nova žrtve Drave.** V Dravi se je ko-pal v bližini Koblarjevega broda 18letni tovarniški delavec Stanko Cvirn, uslužben v tukajšnji tekstilni tovarnici Doctor & drug, stanujoč v Studenčih v Stritarjevi ulici 29. Cvirn je hotel menda preplaviti Dravo, pa ga je sredi deroče reke najbrže prijel krč. Brodar Koblar je videl, kako se nesrečnež potaplja, vendar pa mu ni bi-lo mogoče več pomagati, ker je Cvirn kmalu zatem zagrnjal Drava. Cvirn se je sam kopal in ni bilo v bližini nobenega ko-palca, ki bi mu bil lahko prikočil na po-moč. Ta primer ponovno kaže, kako ne-varno je, brez družbe kopalcev izpostav-ljati se nevarnostim deroče in mrzle Dra-ve.

u— **Po naročilu »medijac«** je odklanjal hrano do smrti. Na pobrskem pokopali-šču so pokopali 70letnega železniškega upokojenca in hišnega posestnika Viljema Vadnova. Pokojni je bil viden član sek-te tako zvanih »lorberjancev«, ki propagir-a jo teozofčne nauke. Pokojni je trdovratno odklanjal vsako drugo zdravljenje kakor s pomočjo magnetizma in hipnoze. Umrl je takorekto gladovne smrti, ker je zavest-no, oziroma, kakor je sam zatrjeval, po naročilu »medijac«
odklanjal tudi hrano. Njegovega pogreba so se udeležili številni mariborski »lorberjanci«.

u— **Nov pokile.** Podoba je, da se je pri tihotapstvu ljudi preko meje razvil nov način preživljanja, ki so se ga v zadnjem času lotili razni temni elementi. Selnški orožniki so sedaj zasledili družino 8 mlaj-ših delavcev, ko so hoteli skrivaj preko meje. Med njimi je bil tudi 44letni Alojz Petrič, ki je tem delavcem obljubil, da jih bo proti odškodnini 150 din prehitopatil čez mejo, kjer bodo dobili imenitno službo. Petričeva so aretirali, ker je med pohorski-mi delavci propagiral misel bega preko meje, zlasti v okoliših Frajhauma.

u— **Slovenjgorički kmetje** so si oddahnili. V zadnjem času je organizirana tatni-ska in vlomilska družina strahovala pre-bivalce Slovenskih goric v okoliših Sv. Be-nedikta, Sv. Antona, in Sv. Trojice ter Sv. Jurja ob Ščavnici. Kradli so vse, kar se jim je zdelo količkaj vrednega. Izvršili so nič manj kakor 72 vlomov in tatvin. Konč-no se je posrečilo svetotrojiskim orožni-kom, da so zajeli glavne krivce in sicer 52letnega Jerneja Zimčiča, 41letnega Fran-ca Zelenka in 33letnega Ivana Kosa, ki so jih izročili v tukajšnje ječelnišnico.

u— **Čiščenje.** Mariborska policija je s temeljito racijo v središču mesta in na pe-riferiji zajela okoli 40 sumljivih tipov. Med njimi je bilo precej takih, ki so jih zaradi raznih prestopkov izročili v tukaj-šnje sodne zapore. Ostale pa so odpreli v domovne občine.

u— **»Turske šance«** rušijo. Naposled so vendarle zapele lopate ob Pobrski cesti na prostoru pred magdalensko cerkvijo, kjer je svojčas stala Turkova hiša, ki so jo pred leti porušili v zvezi z regulacijskimi načrti na tem prostoru. Ostali pa so ostanki hiše in nemogoč dohod k magda-lenskemu trgu. Mariborski humor je krstil te ostanki kot »turske šance«. Zdal šo pri-čeli podirati in rušiti te »šance«, pa tudi stavbene objekte na vogalu Tržaške ceste. Upati je, da bodo regulacijska dela kma-lu sledila in da bodo še pred nastopom zi-me končana.

u— **V Hoče!** Jutri bo v Hočah nastop delavnega sokolskega društva. Pričetek ob 15. na letnem telovadišču. Zveze z vlakli in avtobusom so zelo ugodne. Podprimo vrle hočke Sokole!

u— **Zaključek V. počitniškega pedagoškega tečaja.** Temeljita in tehtna preda-vanja, ki so bila na sporedu V. počitniškega pedagoškega tečaja, so zbudila veliko pažnjo in priznanje v krogu naših pedago-gov in vzgojiteljev. Danes je zaključni dan krasno uspelega tečaja in predavata prof. G. Šilih o skupinskem delu v šolskem pouku, V. Majhen pa o tistem delu učencev.

Film je moderno delo »Zločin in kazen«
ter je najboljši nagrajeni francoski film.

Odlična igra Baraulta, Fresnaya in Viviane Romance, ki dovršeno kreirajo svoje vloge.
Režija: Jeff Musso. KINO SLOGA, tel. 27-80
PREMIERA DANES ob 16., 19. in 21. uri

KRIK ULICE

Rokopis: Liam O'Flaherty, avtor romana »NOČ PO IZDAJTI«

Ljubavni roman: dva moža in ena žena, lepa, zapeljiva, v brezmejni puščavi...
Charles Vanel — Jean Pierre Aumont in To napeto in krasno snov obravnava prelepi film
PREDSTAVE ob 16., 19. in 21. uri
KINO UNION — Tel. 22-21

S.O.S. SAHARA

DREVI OB 20.30 NA KOPALIŠČU ILIRIJE

mednarodne plavalne tekme
ČESKI P.K. : ILIRIJA

Propagandno nizka vstopnina! — Sedeži din 10.—, stojišča din 8.— in din 5.—.

a— **Zamorčki se vračajo.** Naši »zamorč-ki«, ki so bili v koloniji Jadranske straže v Bakru, se vrnejo jutri, v nedeljo, ob četr-tu na 10. ali pa ob četrtert na 12.

Iz Celja

e— **Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II** bo v Celju 6. septembra na način, kakor je bilo spoznavno sde-njeno na skupnem sestanku vseh celjskih društev in organizacij v četrtek zvečer na mestnem poglavarstvu. Na predvečer praz-nika bodo razne akademije. Zjutraj bo budnica vojaške godbe po mestu. Po cerkvenih opravilih se bodo zbrala vsa dru-štva in šolska mladina pred mestnim ma-gistratom, kjer bo najprej godba zaigra-la državno himno, kateri bo sledil sla-vnostni govor ter nastop celjskih pevskih zborov, nakar bo za zaključek zaigrala godba priložnostno skladbo. Po skupni proslavi bo od 11. do 12. promenadni kon-cert vojaške godbe pred magistratom. Zvečer bo povorka in bakljada po mest-nih ulicah, pri kateri bodo poleg vojaštv-a sodelovale tudi vse celjske organizacije. Hišni posestniki se že sedaj vabijo, da iz-vestijo na svojih poslopijih zastave že na predvečer praznika, na večer proslave ob priliki povorki pa da razsvetlijo okna. Ravno tako se vabijo predvsem trgovci, da okrasijo svoje izlozbe prazniku pri-merno.

e— **Regulacija Celja.** Mestno poglavar-stvo sporoča, da je bilo, na razpis nate-čaja za regulacijski načrt Celja vloženih šest osnutkov in je razsodišče razdelilo nagrade sledeče: prvo povečano nagrado 25.000 din osnutku »G«
inž. arh. Jamnic-kega iz Zagreba, prvo tretjo nagrado 10.000 din osnutku »2979«
inž. arh. Ume-ka iz Celja, drugo tretjo nagrado 10.000 din osnutku »C«
inž. arh. Severja in inž. arh. Bežeka iz Ljubljane, dva odkupa po 4.500 din osnutkom za gesli »MAKA«
in »1783«
ter odkup 3000 din za osnutek z geslom »1212«. Načrti bodo javno raz-stavljeni in vsem interesentom v pogled v sobi štev. 44 mestnega poglavarstva v Celju do vključno 5. septembra t. l. Pro-jektanti odkupljenih osnutkov se vabijo za pismeno obvestilo, ali pristanejo na od-kup ter na objavo imena.

e— **Komisijaki ogled zaradi preuredit-ve Vodnikove ulice** je bil 22. t. m. Hišni posestniki v Vodnikovi ulici, ki bo tlako-vana in delno razširjena, bodo morali zgraditi na svoje stroške nove hodnike ob hišah, za pešce. Plaćilo zapade v šestih polletnih obrokih.

e— **Dežurno zdravniško službo za člane OUZD** bo imel jutri, v nedeljo, g. dr. Premschak, Cankarjeva ul. 6.

e— **Nov most čez potok Konjšco** v Grajski vasi pri Gomilem bodo pričeli graditi. Gradbena dela bodo stala 40.000 din. K stroškom bodo prispevali okrajni cestni odbor, prizadete občine in minist-rstvo.

e— **Kolavdacija občinske ceste Vrbje** — št. Peter bo te dni. Gradnja nove ceste, ki meri 6 km je stala 200.000 din.

e— **Pozabljen** je bil na mestnem pogla-varstvu ženski dežnik s pokrovanim ro-čajem in ženska pletena ročna torbica. Lastnik naj se javi pri predstojništvu mestne policije na stražnici v Celju.

e— **Roparski napad pri Polzeli.** V četrtek 24. t. m. okrog 8. zjutraj je šel po cesti skozi gozd iz Sv. Andraža na Polze-lo krošnjar iz Durnarice iz Savske ba-novine Josip Pavič. Nekako na sredi po-ti sta ga ustavila dva neznanca ter z be-sedami »Življenje ali denar«
zahtevala, da jima izroči vse denar. Pavič se je prestra-šil, dvignil roke, nakar sta ga roparja pre-skalala in mu odvzela 500 din gotovine, kolikor je pač imel. Ostalo blago in žep-no uro, ki je bila manj vredna, sta pusti-la ter izginila v gozd. Eden izmed razboj-nikov je bil približno 30 let star, močne, visoke postave, drugi pa je bil mlajši in manjše, debele postave. Vsak je imel pri sebi nož in samokres. Panič je prijavil napad orožnikom v Zalcu.

Naše šole

š— **Na drž. meščanski šoli v Litiji** bodo popravni izpiti v četrtek 31. t. m., in sicer za učence (ke) IV. razreda od 8. do 9. ure, za ostale učence (ke) pa od 9. ure dalje. Vpisovanje v I. razred bo 1. septembra, v II. razred 2. septembra, v III. in IV. raz-red 4. septembra, vsakokrat od 8. do 12. in od 15. do 17. ure. Otvoritevna služba boža bo 9. septembra ob 9. uri. Podrobnosti o vpisu in pričetku šolskega leta so objavljene v letnem poročilu, razvidne pa so tudi z oglasa v šolski veži. — Na glasbeni šoli v Litiji bo vpisovanje v nedeljo 3. septem-bra in v ponedeljek 4. septembra od 9. do 12. ure. Vse ostale informacije pri vpisu.

š— **Drž. meščanska šola v Škofji Loki.** Popravni izpiti bodo v četrtek 31. t. m., vpisovanje pa 1., 2. in 3. septembra dopol-dne. Vsa potrebna navodila za vpisovanje in začetek šolskega leta so razvidna iz oznanila na oglasni deski.

š— **Meščanska šola na Jesenicah.** Vpi-sovanje v I. razred bo 1. septembra od 8. do 12. in od 15. do 18. Učenci naj pridejo k vpisu v spremstvu staršev ter prinese s eboj zadnje letno izpričevalo, potrdilo o davkih za odmero šolnine in učenci, rojeni izven župnij Jesenice in Koroška Bela, tu-di rojstni list. Vpisovanje v ostale razrede bo 2. septembra ob istem času. Natančnej-ša navodila so razvidna s šolske deske pred pisarno meščanske šole. Kdor ne bo pri vpisu imel vseh prilog v redu, ne bo sprejet. Šolska maša bo 9. septembra ob 8. na Savi, redni pouk se prične 11. sep-tembra.

š— **Združenje trgovcev v Ljubljani** na-znana: Vpisovanje v trgovsko strokovno nadaljevalno šolo bo za vse razrede od 28. avgusta do 2. septembra vsakokrat od 9. do 11. ure dopoldne in od 14. do 17. ure, razen v soboto popoldne v pisarni Zdrū-zenja trgovcev. Novinci morajo biti stari 14 let in morajo pri vpisovanju predložiti zad-nje šolsko spričevalo, zdravniški izvid in učno pogodbo. Za sprejem je treba imeti najmanj dokončano višjo narodno šolo in pa tri razrede srednje ali meščanske šole. Z manjšo predhodno izobrazbo bodo spre-jeti učenci le v primeru zadostnega pro-stora. Novinci, ki so dovršili nižjo srednjo ali meščansko šolo, bodo pogojno sprejeti v drugi razred. Vsak učenec vplača pri vpisu 400 din šolnine, novinci pa še 100 din sprejemnine. Pri vpisu predložijo vsi učenec šolsko spričevalo. Učenci (ke) III. razredov plačajo poleg šolnine 400 din še 100 din oprotnine. Popravni in jenski zaključni izpiti bodo v sredo 30. avgusta od 14. ure dalje. Podrobnosti so razvidne na šolski deski. Redni pouk se prične v ponedeljek dne 11. septembra t. l. (—)

š— **Drž. meščanska šola v Ormožu.** Završni popravni izpiti bodo 30. t. m., razredni 31. t. m. Vpisovanje v vse razrede bo dne 1. in 2. septembra od 8. do 12. ure. V I. razred se lahko vpišejo učenci, ki so dovršili 4. razred ljudske šole in so rojeni po 1. ja-nuarja 1925. Novinci morajo pri vpisu predložiti zadnje šol. izpričevalo, krstni list, domovnico in kolkovano davčno po-trdilo. Vsi ostali pa izpričevalo in davčno potrdilo. Šolnina se plača ako znaša ne-posredni davek nad din 800 din. Poleg šolnine se plača še kolkovana prijava, zdravstveni fond, tiskovine in prispevek za dijaško knjižnico in skupnem znesku 55 din. Vse ostale podrobnosti so razvidne z oglasne deske.

š— **Državna meščanska šola v Ptuj.** Vpisovanje bo 1., 2. in 3. septembra, vsak dan od 8. do 12. ure. V I. razred se lahko vpišejo učenci iz ptujskega sodnega okra-ja, ki so z dobrim uspehom dovršili 4. raz-red ljudske šole in niso prekorčili 14. le-ta. Za vpis v I. razred morajo predložiti spričevalo o dovršenem 4. razredu ljudske šole, krstni list, prijavo, kolkovano v 10 din in potrdilo o višini vplačenih davkov. Za vpis po 5. septembru je treba vložiti posebno prošnjo na upraviteljstvo šole. — Popravni izpiti bodo 4. in 5. septembra. Prošnje za popravne izpite vložite do 29. avgusta pri upravitelju. Ostala navodila v letnem poročilu in na šolski oglasni deski.